

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 26

Ljubljana, nedelja, dne 1. februarja 1931

Leto II.

Cehoslovanski upomočeni minister in poslanec na našem dvoru dr. Flieger, zastopnik predsednika Masaryka na včerajšnji promociji

Velik nastopen uspeh nove francoske vlade

Laval je dobil zaupnico s 40 glasovi večine

Pariz, 31. januarja. AA. Po končani razpravi o deklaraciji nove francoske vlade je predsednik vlade Laval odgovoril govornikom. Svoj govor je zaključil s tem, da se je obrnil na zastopnike naroda s prošnjo, da sodelujejo z vlado.

Posamezne skupine so nato stavile predloge. Socijalisti so predlagali nezaupnico vladi.

Poslanec Herriot je zahteval brezplačen pouk v srednjih šolah.

Predsednik vlade Laval je sprejel predlog o dnevnem redu, ki so ga postavili radikalni levicari in ki so v njem predlagali zaupnico vladi.

Pariz, 31. januarja. AA. V zbornici je poslanec Franklin Bouillon govoril o dnevnem redu in napadel socijaliste. Govornik jim je postavil vprašanje, ali je res, da so jih njihovi nemški tovariši opozorili na položaj v Nemčiji, ki da je resen in da se Nemčija nahaja pred meščansko vojno. Po poročilih nemške varnostne oblasti je Hitler zbral med Berlinom in poljsko mejo 400.000 narodnih socialistov, ki so pripravljeni na pohod proti Berlinu.

Poslanska zbornica je izrekla Lavalovi vladi zaupnico s 312 glasovi proti 258.

Pariz, 31. januarja. AA. Listi poudarjajo soglasje, da je Laval dosegel v zbornici velik uspeh. Za vlado je glasovala dokajšnja večina, tako da bo mogla premagati tudi resne težkoče.

Po mnenju »Le Matina« se je Laval izkazal kot velik državnik.

Opozicijsko časopisje napada novo vlado, češ da je še bolj reakcijska kot Tardieujeva vlada in prorokuje temno bodočnost.

Gustave Hervé piše v listu »Glorie«, da pomenja zmaga Lavalovega kabineta obnovo narodnega bloka, dočim napovedujeta opozicijska časopisa »La République« in »Populaire« skorajšnji padec nove vlade.

Lista pravita, da je vladna večina osebna zasluga Lavalovega samega ter dvomita, da ostane sedanje ministrstvo dolgo časa na krmilu.

Letalo »Do X« odletelo v Ameriko

Lizbona, 31. januarja. AA. Davi je startalo veleletalo »Do X« za polet preko Atlantskega oceana. Kljub zgodnji uri je prisostvovalo startu na desettisoče ljudi.

Lizbona, 31. januarja. AA. Veleletalo »Do X« leti proti Madeiri. Doseglo bo najbrže že danes Kanarske otoke. Z veleletalom potujejo načelnik portugalskega glavnega stana kontreadmiral Continho in dva nemška novinarja.

Las Palmas, 31. januarja. AA. Nemško orjaško letalo »Do X« je prispelo semkaj danes ob 14. uri.

Izseljevanje v Kanado

Ottawa, 31. januarja. AA. Minister za naseljevanje je imel sestanek z voditelji železniških družb in izjavil, da bo leta 1931. pripuščeno naseljevanje v razmerju s potrebami Kanade. Naselitev bo dovoljena samo onim inozemcem, ki bodo dokazali, da razpolagajo z zadostnimi kapitali in da se lahko prehranijo vsaj prve mesece svojega bivanja v Kanadi.

Do konca hočemo braniti edinstvo naroda

Mogočne in pomembne kraljeve besede omladinem - Vladar, ki se svobodno giblje med svojim ljudstvom - Ponovne navdušene ovacije meščanstva Nj. Vel. kraljici

Zagreb, 31. januarja. AA. Nj. Vel. kralj je danes ob pol 12. dopoldne šel iz dvorca peš do stare Markove cerkve, stopil v cerkev ter se mudil v njej dalj časa. Vodil ga je župnik cerkve msgr. Rittig. Iz cerkve je Nj. Vel. kralj nadaljeval peš pot v mesto. Iz Markove cerkve je šel preko trga Stepana Radića in Kamenite ulice skozi Kamenita vrata, kjer so mu spremljevalci povedali zgodovino obeh stolpov, oltarja Matere božje in pomen »Braće hrvatskog zmaja«, ki ima prostore v enem teh stolpov. Nato je nadaljeval Nj. Vel. kralj svojo pot peš po ulici Pavla Radića do mestne tržnice. Tu se je pomešal med ljudstvo ter se razgovarjal s poedinci. Množica je bila vsa iz sebe od veselja. Nikjer na trgu ni bilo opaziti ne policije ne straže. Kralj se je svobodno gibal med svojim narodom. Burne aklamacije so spremljale vsak korak Nj. Vel. Ljudje, ki jih je Nj. Vel. kralj nagovoril, so kar žareli od sreče in ponosa. Nj. Vel. kralj je ostal dalj časa na trgu, nato je sedel v odprt avtomobil ter se peljal po Illici v dolnje mesto. Povsod ga je ljudstvo burno pozdravljalo. Okoli 12.30 je kralj šel že tretjič v zoološki vrt v Maksimirju, kjer je ostal pol ure in si ogledal poedine živali. Nato se je vrnil v dvor.

Nj. Vel. kraljica poseti pestovališče usmiljenih sester.

Zagreb, 31. januarja. Davi se je pred kraljevim dvorcem zbralo veliko število meščanstva in kmetov, ki so čakali, da vidi Nj. Vel. kralja in kraljico, da ju pozdravi in da si pri tej priliki tudi ogledajo izmieno straže.

Nekoliko po 10. je prišla iz dvora Nj. Vel. kraljica v spremstvu dvorne dame Eleonore Švrljigove in adjutanta Nj. Vel. kralja, kapetana bojne ladje g. Mundorferja. Nj. Vel. kraljico je množica pozdravila z navdušenimi vzkliki.

Avto je krenil v spodnji del mesta v Samostansko ulico, kjer je Nj. Vel. kraljica obiskala pestovališče, ki ga vzdržujejo usmiljene sestre. Pred vzhodom v samostan se je zbrala velika množica ljudi, ki je kraljico burno aklamirala. Na pragu je Nj. Vel. kraljico sprejela predsednica gospodinskega društva za vzdrževanje pestovališča Jelka Peršić s članicami in častnimi sestrami, ki upravljajo pestovališče. Nato se je Nj. Vel. kraljica napolnila v malo dvorano v pritličju. Dvorana je bila okrašena s cvetjem in z zelenjem, na desni pa je bil podij z naslanjaji, nad njim pa državna zastava in grb Nj. Vel. kraljice je sedla v naslanjaj na podiju.

Nato je predsednica ga. Peršić v kratkem govoru pozdravila Nj. Vel. kraljico in ji izrazila svojo srečo, da more videti Nj. Vel. v pestovališču. V kratkih besedah je orisala zgodovino tega doma, nato pa je iz vrst dece, ki se je tam zbrala, stopila pred Nj. Vel. kraljico mala deklica Katica Krlin, ki je v prirčnih besedah pozdravila vladarico. Predsednica je Nj. Vel. kraljici predstavila članice odbora in usmiljenke, ki izvajajo nadzorstvo nad otroci in skrbje za nje. Ob odhodu iz doma se je Nj. Vel. kraljica vpisala v spominsko knjigo. Nato si je ogledala še druge prostore. Ogledala si je kuhinjo samostana, kjer dobiva deca hrano, in pokusila hrano, ki se ji je zdela dobra in jo je pohvalila. Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala prostore samostanske šole, kjer je bila prisrčno sprejeta. Ob povratku na dvorišče pestovališča se je zgrnila mladina okoli nje, ki je neprestano vzklikala: Naj živi naša majčica! Naj živi naša kraljica!

Na prošnjo ga. Peršičeve je nato Nj. Vel. kraljica dovolila, da jo fotografirajo sredi otrok in gospe.

V prodajalni ženske zadrage za narodno vezivo.

Nj. Vel. kraljica je nato krenila v Praško ulico. Tam je posetila prodajalno ženske zadrage za narodno vezivo. V Praški ulici je istotako sprejela množica ljudi, ki jo je burno aklamirala in ji neprestano vzklikala.

Na obhodu je Nj. Vel. kraljico sprejela ustanoviteljica te zadrage gospe Zienka Mudrinčeva, strokovne učiteljice in kmetice

iz Šeštin in Zaprešića. Tu se je nahajal tudi kmetski krojač Bačun, ki je svoječasno kraljeviču Tomislavu izdelal prekrasno narodno surko.

Nj. Vel. kraljica si je ogledala narodne vezenine in ostale razstavljene predmete ter si izbrala nekaj del, da jih kupi. Ga. Frangeševa ji je predmete razkazovala, Nj. Vel. kraljica pa si jih je ogledovala z velikim zanimanjem. Rekla je, da je nekaj podobnega že videla na Bledu, kjer je zadruga imela svoj paviljon za dobo sezone.

Kmetice, ki so bile zbrane v zadrugi, so Nj. Vel. kraljici predložile njene fotografije in jo prosile za avtoogram. Nj. Vel. kraljica jim je rade volje podpisavala te slike.

Krojaču Špičku iz Bučine je bilo obljubljeno, da dobi fotografijo Nj. Vis. kraljeviča Tomislava, oblečenega v surko, ki jo je on sam izdelal za kraljeviča.

Vladarica se je pol ure mudila v zadrugi, nato pa se je prisrčno poslovila od gospe in kmetice in odšla proti prodajalni Petrinjske zadrage za narodna veziva.

Tudi tam se je nabrala množica ljudi, ki je burno in navdušeno pozdravljala Nj. Vel. kraljico.

V prodajalni je Nj. Vel. kraljico pozdravila predsednica in utemeljiteljica Petrinjske zadrage Zlata Kovašević-Lopašić ter odbornica in lastnica prodajalne ga. Pavla Božičevićeva. Ga. Radoslava Lopašićeva je imela pri sebi svojega malega sinčka Slobodana Aleksandra, ki mu je kumoval Nj. Vel. kralj.

Vladarica je pokazala nenavadno veliko razumevanje za narodno umetnost. Nj. Vel. kraljica si je tudi izbrala in kupila nekaj lepih del.

Nato se je Nj. Vel. kraljica poslovila od gospe in šla točno ob 11. in pol iz prodajalne. Od tam je šla po Marovski, zdaj Masarykovi cesti, ki je bila vse do univerze nabito polna ljudi, ki so čakali na prihod kraljevega avtomobila. Nj. Vel. kraljica je okrenila v Deželicevo ulico, nato v Meduličevu. Klaičevu čez Kraljice Marije ulico na Zrinjevac in od tam na Boškovićevo in Draškovićevo ulico. Nato je nadaljevala pot po Vlaški poti do Maksimirske mitnice.

Kraljica v gospodinski šoli.

Avto je nato krenil proti Maksimirju, odtoč pa na Kaptol ter se počasi spustil na J. lačičev trg. Spontane manifestacije in ovacije so spremljale v vseh ulicah Nj. Vel. kraljico. Na Jelačičevem trgu so kmetje metali od veselja klobuke v zrak, kmetice pa so snemale rute z glav ter z njimi mahale. Vsi so klicali: Živela kraljica!

Avtomobil je vozil nato po ulici Pavla Radića v gornje mesto. Ob 12.30 je dospel do gospodinske šole. Vsi, ki so zvedeli, la bo prišla sem Nj. Vel. kraljica, in teh je bilo mnogo, so se zbrali pred šolo ter navdušeno vzklikali kraljici, ko se je pojavila. Od ulice pa do vhoda v zgradbo šole ter po hodniku so stale učenske v špalirju ter priredile burne ovacije Nj. Vel. kraljici. V zgradbi je sprejel Nj. Vel. kraljico odbor šole. Upraviteljica Mira Vučetić je prisrčno r zdravila Nj. Vel. kraljico ter se zahvalila za visoki obisk. V prvem nadstropju je pozdravila Nj. Vel. kraljico predsednica gospodinskega odbora šole gospe Berta Heinzl. Nato je šla Nj. Vel. kraljica v dvorano, kjer so bile zbrane učenske in ves odbor. Ko se je pojavila Nj. Vel. kraljica, je bila pozdravljena z burnim »Živelac«.

Na mizi so bili razloženi različni predmeti ročnih del. Kraljica se je o vseh delih zelo pohvalno izrazila. Nj. Vel. kraljica je odšla nato v jedilnico in v kuhinjo. Tu je Nj. Vel. kraljica pokusila pripravljene jedi. Nato je Nj. Vel. kraljica odšla v prvo nadstropje, kjer si je ogledala spalnice šole. Odšla je nato ponovno v kuhinjo, kjer je bilo nekaj najmlajših učenk. Na štedilniku je stal lonec. Ko je Nj. Vel. kraljica vprašala, kaj se kuha, je neka učenka odgovorila: »Prežganka«. Ker se je Nj. Vel. kraljica zasmejala, je mislila neka druga učenka, da hoče kraljica juho pokusiti ter je dejala: »Veličanstvo, juha še ni kuhana.« Nato so učenske pokazale Nj. Vel. kraljici knjige, v katere so beležile stroške za ko-

silo. Nj. Vel. kraljica je pregledala še ostale prostore šole ter se nato z avtomobilom odpeljala v dvor. Na ulici je bila Nj. Vel. kraljica predmet najpristrčnejših ovacij ljudstva.

Čajanka v banskem dvorcu.

Zagreb, 31. januarja. Ob 17.50 se je vršila v svečanih dvoranah banskega dvorca čajanka, ki jo je obiskalo 400 gostov iz slojev zagrebškega meščanstva. Kralj. dvojica se je pojavila v dvorani ob pol 6. in držala cerce, ki je trajal eno uro. Vsakemu gostu sta segala Nj. Vel. kralj in kraljica v roko, se zanimala zanje in za organizacije, ki jih zastopajo.

Nj. Vel. kralj govori šolski omladini.

Okrog pol 8. je prispela na trg pred banskim dvorcem večtisočglava povorka srednj šolske omladine z državno zastavo. Omladina je navdušeno vzklikala kralju, kraljici in Jugoslaviji. Ovacije so trajale tako dolgo, dokler se ni na balkonu pojavil Nj. Vel. kralj. Kralja so omladini ponovno pozdravili z nepopisnim navdušenjem. Nato je imel kralj na omladince tale kratak nagovor:

»Hvala vam vsem za to krasno manifestacijo vaše ljubezni do mene in do mojega doma. Na ta stari in zgodovinski trg, ki je bil priča tolikšnih velikih in pomembnih dogodkov naše nacionalne prošlosti, ste prišli, vi omladini in naša nada, da na veličasten način izkazete svojemu kralju in preko njega vsej Jugoslaviji vašo čustva vdanosti in zvestobe.

Tudi jaz vam hočem s tega mesta potrditi svoj neomajno vero v veliko bodočnost naše domovine.

Sedaj, ko med kraljem in narodom ni posrednikov, ker sem jih odstranil zato, ker so sejal mržnjo in ubijali vero in s tem kršili največje narodne interese, sedaj lahko z vero v Boga in s polnim zaupanjem v imenu naše Jugoslavije objavim vsem in vsakomur, prijatelju in neprijatelju, da smo eno in da hočemo do kraja braniti edinstvo in svobodo našega naroda.

Naj se nihče ne prevari in naj nihče ne podvomi / te moje besede.

Živeli omladini!

Govor Nj. Vel. kralja so omladini sprejeli z nepopisnim navdušenjem. Neprestano so prekinjali visokega govornika in vzklikali kralju, kraljici, Jugoslaviji in kraljevskemu domu.

Omladini so nato zapeli državno himno in se napotili nazaj v mesto.

Jugoslovansko - poljska trgovinska pogodba

Varšava, 31. januarja. AA. Poljski parlament je v tretjem čitanju sprejel načrt zakona o dopolnilnem protokolu poljsko-jugoslovanske trgovske pogodbe.

Imenovanje v sodni službi

Beograd, 31. januarja. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili imenovani za sodnike višjega apelacijskega sodišča pri višem deželnem sodišču v Ljubljani sodniki okrajnih sodišč pri deželnem sodišču v Ljubljani: dr. Graber Milko I-3, Strasser Vinko I-4 in dr. Savjice Rudolf I-4a, ter namestnik državnega tožilca v Ljubljani I-4a dr. Mastnak Lado, vsi v dose-danji skupini in kategoriji.

Elitni ples zagrebških novinarjev

Zagreb, 31. januarja. K. Kakor vsako leto, se bo tudi jutri 1. februarja vršil v Zagrebu novinarski elitni ples, za katerega vlada veliko zanimanje. Nanj pridejo tudi mnogi gostje z dežele. Pridejo pa tudi novinarji iz Splita, Osijeka in nekateri iz Beograda.

Vohunska afera na Romunskem

Bukarešta, 31. januarja. d. Policija je snoči aretirala več oseb, ki so bile udeležene v vohunski aferi, katero so meseca oktobra odkrili. Nekega inženjerja Silberja, ki je ob začetku takratne afere zbežal v inozemstvo, so snoči aretirali v trenutku, ko je stopil iz vlaka, ki je prihajal z Dunaja. Silber je skrajja tajil vsako krivdo, kasneje pa je priznal, da je bil v službi sovjetske Rusije. Pri Silberju so našli tudi važne listine. On je tudi izdal nekega visokega častnika, ki je bil zapleten v vohunsko afero. Med aretiranimi osebami je neki ritmofster.

Zasedanja banskega sveta

Nad 100 milijonov Din za elektrifikacijo banovine.

Ljubljana, 30. januarja. AA. V nadaljevanju sedme seje banskega sveta je g. ban dr. Marušić pojasnil namen proračunskega zneska 1 milijona, ki je določen za pospeševanje o elektrifikaciji v banovini. Ta milijon je mišljen kot podpora Kranjskim deželnim elektrarnam in tudi drugim zadrugam, ki se bodo ustanovile. Glavni znesek za elektrifikacijo pa je v proračunu Kranjskih deželnih elektrarn v Ljubljani. Tam je predviden znesek za amortizacijo posojila, ki ga bo banovina najela. Če bi hotel le znesek iz proračuna banovine uporabiti za take ogromne nove naprave, bi bila rešitev programa popolnoma izključena. G. ban je ob tej priliki podčrtaval razveseljivo dejstvo, da tudi glede elektrifikacije banovine ne obstoja nobeno nesoglasje. Vse prebivalstvo stoji na stališču, da je elektrifikacija potrebna in da jo ima izvesti banovina.

Lipej je priporočal elektrifikacijo tudi v Posavju in na Dolenjskem.

Steblovnik Martin je opozoril na vprašanje glede zadržanih elektrarn. Prosil je, da se blagovoli z ozirom na splošno elektrifikacijo v vsej banovini ozirati ne samo na privatna podjetja, temveč zlasti na zadrugne elektrarne, da se tu uredi neko sorazmerje med njimi.

Referent za elektrifikacijo ing. Rueh je obrazložil, da pridejo kraji v vhodnem delu Štajerske predvsem v poštev za elektrifikacijo iz falskega omrežja. Fala gradi glavne vode, dočim morajo lokalne vode in lokalna omrežja graditi običajno kraji sami, ponavadi potom električnih zadrug. Ker je pa konzum v takih krajih po večini zelo neznan, razen v večjih mestih, so take zadrug navadno pasivne in je cena toka zaradi tega zelo visoka. Mnogo zadrug je prišlo že v gmojne težave, nekatere so morale likvidirati omrežje, ko je prišlo v last privatnih podjetnikov. Ze v lanskem letu so dobile mnoge zadrug na Štajerskem podporo iz banovinskega kredita. Tudi v letošnjem proračunu je predviden 1 milijon Din, ki se bo uporabljala deloma za take podpore, po večini pa se bo porabil kot prispevek banovine Kranjskim deželnim elektrarnam. Če morajo kraji na Štajerskem prispevati znatne zneske za svojo elektrifikacijo, bodo morali tudi kraji, ki računajo na priključek na banovinsko električno omrežje, sami tudi nekaj prispevati.

Dr. Senčar se je pridružil izvajanjem ing. Rueha, ter je poudarjal, da se je na primer Ptuj elektrificiral samo na zadrugni podlagi. Sedaj bi hoteli, da bi se tudi okolica zainteresirala. Ker pa to ne gre lahko, prosil naj bi se pri nakazilu podpor upoštevale tudi ptujske okoliške občine.

Dekan Kurent Alojzij pozdravlja načrt elektrifikacije Posavja ter izraža željo, da bi se ta načrt čimprej uresničil.

Lebinger Hinko je poudarjal, da se Zadrugne elektrarne v začetku nahajajo povsod v težkem položaju. Zeleti je, da banska uprava gleda na to, da bi dobile električno omrežje v svoje roke in oskrbo, če le mogoče občine.

Veršič Ivan se pridružuje izvajanjem dr. Senčarja, ter prosi podpore za razširitev električnega omrežja okolice Ptuja.

Golouh Rudolf je naglašal, da je vnešena tudi postavka »splošni rezervni kredit za nezadostno ali v obče nepredelane osebnosti in stvarne izdatke v znesku 3.923.957 Din ter prosi zadevnega pojasnila.

Ban dr. Marušić

je izjavil nato naslednje: Ker so z budžetom izkazani izdatki čisto prenizki, je treba večkrat poseči po rezervah. To se je videlo tudi v tekočem proračunu. Mnogokrat nastajajo nepredvidene potrebe, elementarne poškodbe na napravah zahtevajo hitro pomoč. Tudi dobivamo nove zakone, ki včasih zahtevajo kritje gotovih izdatkov po banovini. Treba je pripomniti, da mora vsako pametno gospodarstvo, imeti gotovo rezervno za nepredvidene izdatke, ker si v nujnih slučajih moramo znati pomagati. Zato proračunska tehnika zahteva 2 do 3 odstotkov rezerve od proračuna.

Detela Oton se zahvali banski upravi za nje-namero glede elektrifikacije in prosi, da se elektrifikacija, ki se je ustavila na meji Senčur in Predoslje raztegne tudi na Predvor, ki je naša zadnja občina na koroški meji.

Dr. Koritnik Bogdan se zahvaljuje banski upravi, da je pripomnila, da je občina Čabar dobila svoj lokalni električni vod. Ako banska uprava izpelje svoj električni vod, bi se lokalni električni vod občine Čabar mogel združiti na Kolpi ali Čabranki.

Lavtičar Josip prosi, naj se napelje elektrika do Rateč.

Nato poda referent ing. Rueh poročilo o sedanjem delu in poteku elektrifikacije ter navaja med drugim sledeče:

Štajerski del banovine oskrbuje z električnim tokom po večjem delu elektrarna Fala. Na bivšem Kranjskem je največja banovinska elektrarna Završnica, ki je bila zgrajena v letu 1915. Njena kapaciteta je pa pri stanju nizke vode že skoraj izčrpana. Omrežje sega od Kranja do Dovjega. V svrhu nadaljnje elektrifikacije dobiva banovina v smislu pogodbe z državnim rudnikom v Velenju, večje množine električnega toka iz elektrarne v Velenju. Iz Velenja do Črnuč se gradi daljnovod z napetostjo 60.000 V. Temelji za ta vod so že gotovi, sedaj se postavljajo leseni drogovi, ki so postavljeni že od Velenja do Prekopa in od Črnuč do Domžal. Iz Črnuč bo speljal ta vod do Završnice. Iz velike transformatorske postaje v Črnučah bodo speljani, elektrovi do napetostjo 20.000 V. Na Gorenjsko proti Kranju in Domžalam, proti Litiji, na Dolenjsko proti Grosupljem in Novemu mestu in v podaljšku preko Brežic v dolino Sotle in vod na Notranjsko do Rakeka in Cerknice, ter dalje proti Čavljf. Iz transformatorske postaje v Podlogu bodo speljani elektrovi do Celju ter v Savinjsko dolino. Stroški za izvedbo tega

programa bodo zelo visoki. Zgraditi bo namreč treba okoli 700 km elektrovi, 20.000 v, okoli 350 transformatorskih postaj in okoli 800 kilometrov lokalnih omrežij. Stroški bodo znašali za ta dela preko 100 milijonov Din.

Cene električnega toka naj bi bile po možnosti v vsem ozemlju, ki je priključeno na banovinsko električno omrežje, enake. Da se pa to more doseči, morajo posamezni kraji pri zgradbi lokalnih omrežij nekaj prispevati, in sicer toliko, kolikor je potrebno, da ostanejo elektrarne rentabilne.

Poleg zgradbe daljnovodov bo treba zgraditi tudi nekaj novih električnih central, predvsem centralo na Savi v Mostah, ki bi dajala do 7000 konjskih sil. Stroški za to elektrarno bodo znašali okroglo 35.000.000 Din, kar je vsekakor zelo malo, če se upošteva, da so bile elektrarne, zgrajene pred vojsko z 800 do 1000 kronami na konjsko silo, še aktivne. Banovina ne namerava obstoječih električnih central uničevati, marveč je pripravljena s vsemi onimi centralami, ki so življenja zmožne, sodelovati. Nato se obravnava

Proračun izdatkov in dohodkov banovinske zaloge šolskih knjig.

Golouh je pripomnil, da vlada velika nezadovoljnost med narodom, ker se šolske knjige ne izdajajo takoj v začetku šolskega leta, ampak šele med šolskim letom. Te knjige pa so ponavadi dražje. Dalje je govoril prosi, da se razna druga pojasnila glede zaloge šolskih knjig.

Pomočnik dr. Pirkmajer je pojasnil, da je banovinska zaloge šolskih knjig urejena na trgovski podlagi. Kakor druge knjigarne, zalaga tudi ta različne knjige, šolske in druge učne pripomočke in jih potem razprodaja. Glede razprodaje knjig upošteva banovinska zaloge knjig uzanse, ki veljajo v knjigotrstvu. V veletrgovini velja običajen popust 25 do 30 odstotkov.

Kar se tiče cen knjigam, je treba pripomniti, da se te določijo že pri odobritvi knjige po prosvetnem ministristvu. Prodaja ima vršiti vsaka knjigarna samo po teh cenah, ker se od teh cen daje trgovcem omenjeni popust.

Kar se tiče prodaje zvezkov, ki so obligatno predpisane, je to vprašanje urejeno z zakonom o učnih pripomočkih. Po teh zakonskih predpisih so ti zneski državni monopol v vsej državi. Proti temu so se pojavili ugovori iz trgovskih krogov. Mi smo vse to tolmačili pri

centralni vladi, ki pa iz principijelnih razlogov ni mogla odstopiti od te ustanove. Tudi naša zaloga šolskih knjig dobiva te zneske od državne tiskarne, ki jih zalaga.

Lebingerju se zdi čudno, da ostane pri zalogi šolskih knjig komaj 2 odstotka čistega dobička. Ako se vodi na trgovski podlagi, je ta dobiček absolutno prenizek. Ako se vzdržuje ta zaloga šolskih knjig, bi bila njena naloga, da so šolske knjige bolj poceni. Če pa se ne vodi na trgovski podlagi, naj se ukine, ker imamo itak drugih knjigarn dovolj.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer odgovarja nato, da obratuje zaloga šolskih knjig po komercialnih načelih, ni pa rekel, da tudi išče dobička po teh načelih. Ta zaloga šolskih knjig služi kot nekaj regulativ pri cenah knjigam. Vzrok, da izkazuje tako skromne dobičke, je ta, da se prodajne cene določajo najnižje, da bi si mogli učne knjige nabavljati tudi revnejši sloji.

Prepeluh Albin je izjavil, da moramo delati na to, da se zaloga šolskih knjig ne ukine, ker lahko postane posebno za naše slovenske razmere zelo važna kulturna ustanova. Gledati moramo, da se postavi zaloga šolskih knjig na popolnoma trgovsko stališče, da bo mogla konkurirati z drugimi zavodi in da bo mogla izdajati knjige kolikor mogoče poceni.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer se pojasni, da je to, o čemur se razpravlja, proračun in ne bilanca. Ako bi hoteli presoditi faktično vrednost te ustanove, potem bi morali pregledati bilanco. Tam so seveda navedeni natančno vsi dolgovi, kakor tudi premoženje zaloge šolskih knjig. Zaloga šolskih knjig gotovo ni brez vrednosti. Velika vrednost je v knjigah, mnogo pa je tudi terjatev iz prejšnjih let, glede katerih se pojavljajo težave, ker so gospodarske prilike težke. V mnogih primerih so ravno krajni šolski odbori tisti, ki zelo neredno plačujejo. Približno tekom enega meseca bo na razpolago tudi bilanca zaloge šolskih knjig.

Mihelčič Alojz je prosił bansko upravo, naj vpliva na to, da se bodo pravočasno dobili zvezki in šolske knjige, ker sicer trpi pouk.

Rajh Jakob je vprašal ali je uveden za šolske odbore pri zalogi šolskih knjig tudi popust, kakor ga imajo pri drugih knjigotrstvih.

Na to vprašanje je pojasnil pomočnik bana dr. Pirkmajer, da daje zaloga šolskih knjig krajevnim šolskim odborom istotako primeren popust, ali pa jim daje nekaj knjig brezplačno, ki se potem razdele med revne učence.

Nato je bila seja zaključena.

Konec proračunske debate

Sijajen napredek banovinskih hranilnic -- Priznanja članov banskega sveta banu dr. Marušiću in banski upravi -- Popolno sodelovanje banskega sveta

Ljubljana, 31. januarja. AA. Na popoldanskem delu sedme seje banskega sveta Dravske banovine se je najprej razpravljalo o poročilih hranilnic v Mariboru in v Ljubljani.

G. banski svetnik Senekovič je najprej prečital poročilo o banovinski hranilnici v Ljubljani (bivša Kranjska hranilnica).

O stanju Kranjske hranilnice je iz tega poročila razvidno naslednje:

	31. 12. 1927.	31. 12. 1929.	31. 12. 1930.
V tisočih Din			
Vloge na hran. knjižice	50.435	64.815	83.538
Vloge na tekočih računih	6.252	33.737	54.990
Hipotekna posojila	6.387	9.055	9.078
Kontokorentna posojila na hipoteke	1.444	3.262	2.985
Komunalna in korporacijska posojila	3.240	18.535	21.742
Dolžniki	30.586	43.196	74.027

Poročilo veli med drugim, da vloge pri Kranjski hranilnici stalno rastejo, kar je dokaz, da vlada splošno zaupanje občinstva do Kranjske hranilnice, zlasti odkar jamči za njene obveznosti Dravska banovina s svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Zaupana ji sredstva uporablja hranilnica zlasti za posojila banovini in njenim ustanovam ter drugim javnopravnim korporacijam. Banovina in občine imajo še v načrtu dalekosežne investicije, ki se bodo morale kriti z dolgoročnimi krediti, da se na ta način breme investicijske razdeli na daljšo dobo. Zato bo potreba o dolgoročnih kreditih čimdalje bolj rastle in interesentje se bodo obračali v prvi vrsti na banovinske denarne zavode. Ti zavodi pa bodo mogli kriti potrebo po komunalnih kreditih v zadostni meri in po primernih obrestih le tedaj, ako se bodo najširši krogi čvrsto oprijeli banovinskih denarnih zavodov in jim zaupali svoje prihranke. S tem bodo najboljše varovali svojo lastno korist, podpirali pa bodo tudi koristi javnega in s tem tudi svojega gospodarstva.

Delovodja g. banski svetnik Senekovič je nato prečital poročilo

o banovinski hranilnici v Mariboru.

Iz tega poročila je razvidno o stanju hranilnice naslednje:

	31. 12. 1928.	31. 12. 1929.	31. 12. 1930.
V tisočih Din			
Vloge na knjižice in tekoči račun	22.722	42.323	73.203
Kom. in hip. pos.	12.281	31.500	44.296
Pos. v tek. rač.	1.622	5.331	5.630
Drž. vred. papirji	1.085	1.303	1.304
Naložbe na den. zavodih	7.719	4.302	24.759

Poročilo veli, da uživa ta hranilnica zlasti zaradi jamstva Dravske banovine popolno zaupanje vlagateljev, in ni dvoma, da se bo ugodno razvijala tudi naprej.

O teh poročilih se je razvila daljša

debata. Mihelčič Alojzij je predlagal, naj se podružnica hranilnice Dravske banovine v Celju preseljuje, da bo samostojno opravljala svoje posle.

Ban dr. Drago Marušić je izjavil, da mu je ta ideja simpatična in da bo gledal na to, da se stvar uredi tako, kakor je v interesu narodnega gospodarstva in v interesu hranilnice same.

Babnik Valentin prosi, da bi se obrestna mera za posojila pri hranilnici znižala. Člani banskega sveta dr. Obersnel Maks, Lebinger Hinko in Rudolf Golouh so načeli več vprašanj glede teh hranilnic. O vsem je dal pojasnila ban dr. Marušić.

Nato je načelnik fin. oddelka dr. Orel podal daljše poročilo o nadaljnji točki dnevnega reda, namreč o dohodkih banovinskega proračuna.

Tudi o tej točki se je razvila obširnejša debata, v kateri so sodelovali člani banskega sveta Ban dr. Marušić, Senekovič, Hinko Lebinger, Rajh Jakob in Lončar Ivan, ki izraža bojazan glede občinske avtonomije, zlasti, če se namerava izenačenje banovinskih doklad.

Daljša pojasnila je dal pomočnik bana dr. Pirkmajer, ki je najprej poudarjal, da si ne more predstavljati možnosti, da bi moglo priti do takega izenačenja občinskih doklad v naši banovini. Ako bi občinske doklade izenačili, potem bi jih lahko pobirali kot banovinske doklade, ter jih razdelili občinam. Spominjam se samo na to, je dejal g. pomočnik, da sem v svojem ekspezoju naglašal, da ne moremo govoriti o splošni preobremenitvi občin. Dejsem, da imamo nekaj občin, ki so brez doklad, da imamo lepo število občin, ki imajo do 50% doklad in so torej v ugodnem položaju, in da je samo manjše število občin, ki pobirajo od 100 do 150% obč. doklade. Takrat sem poudarjal, naj institucija našega šolskega fonda služi kot korektiv, da se tem občinam, ki imajo radi potrebo za šolstvo zelo visoke izdatke, dobe primerno podporo, da bi se jim na ta način doklade znižale. Naj se me torej ne razume tako, kakor da bi mi hoteli kršiti občinsko avtonomijo. Občinska avtonomija je odvisna od tega, kako se občinski odborniki udeležujejo. Dokler se bodo občinski odbori svoje dolžnosti pravilno zavedali ter se brigali bolj za gospodarske, kulturne in socialne potrebe občine in za dobro gospodarjenje z občinskimi sredstvi, kakor za stvari, ki ne spadajo v delokrog občine, se gotovo ni bati okrnjenja občinske avtonomije.

Nato je povzel besedo

ban dr. Marušić,

ki je podal načelno izjavo, da se moramo zahvaliti ravno tem samoupravnim korporacijam, občinam, da smo še to, kar smo. Zato moramo vse storiti, da se samouprave ohranijo neokrnjene. To samoupravno zamisel priznava tudi centralna vlada. Gledati moramo, da se ta samouprava, katero nam daje zakon, po možnosti tudi neokrnjena obdrži. Zato bomo tudi vedno za to skrbili, ker leži v tem tudi gospodarski napredek naše banovine. To stališče sem jaz, je dejal g. ban, vedno zavzemal, in to stališče je zavzela tudi vlada sama. Glede pripombe g. Lončarja, naj bi se uvedel eksistenčni minimum, moram poudariti, da tega ne moremo storiti, ker je o tem že odločeno po zakonu. Dobro pa je, da se je to tu poudarilo. Vsi

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja 1. februarja ob 15. uri: »Princezka in pastirček«. Izven. — Ob 20. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Nedelja, 1. februarja ob 15. uri: »La Mascotte«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20. uri: »Tosca«. Gostuje ruski baritonist g. Boris Popov. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

V nedeljo, 1. februarja: »Prostozidarji«. Začetek ob 20.15.

V ponedeljek, 2. februarja: »Prostozidarji«. Začetek ob 20.15.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 1. februarja ob 15. uri: »Odgodena noč«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Grof Luksenburgski«. Znižane cene.

Ponedeljek, 2. februarja ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Gospa ministrovka«. Znižane cene.

smatramo za potrebno, da bi se moral določiti eksistenčni minimum. Ta ideja je pravilna in se bo na merodajno mesto predlagalo, da se izvede.

Steblovnik je nato izrekel priznanje g. banu in gg. pri banski upravi, ki so v svojih pojasnilih podali mišljenje, da se stremi za tem, da se davčna bremena pravično razdele na vse sloje. Ako smo, je dejal g. Steblovnik, izrekli pri postavkah glede izdatkov svoje mnenje, da bi bilo treba nekatere postavke znižati, potem nas je vodila pri tem želja, da se znižajo tudi nekatere davščine v korist ljudstva. Govornik je nato dal nekaj pripomb k nekaterim postavkam. Isto so storili člani banskega sveta Litrop Stefan, dr. Juvan Alojz in Serbinek Ivan ter Vršič Ivan.

Pomočnik bana je nato dal nekaj pojasnil glede banovinske trošarine ter pri tem izjavil naslednje. Pri razpravi o izdatkih kakor o dohodkih smo večkrat prišli na isti predmet, to je na krizo vinogradništva. To je vsekakor znamenje, da je ta panoga res v težkem položaju. Banovinske trošarine na alkoholne tekočine so v tem proračunu predvidene na 36.000.000 Din. To je postavka, kateri se banovina absolutno ne more odreči, ako hoče imeti uravnotežen proračun. Vprašanje nastane; ali naj ostane trošarina na alkoholne pijače pri tej višini, ali pa moramo iskati nova sredstva za uravnoteženje proračuna, in to v povišanju doklad. Po mojem mnenju bi povzročili še več nezadovoljstva, ako bi morali zvišati doklade. Saj je osnova državnih davkov lahko pravična, ako pa se večajo doklade, postane čisto tudi osnova krivdnosti, ker ne prenaša v vseh vrstah davkov isto povečanje potom doklad, temveč postaja tem manj znosljiva, čim višje so doklade. Radi tega bi svarili, da bi banovina sedaj mislila na znižanje trošarine. Nikakor pa ne bi hoteli, da bi kdo mislil, da nimam smisla za omiljenje krize. Rešitev tega vprašanja moramo iskati popolnoma kje drugje.

Gotovo je to nesorazmerje, ako vidimo, da stane v Ljubljani liter vina 18 Din ali celo 24 Din, dočim je prodajna cena vina pri producentu 3 do 8 Din. Tu ravno je treba iskati glavnega vzroka. Ni drugega sredstva za domače vinogradništvo, kakor v zadrugištvu. Treba je ustvariti potom zadrug zdravo konkurenco. Dalje je potrebno, da se vrši točna kontrola vina po naših kletah ter strogo izjava zakon o vinu. To bi bilo v korist producenta in konsumenta.

Dr. Obersnel Maks je smatral za umestno, da bi se morala dotacija države banovini nekoliko zvišati.

Ban dr. Marušić je povdarjal, da bo skušal doseči sorazmerno zvišanje državne dotacije iz dohodkov, ki se bodo dosegli z reformo prometnega davka. Žalibog pa teh eventualnih višjih državnih dotacij ne bomo mogli uporabiti za znižanje doklad. Tudi glede diferenciacije doklad se bodo storili potrebni koraki. Pri tem se bo gledalo predvsem na to, da se varujejo interesi našega malega človeka.

Detela Oton je govoril o raznih postavkah tega dela proračuna ter povdarjal, da ljudskega dela ni mogoče popolnoma odpraviti, ker bi sicer manjkalo v proračunu 6.000.000 Din. Isto velja glede trošarine. Predlaga, naj se postavka za sešnjo gozdov opusti. Ako pa to ne bi bilo mogoče, naj bi se vsaj znesek 5.000 Din, ki je oproščen takse na sešnjo gozdov, zviša na 10 tisoč dinarjev.

Prepeluh Albin je izrazil željo prebivalstva, da se davščine po možnosti diferencirajo in da se uvede progresivnost. Govornik je nato izjavil, da je stebel vsega proračuna trošarina na alkoholne pijače. Sicer so s tem prizadeti vinogradniki in konsumenti, ni pa mogoče najti drugih dohodkov. Predlaga, naj se črtajo gotove doklade, da se pa dobijo drugi dohodki, je mnenja, da bi bilo dobro, naj se uvede davek na prirastek premoženja, ki ga je bil uvedel že bivši odbor Kranjski in sicer na predlog pokojnega dr. Kreka. Naj bi se taksativno naštel tisti kraji, kjer naj bi se ta davek plačeval. Ta davek bi gotovo nesel dvakrat toliko, kakor doklada na uslužbenski davek. Drugi davek, ki ga je predlagal govornik, so takse na fidejkomise. Banovina naj bi uvedla pošteno takso na dohodke iz večjih posestev. Če bi se uvedla ta dva nova davka, bi se lahko črtali oni majhni davki, ki so res odlojzni. V nadaljnji debati so se razni govorniki še bavili s posameznimi postavkami tega dela proračuna, zlasti s taksami na plesne prireditve in s taksami na živinske potne liste.

Dr. Roš je med drugim govoril tudi o kulu-ku ter povdarjal, da ta davek ni v skladu z razvojem davčnega sistema v naši banovini in je našemu narodu nepoznan in nezaželen. Kritje za ceste se lahko najde v drugih oblikah doklad in davščin, ki ne bodo obremenile v toliki meri gospodarsko najšibkejših.

Zaključni govor bana dr. Marušića

Glavna načela proračuna - Banski svet odobrava proračun, ki je realen in v korist vse banovine

Ljubljana, 31. januarja. AA. Drago Marušić je zaključil prvo zasedanje banskega sveta Dravske banovine s tem govorom:

»Velepoštovani gospodje člani banskega sveta! Prijetna dolžnost mi je, da potrdim to, kar je moj predgovornik g. Orehek rekel, namreč, da je to zasedanje banskega sveta služilo in bo služilo v čast našemu narodu. Razprave so se vršile stvarno, temeljito in z ljubeznijo za blagor našega ljudstva. Vse diskusije so bile na višku in s tem je tudi banski svet dokazal upravičenost svojega obstoja. Gotovo je, da se bodo besede, ki so bile tukaj izgovorjene, čule ne samo v naši Dravski banovini, temveč tudi v ostalih banovinah naše države. Upamo, da se bodo te naše izražene želje v polni meri uresničile, ker vsi čutimo, da so bile govorjene samo v korist našega naroda. (Burno odobravanje. Klici: Tako je!)

Gospodje člani banskega sveta! Zdi se mi, da se lahko še nekoliko ozremo na ta proračun, katerega podlaga naj bodo misli, ki so se tukaj izrekle. Tukaj so se ugotovili principi, na podlagi katerih naj bi se ta proračun izvrševal. Proračun bi bil samo mrtva številka, ako ne bi bilo v njem udi srca, ako v njem ne bi bila vnešena naša duša, katero dušo ste dali vi, gospodje člani banskega sveta, s svojo diskusijo.

Predvsem bi želel konstatirati, da je proračun v celoti našel odobravanje s strani banskega sveta, tako kot je sestavljen. To konstatiram z veseljem. Celoten proračun sicer ni manjši, temveč je še nekoliko večji, kakor je bil lanski. Zadostil je vsem vitalnim potrebam našega naroda. Izdatki so potrebni, da se te vitalne potrebe uresničijo, da se na ta način lahko dvigne gospodarsko in kulturno življenje v naši Dravski banovini. Ta denar, ki ga votiramo za potrebe našega naroda, bo kot sem to poudarjal v svojem otvoritvenem govoru, najplodonosneje naložen. (Klici: Tako je!)

Gospodje! Naglašal bi veliko idejo, da ni tisti najboljši gospodar, ki samo varčuje, temveč oni, ki previdno in ekonomično troši in s tem skrbi, da se ne ubija in ne zastavlja kolo gospodarskega življenja, ampak da se to gospodarsko kolo še bolj požene. Zato je ta proračun tudi nekoliko večji od lanskega. Toda na ta način pridemo naprej in najboljše v okolišnji sedanjosti gospodarski krizi. Če bodo naši široki sloji dobili dela in zaslužka, bo naš narod gospodarsko močan, se bo dvignilo njegovo blaginje in s tem se bo sedanja gospodarska kriza najbolj omilila. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Gospodje! Če omenim razne postavke in stroške banovinskega proračuna in če podam o njih oceno, bi omenil predvsem bansko upravo in njen centralni urad, za katerega je določena vsota 13.000.000 Din. Za ta denar bi človek na prvi pogled dejal, da je neproduktivno naložen. Toda temu ni tako. Tukaj bi želel poudariti, da naše uradništvo ni več ono staro birokratično uradništvo, ampak da je naše uradništvo ono, ki z veseljem dela, da pomaga našemu narodu in da gre našemu ljudstvu v vsakem oziru na pomoč. Naše uradništvo dela tako. Zaradi tega je pa vsota 13.000.000 Din najplodonosneje naložena. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Kar se tiče proračuna za kmetijski oddelček sem mnenja, da je še mnogo prenizek, ker smatramo po vsej pravici, da je napreden kmet najboljši stebler za narodno gospodarstvo. Zato nam moramo dati podlago, zlasti z zadružništvom, da more naše kmetijstvo napredovati in se razvijati. Posebno hočem poudariti, da bomo uvedli gospodarstvenost na naših kmetijskih zavodih, na katerih se naši kmetijski mladeniči učijo in vzgajajo, da postanejo nekoč dobri gospodarji. (Ponovno živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Pri prvotni smo bili zelo širokogrudni. Zavedali smo se dobro, kaj pomeni mladina za naš narod. Naša jugoslovanska zavest nam nalaga dolžnost, da za izobrazbo naše mladine votiramo potrebna sredstva. To smo tudi storili. Naše občine imajo z zidanjem in vzdrževanjem šol velike izdatke. Zato smo ustanovili šolski sklad, za katerega smo votirali 6 milijonov Din. Mislim, da smo tudi v tem oziru storili svojo polno dolžnost. (Živahno pritrdjevanje.)

Pri tehničnem oddelku smo votirali nad 3 milijone Din za vodovode, sanacijo vasi itd. — Tudi to dokazuje našo živo in čvrsto voljo, da pospešimo napredek našega naroda v vsakem oziru. Zlasti bi pa poudarjal, da smo bili mnenja, da so za dobro gospodarstvo potrebne predvsem dobre ceste. Zaradi tega smo ustanovili cestni fond, katerega smo dotirali s 33 milijoni Din. Razven tega smo ustavili še 10 milijonov za odplačevanje anuitet in obresti za posojila, ki smo jih najeli za zgradbo cest in modernih mostov.

To so, gospodje, ogromni zneski, ki pomenijo

investicije stotine milijonov.

Toda te investicije nimajo samo velikega pomena za naše narodno gospodarstvo, ampak imajo tudi velik socialni pomen v sedanjih ekonomskih krizi. (Pritrdjevanje in ploskanje.) — S tem, da investiramo za naše cestne zgradbe,

za vodovode, za šolske zgradbe itd. tako visoke zneske, bomo najbolj omejili in omilili brezposelnost. Gospodje, brezposelnosti ne bomo omilili samo z zneski, ki jih votiramo za socialno skrbstvo, omilili pa jo bomo s tem, ako ustvarimo možnost dela. (Klici: Tako je!)

V zvezi s tem bi hotel omeniti, da so vse davštine, ki smo jih ustavili za cestni fond, kakor tudi druge postavke našega proračuna, bile sprejete, ne rečem, da z navdušenjem, ampak vsaj z mirno resignacijo. (Veselosť!) Gospodje člani banskega sveta so si popolnoma na jasnem, da moremo votirati gotove zneske, če hočemo kaj napraviti. Poudarjam, da so se tudi gospodje, ki so zastopniki mestnih občin, zavedali, da je princip, po katerem smo pritegnili k vzdrževanju cest tiste, ki naše ceste najbolj uporabljajo, pravičen.

Dve postavki sta, glede katerih so se tukaj čuli ugovori. Prva postavka je davek na vprežno živino, druga pa je kuluk. Gospodje, predvsem smo hoteli in želeli, da naš mali človek z davkom na vprežno živino ne bo prizadet. S tem davkom bodo prizadeti samo posestniki, ki imajo po dva in več konj. Ako kdo redi 2 konja, ali tri vole, mora že biti srednji posestnik, ki mu ne bo tako težko preboleti onega malenkostnega davka, ki ga bo moral plačati od svoje vprežne živine. To bo prebolel tem lažje, ako ga vzgojimo tako, da se bo zavedal, da ni samo avtomobilist oni, ki mora plačevati za naše ceste ogromne zneske, ampak da mora prispevati za naše ceste vsakdo, ki jih izrablja, četudi v manjši meri.

Druga stvar je kuluk. Danes še ne moremo reči, kakšen bo finančni efekt kuluka. Izjavljam pa, da bomo dajstvo za kuluk, v kolikor nam bodo dopuščale finančne možnosti, znižali na minimum. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Pogoj za to, da nam bo država dala dotacije, ki so predvidene v proračunu. Kajti banovine, zlasti naša, so prevzele velike naloge, ki jih morajo izvršiti. Ako bomo te dotacije dobili in ako bo naš proračun odobren v obliki, kakor je predložen, potem upam, da se bomo mogli zadovoljiti samo z enodnevni kulukom. (Živahno odobravanje.)

Eno stvar bi še poudaril glede kuluka, namreč to, da je v zakonu samem predvidena možnost, da se takrat, kadar bodo ceste dobro urejene, kadar ne bodo več dane potrebe za kuluk, kuluk lahko tudi odpravi. Upam, da bodo po tem proračunu pri nas ceste že tako dobro urejene, da bomo drugo leto lahko zatevali, da se kuluk odpravi. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Poudaril bi, da pri nas kuluk ni priljubljen, in to ne more biti zaradi tega, ker bi donosal nezmagljiva bremena, temveč predvsem iz psiholoških razlogov. Danes je že naš mali človek v kulturnem oziru toliko napredoval, da smatra v gotovi meri za poniževalno, da bi vzelo orodje na ramo, in šel na cesto delat kuluk. To je glavni razlog, da kuluk pri nas ni priljubljen. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Gospodje! Tudi

za socialno politiko in za narodno zdravje smo imeli polno smisla. Skrbeli smo za zaščito dece, za vaje, za bolnike, hiralnice itd. Vse to je dokaz, da se zavedamo dolžnosti, ki jih imamo v socialnem oziru. Dokaz temu je zlasti to, da smo ustanovili bednostni fond, v katerega naj bi tudi občine prispevale gotov odstotek. Bednostni fond smo dotirali s 700.000 Din. Iz tega fonda naj bi se dovoljevale podpore za prvo pomoč. Mnogočrat je trenutna in hitra pomoč nujno potrebna. Kdor hitro da, dvakrat da! Lahko pa rečem, da je mnogo primerov, da kdor hitro da, stokrat da! (Odobravanje.) Skrb za naše bolnice in bolnišnice zavode, pri katerih so predvidene razne razširitve, dokazuje, da se zavedamo v polni meri dolžnosti, ki jih zahteva od nas sedanja moderna doba v socialnem oziru. Zneski, ki smo jih postavili v naš proračun za socialno skrbstvo, dokazujejo v dovoljni meri, da smo socialno čuteči ljudje. (Burni klici: Tako je!)

Poudarjal bi v tej zvezi še eno ustanovo, to so zdravstvene občine. Z zakonom o zdravstvenih občinah bo banovina prevzela nase različne obveznosti, ki so jih morale prej imeti občine. Te obveznosti znašajo približno 10 do 15 odstotkov občinskih doklad. Gospodje, to je za nas veliko breme. Navzlic temu smo v proračunu znižali banovinske doklade od 40 na 35 odstotkov, tako da faktično znižanje znaša okrog 20 odstotkov. Tudi v tem oziru morem torej reči, da vidimo, ako pogledamo naš proračun, kakor je sestavljen, da je v resnici vestno in skrbno sestavljen.

Prav tako smo skrbeli za našo trgovino, obrt in industrijo. Zlasti smo posvetili veliko pažnjo

našemu tujskemu prometu,

ki postaja od dne važnejša panoga narodnega gospodarstva v naši banovini. Ne zadostuje samo to, da so naša zdravilišča in letovišča lepo in moderno urejena, ampak je potrebno tudi to, da je naše cestno omrežje kar najboljše in najmoderneje zgrajeno, ako hočemo privabiti čimveč tujih gostov v naše kraje. Za proučevanje različnih načrtov smo dali na razpolago gotov znesek. Potrebno je, da se naš narod zave-

da važnosti tujskega prometa. Potrebno je, da se tam, kjer razmere še niso primerne za tujski promet, take razmere ustvarijo. Treba je vzbuditi privatno inicijativo, da ljudje privabijo čim več tujcev v naše kraje. Poudarjam, da je zakon od 11. decembra lanskega leta dal pomoč in pobudo specijelno takim krajem, kjer je povsem potrebno, da se razvije tujski promet. Potrebno je, da se ti naši idealno lepi kraji, bodisi to v zeleni Stajerski ali na Gorenjskem ali na Dolenjskem ali na Notranjskem, kolikor mogoče povzdignemo in da privabimo s tem kolikor mogoče veliko tujcev. — (Odobravanje.)

Gospodje člani banskega sveta! Vsaka stvar ima dve strani in tako tudi naš proračun. Na eni strani imamo izdatke, na drugi pa dohodek, da ne rečem obremenitve, s katerimi moramo računati, ako hočemo izvršiti naše naloge. O nekaterih stvareh sem že prej govoril. Tako o cestnem fondu, o kuluku in davku na vprežno živino. Hotel bi samo poudariti, da je potrebno, da je ta proračun v resnici realen, da bomo to, kar je v proračunu predvideno, tudi dobili, in da nam država da dotacije, ki so predvidene v proračunu. Mi bomo s svoje strani storili vse, da se delo, ki ga imamo v programu, tudi izvrši.

Glede ostalih dohodkov so bili ugovori le malenkostni, ako se morem tako izraziti. Nekaj ugovorov je bilo glede takse na živinske potne liste. Kar se tega tiče, bi omenil, kakor sem to storil že tekotno debato, da se bo ta taksa po možnosti omilila, zlasti taksa na drobnico, in da se bo lahko prodalo več komadov drobnice na en potni list. (Splošno odobravanje.)

Dalje so bili ugovori glede takse na sečnjo gozdov. Tudi tu smo skušali doseči, da mali kmet s to takso ne bo obremenjen. Zvišali bomo še minimum od 5.000 na 10.000 Din. Izjavljam pa, da se vrši ogromna večina sečenj v veleposelstniških gozdovih, in da nimamo prav nobenega razloga, da bi tu delali kakšne izjeme. (Odobravanje.)

Proti trošarinski dokladi v znesku 36.000.000 Din na alkoholne pijače ni bilo ugovorov, ker je to najlažji in najboljši način, kako je mogoče priti do dohodkov.

Kar se tiče želja, ki so bile izražene glede trošarine na brezalkoholne pijače, da se namreč ta trošarina izdatno zviša, tem željam za leto ne bom mogel ustreči. (Veselosť.) Najprej moramo videti, kakšen efekt bodo imele te trošarine in potem bomo šele mogli videti, ali in koliko naj trošarino na brezalkoholne umetne pijače zvišamo. Ako bo potrebno in možno, bomo to trošarino prihodnje leto tudi zvišali.

Na drugi strani, gospodje, ne smem pri tem poglavju pozabiti, da poudarim, da pridružimo vino za prodajo, ne pa zato, da ga popijemo sami. Moramo gledati, da ne popijemo preveč vina doma, temveč da ga v kolikor mogoče velikih količinah prodamo. S tem na eni strani pomnožimo svoje dohodke, na drugi strani pa se borimo tudi proti alkoholizmu. — (Pritrdjevanje.)

To so bili v glavnem ugovori, katerim bomo ustregli, v kolikor nam bo dana možnost. Ponovno poudarjam, da je proračun sestavljen tako, da gremo lahko mirnim sreem med ljudi, in da ga z mirno vestjo lahko zagovarjamo. Obremenitve, ki smo jih morali naložiti ljudstvu za doseg ciljev, ki smo si jih stavili v blagor in korist našega naroda, so potrebne. Zato tudi vse obremenitve lahko z mirno vestjo zagovarjamo. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Vaša dolžnost, gospodje člani banskega sveta, je, da ljudstvo poučite o koristih tega proračuna, ker proračun ni samo mrtva številka, temveč je živa energija, ki ustvarja pobudo za gospodarsko življenje. Zato je potrebno, da narod, za katerega dobrobit so namenjeni izdatki v našem proračunu, da za kritje teh izdatkov potrebna sredstva, kajti denar, ki se izda za te namene, se zopet vrne med narod.

Gospodje, poudarjal bi še to, kar je omenil že član banskega sveta g. Orehek pred menoj, da smo imeli v tem zasedanju banskega sveta svetel vzgled, kako naj se gospodarsko dela, kako naj delamo vsi brez ozira na prejšnjo strankarsko pripadnost.

Gospodje, slekli smo staro strankarsko obleko in smo oblekli novo jugoslovansko.

Pred očmi nimamo nič drugega kot interese naroda. Ako bomo tako delali, bomo dosegli največje uspehe. Gospodje, da delamo skupno brez ozira na preteklost, je naša sveta dolžnost do konsolidacije države, je naša sveta dolžnost do naroda, ker bomo le na ta način mogli narodu koristiti.

Gospodje, z izrazom ljubezni do naše grude, ljubezni do naše lepe Jugoslavije, z ljubeznijo do našega Prezvišenega vladarja, Njegovoga Veličanstva kralja Aleksandra I., ki se sedaj mudi v neposredni bližini v naši sosedni banovini, v drugem nam Zagrebu, zaključujem prvo zasedanje banskega sveta Dravske banovine. Pozivljam vas, gospodje člani banskega sveta, da zaključite Nj. Vel. kralju Aleksandru I.: Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Alek-

sander I.! Naj živi njegov kraljevski dom! Naj ga čuva Bog v ponos in korist naše lepe Jugoslavije! Vsi člani banskega sveta zaključijo navdušeno: Živijo! Živijo! Živijo!

Eksplodizija v sedežu »Mlade Jugoslavije«

Zagreb, 31. januarja. AA. Ponoči ob 2. se je dogodila v Zagrebu na uličnem oknu hiše, kjer ima prostore omladinska organizacija »Mlada Jugoslavija« v dolnjem mestu nedaleč od evan-geljske cerkve, eksplozija, ki ni napravila nobene posebne škode. Omenjeno organizacijo so osnovali znani omladinici, ki so pripadali bivši Radićevi seljaški stranki.

Omladina iz bivše Radićeve seljaške stranke, polna zanosne volje, da tudi sama sodeluje pri izgraditvi Jugoslavije v tej novi nacionalni dobi, ko se je dosegla popolna harmonija med vsemi jugoslovanskimi brati, se je organizirala v »Mlado Jugoslavijo«, na katere oknu se je zgodila preteklo noč eksplozija. Znano je, da niti eden velik ideološki pokret ni bil brez nasprotnikov. Tako ni ostala brez njih niti »Mlada Jugoslavija«. Tudi ona jih ima, toda kakor se je do sedaj po prilikah videlo, malo, a še te med onimi, ki niso niti vredni, da bi bili v njenih vrstah, ker je ona samo mladinsko ideološka organizacija in edina, ki je vsa vdana delu za državo in narod. S tem napadom ni bila oskrnjena ona, nego so njeni nasprotniki sebe le še bolj kompromitirali. Zagreb je te dni kot nikoli poprej poln navdušenja zaradi bivanja Nj. Vel. kralja in kraljice v njem. Monarh Jugoslavije, ki se spreha po zagrebških ulicah, žanje navdušene manifestacije in prav takšne prirejajo Nj. Vel. kraljici. To je nepobitna stvarnost. (Opomba uredništva.)

Novi jugoslovanski zlatniki

Beograd, 31. januarja. I. Po naročilu Narodne banke so v kovanici AD izdelali naše nove zlatnike, ki se bodo imenovali cekini. Zlatniki so zlatniki v obliki in vrednosti 1 in 4 dukatov. Stiri dukatni zlatnik ima na eni strani relief Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljice in v cirilici napis kralj Aleksander I., kraljica Marija, na drugi strani pa relief državnega grba z napisom v latinici Jugoslavija 1930. Enodukatni zlatnik pa ima na eni strani relief Nj. Vel. z nazivom Aleksander I. kralj Jugoslavije v cirilici, na drugi strani pa relief državnega grba z nazivom Jugoslavija 1930 v latinici. Novi zlatniki bodo v kratkem že v prometu.

Prihod novega romunskega poslanika v Beograd

Beograd, 31. januarja. I. Davi je prispel v Beograd novi romunski poslanik g. Aleksander Buranescu. Znano je, da je dosedanji romunski poslanik na našem dvoru g. Filodor stopil v pokoj z dnem 1. januarja. Pred nekaj dnevi je zapustil Beograd. Na njegovo mesto je bil imenovan romunski poslanik v Lisaboni g. Buranescu. G. Buranescu je prispel iz Pariza z brzo-vlakom v spremstvu svoje soproge in hčere. Na postaji ga je pozdravil kot zastopnik zunan-jega ministristva g. Sokolović. Sprejema pa se je udeležilo tudi celokupno osebje romunskega poslanništva z odpravnikom poslov svetnikom Babinijem na čelu.

Za prospek in napredek Kamnika.

Program tujko prometnega društva za letošnje sezone

Kamnik, 9. januarja 1981.

Tujsko prometno društvo je na svoji zadnji seji postavilo obširen program dela, ki ga namerava izvršiti še pred pričetkom tajske sezone. To delo naj bi bilo nadaljevanje dosedanjega, seveda v večjem obsegu.

Društvo si je nadelo posebno skrb za ureditev in vzdrževanje izprehajališč in parkov v mestu in bližnji okolici. Popravilo bo eventualne poškodbe na klopih in mizicah in postavilo po potrebi nove. Posebna pažnja pa se bo posvetila letos ureditvi Malega grada. Del po-boja ob hiši 9. Skale se bo očedil in zasadi-l z lepimi grmičjem in cvetjem.

V Kamniku v sezoni primanjkuje stanovanj in sob za tujce. Da se dobi v pogled, koliko stanovanj in sob bo v sezoni 1981 na razpolago za letoviščarje, bo treba tudi letos izvršiti popis, oziroma revidirati lanski izkaz. Vodi se bo tudi seznam tujskih sob v okolici. S tem ima preiti posredovanje sob za tujce popolnoma v roke društva in bo treba vzgojiti najmo-dajalce v večji disciplini glede sprejemanja in odjavljanja gostov potom društva.

Gledati bo treba poleg tega, da bodo v se-ziji vse razpoložljive sobe opremljene in pri-pravljene za letoviščarje, tudi na to, kako bi se vzbudilo med kamniškimi posestniki strem-ljenje za zgradbo, oziroma preureditev novih stanovanj in sob. V ta namen bi bilo treba sklicati anketo ter povabiti nanjo gostilničarje in druge interese, ki morda pokažejo voljo do investicij v Kamniku. Nekateri hotelirji in gostilničarji bi prav lahko razširili in preure-dili svoje hiše, s čimer bi pridobili precej no-vih stanovanj.

Pričakuje se, da bo v letošnji sezoni dotok tujcev za letoviščarje narasel, zato bo treba tudi v izdatnejši meri skrbeti za razvedrilo tuj-cov s primernimi prireditvami, skupnimi izleti v Kamniško Bistrico in drugam. Društvo, sportni klub in mestna občina bodo napravila vsaj dva tenis-prostora. Zabave pa ne bo manj-kalo vsak dan v kopalnici.

Društvo se bo najodločnejše zavzelo za to, da se poveča hitrost kamniškega vlaka bodisi z izboljšanjem spodnje gradnje ali z uvedbo motornih vlakov. Gledalo se bo tudi na dobro stanje cest, avtobusov itd.

Tujsko prometno društvo bo nadaljevalo in izpopolnilo propagando z razpošiljanjem bro-šure, s članki in reklamnimi noticami v časopi-sju, revijah itd. Za izvršitev propagande je bil izvoljen tudi posebni osek.

Slovenski javnosti

Letos v mesecu novembru se je na običnem zboru SSU na soglasno željo vseh ljubljanskih akademikov preimenoval Svet slušateljev ljubljanske univerze v Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze. S to odločitvijo se je slovenska akademska mladina otresla političnega vpliva in postavila novoosnovano organizacijo na zgolj stanovsko podlago. Že dolgo se je težilo k temu, da se osnuje reprezentativna organizacija po vzoru akademskih organizacij iz demokratično urejenih in naprednih zapadnih držav, ki kljub svojemu svetovnemu nazoru in političnemu prepričanju uspešno delujejo za svoje stanovske in socialne koristi in žanjejo primerne uspehe doma in na mednarodnem forumu.

Ne smemo pa prezreti, da, kakor je kmečki in delavski sloj srce naroda, tako je inteligenca glava naroda. Stalen in smotrni napredek naroda je brez sposobnih in izobraženih ljudi nemogoče. Izobraženstvo, ki ne bi naraščalo iz vseh slojev naroda, temveč samo iz bogatejših in tistih, ki imajo priložnost svoje otroke izobraziti, to izobraženstvo bi ne imelo nobene vezi z narodom in bi ne vedelo za njegove potrebe in želje. Zaradi težke gospodarske krize in socialno krivičnega današnjega družabnega reda je pa tembolj pereče vprašanje vzgoje vsega inteligentnega naraščaja našega naroda. Danes niso več časi, ko je mogel ljubljanski gostilničar ali uradnik zastoj prehranjevati po par dijakov. Minila je lepa romantika slovenskega študenta, pred nami je brezobzirna in kruta sedanost! Na drugi strani pa je še težje vprašanje zaposlitve splošno naraščajočega inteligentnega proletarijata.

Slovenski akademiki se dobro zavedajo resnosti položaja, zato tudi hočejo po svojih močeh temu od pomoči. Ključno pa slovenski javnosti: Ne držite križem rok! Ne puščajte od be-de umirati mladih ljudi! Vsakdo bo krivce, če bo mladina primorana posegati po skrajnih sredstvih, da si zagotovi svoj obstoj s tem, da se pogreza v pogubonosni materijalizem sedanjega časa. Ne samo tisti, ki ne bo ničesar dal, ampak tudi tisti, ki ne bo ničesar poskušal, da se izboljša položaj dijaštva, »bo kriv sodbe«.

Tri stvari so, ki obtežujejo današnjemu akademiku pezo življenja in uničujejo mlade sile: poleg resnega in trudapolnega študija vsakdanja borba za življenje, nezanimanje občinstva za njegove potrebe in negotova bodočnost.

Mnogo je akademikov, ki žive s 100—200 Din na mesec! Mnogo je akademikov, ki nimajo zadostne obleke. Poleg vsega tega pa ga muči skrb, kje bo dobil po dvanajstletnem študiranju službo.

Slovenska javnost, to vpliva kvarno na prebitro dozorevajočo mladino. To ubija vero v samega sebe tudi najbolj idealni mladini. Zato ne bodite gluhi in slepi za prošnjo dijaštva!

Dajte akademiku uradu dela na razpolago ne samo duševno, temveč tudi telesno delo, da bo zaposlil revne akademike. Spominjajte se pri vseh zabavah in veseljih Akademskega podpornega fonda, ki bo delil iz obresti fonda revnim akademikom podpore in omogočal splošno študij v tujini. Ne pozabite na akademsko bolnišnico blagajno, ki s bornimi odtegljaji akademikov zdravi vse akademike. Pošiljajte tudi najmanjši znesek na Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze, da ji s tem zagotovite obstoj in pa uspeh v domači zemlji in v mednarodnem svetu. (Stev. ček. računa 14.740.)

Slovenski akademiki so začrtali pot, po kateri se pride do blagostanja naroda, javnost pa naj to pot sgradi. Tudi tu velja pravilo: Dvakrat da, kdor hitro da. Z združenimi močmi za prosep malega našega naroda, za enotno jugoslovansko državno enotnost in za načela Njegovega Veličanstva kralja!

Zveza slušateljev Aleksandrove univerze. Za predsedstvo: Srečko Baraga, cand. phil., s. r., predsednik; Lojze Založnik, cand. phil., s. r., tajnik.

— Današnji številki našega lista smo priložili prolekt »Modre ptice«, v katerem vabi na naročbo svojih publikacij, ki izidejo v letu 1930-31. Ker slove vse knjige, ki jih izdaja »Modra ptica« ne samo po svoji visoki umetniški vrednosti, temveč tudi po njih vzorni opremi, je založba »Modra ptica« splošno priljubljena in jo najtopleje priporočamo. — V vsako hišo knjige »Modre ptice«!

— Novi večerni tečaj za knjigovodstvo, računstvo in nemščino se otvorijo na Zenskem učiteljski v Ljubljani, Resljeva cesta (Privatni učni tečaj). Pojavila daje šolski sluga (ves čas) in Delavska zbornica v uradni urah (od 8. do 14.). Splošni izobraževalni tečaj za delavstvo pa se bo vršil ob nedeljah od 9. do 12. Vpisovanje istotam.

— Polovična vožnja na skupščino inženjerjev in arhitektov je dovoljena vsem udeležencem, ki bodo potovali v Beograd od 21. do 23. februarja.

— Hripa v Beogradu zelo razsaja in so morali zaradi nje zapreti mnoge delavnice. Tudi gledališče mora stalno izpreminjati repertoar zaradi oholelosti svojih članov.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.

— Aretacija milijonarjev iz Čakovca. V Čakovcu je vzbudila veliko senzacijo aretacija milijonarjev nekega Dragotina Šajerja, tovarnarja Eppingerja iz Dolnje Lendave in Viljema Szekelisa, vsi bivši upravni svetniki delniške družbe »Agraria« v Čakovcu. »Agraria« je bila ustanovljena leta 1924 s kapitalom 1.000.000 Din. Ze v začetku poslovanja je izkazovala velike izgube in bilanca leta 1929 je pokazala nad 1 milijon Din izgube. Še v istem letu so pasive narasle na 6 in pol milijonov, nakar je prišla družba v konkurz. Upniki so se oglasili in zahtevali nad 5 in pol milijona dinarjev, dobili so pa samo okoli en milijon in pol dinarjev, nakar je družba prišla v likvidacijo. Na ovadbo upnikov so omenjene tri člane te družbe aretirali.

Iz Dravske banovine

Cenjenim naročnikom sporočamo, da smo današnji številki priložili položnice. Cenjeni naročniki, ki so naročnino že plačali za februar, naj oddajo položnico prijatelju ali znanu. Vse druge pa prosimo, da nam naročnino za februar in morebitno zaostalo naročnino nakažejo v prvih dneh meseca, ker si tako zagotovijo redno dostavljanje lista in nam prihranijo stroške in čas.

UPRAVA.

d Promocija. V soboto je promoviral na zagrebški veterinarski fakulteti g. Moser Franc, sin znanega ljubljanskega avtoizvoščaka Jurija Moserja. Mlademu doktorju tople čestitke!

d Polovična vožnja po naših železnih v Dubrovnik in Sarajevo. Za obisk proslave Sv. Vlah v Dubrovniku je dovoljena polovična vožnja po železnih od 30. januarja do 7. februarja. Istotako za živinski sejem v Sarajevo. Legitimacije in informacije pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

d Cesta Kamnik—Črna—Gornji grad je zaradi ponovnih velikih plazov v Črni popolnoma zaprta in je vsak prehod za vozila tu do nadaljnjega nemogoč.

d Poroka na Brezjah. Danes bosta na Brezjah poročena agilni član pev. društva Krakovo-Trnovo g. Adolf Tekauc, stavec in gđ. Olga Kernova. Oba sta iz znanih trnovskih rodbin. Čestitamo!

d Črna-bela reduta. Vabila razposlana. Reklamacije vabil za Ljubljano, od 2. februarja naprej dnevno od 17. do 19. v damski sobi kavarn Emona; istotam rezerviranje balkonskih sedežev. Reklamacije reflektantov izven Ljubljane na gg. poverjenike, objavljene v našem listu.

LOVSKI PLES

se vrši v veliki dvorani na Taboru 1. februarja

d Delavstva tov. Pollak. Z ozirom na prepozno obvestilo o smrti g. soproge g. veleindustrijalca Karl Pollak-a senj. obveščamo vse zunaj bivačje delavstvo, da se pogreba, ki se vrši dne 2. februarja ob pol. 15. uri udeležimo skupno vsi po oddelkih. Zbirališče Dunajska cesta 23 onkraj ceste. Nastavljenci. 539

d Strokovna zadruga konecesioniranih elektrotrokov za Dravsko banovino v Ljubljani priredi svoj redni občni zbor danes v nedeljo

Iz drugih banovin

Zapuščina 24 milijonov za pomorsko visoko šolo

V Dubrovniku je nedavno umrla neka Marija Račić, ki je zapustila 24.000.000 Din za pomorsko trgovsko visoko šolo, katero naj bi ustanovili v Dubrovniku. To bi bila prva taka šola v državi.

Oče Marije Račić je bil navaden mornar. Ona sama je v svoji veliki ljubezni do našega morja in do vseh, ki tvegajo svoje življenje na njem, v svoji oporoki volila tako veliko vsoto za to šolo. Prva visoka šola te vrste v Jugoslaviji bo izobraževala intelektualni kader za jugoslovansko pomorsko trgovino. Zanimivo je tudi, kako je pokojnica sestavila oporoko glede tega volila. Napisala je: »Pomorsko trgovsko akademijo, za katero zapuščam vse svoje premožnje, morejo obiskovati tudi ženske. Glede akademije same, kako naj bo urejena itd., naj odločijo strokovnjaki. Akademija bo imela svojega kuratorja, katerega naloge bodo določene v statutu šole itd. Končno je pokojnica določila precejšnjo vsoto za štipendije za podpore večim dijakom, ki bodo šolo obiskovali.

Po 16 letih iz ujetništva

Pred dnevi se je vrnil iz ujetništva v Rusiji v Sarajevo neki Rade Obućina. Pred 16. leti so ga vjeli na ruski fronti, kasneje se je javil kod dobrovoljcev in se udeležil bitk na Dobruži, kjer je bil tudi ranjen. Med revolucijo je ležal bolan v neki bolnici za legarjem. Pozneje je preživel več let v Zimorin in drugih mestih, kjer je mnogo pretrpel. Polnih pet let je prošil za dovoljenje, da bi se vrnil domov. Končno ga je dobil in se napotil v Jugoslavijo preko Poljske. Doma je našel še živega svojega starega očeta Nikolo, ki je bil nadvse srečen, da je po tolikih letih zopet zagledal svojega sina edince, kajti drugi sin mu je med vojno umrl.

Kilometer samomorilcev

Čuvaj toptiderske železniške proge pri Beogradu je našel med tračnicami predvčerajšnjim truplo nepoznanega mladeniča strašno razmeščenega. Mladenič je bil lepo oblečen in ni imel pri sebi nikakih listin, da bi mogli ugotoviti njegovo identiteto. Tako da se ni moglo dognati, ali je žrtev težke nesreče ali samorilec.

Šef tehnične policije v Beogradu meni, da gre za samomor. To dokazuje lega, v kateri so truplo našli. Izjavil je: 6. kilometerski kamen, kjer so našli truplo, je kamen samomorilcev. Tu se zgodi največ nesreč in največ samomorov.

1. februarja ob 10. uri dopoldne v magistratni dvorani s običajnim dnevnim redom.

d Vreme. Barometer je kazal večer ob 7. v Ljubljani 766, v Mariboru 756,1, termometer 2-6 v Ljubljani, 1 v Mariboru. V Ljubljani je pihal SSE, v Mariboru je bilo mirno. Oblačnost je bila povsod 10. Snežilo je v Ljubljani (12-4 mm), v Mariboru (3 mm), deževalo pa v Mostaru (1 mm), v Skoplju (1 mm), v Kumboru (10 mm) in na Visu (8 mm). Najvišja temperatura v Ljubljani je bila 5, najnižja 1-2, v Mariboru 0, v Mostaru -1, v Zagrebu 2, v Beogradu -11, v Sarajevu -4, v Skoplju 0.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

— Organizacija diplomiranih tehnikov poziva vse absolvente Tehnične sred. šole v Ljubljani, da takoj javijo svoj točen naslov in službene podatke na Organizacijo diplomiranih tehnikov, Maribor, Stolna ulica 1/III.

Ljubljana

Nedelja, 1. februarja 1931, Ignac. Pravoslavni: 19. januarja, Makarij.

Ponedeljek, 2. februarja 1931, Svečnica, Pravoslavni: 20. januarja, Jeltimije.

Nočno službo imata danes v nedeljo lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti; jutri v ponedeljek pa Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

Knjigarnar L. Schwentner sporoča svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem sledeče: Zlobneži ali neumneži širijo po Ljubljani vest, da nameravamo opustiti svoj obrat. Izjavljam, da te namere nimam in da bom vodil obrat v nespremenjenem obsegu naprej.

Jamova razstava slik v Jakopičevem paviljonu je še odprta; pretekli teden si jo je ogledala šolska mladina v skupinah. Danes, v nedeljo in na svečnico se nudi vsem ljubiteljem lepih slik pripravna prilika za ogled in nakup Jamovih umetnin.

Vstopnice za Finžgarjevo proslavo v ljubljanski drami bodo od srede dalje v predprodaji pri dnevnih blagajni v operi. Proslava bo v ponedeljek 9. februarja.

Črna-bela reduta. V svrhu čim največjega poenostavljenja v reklamiranju vabil je pripravil odbor tudi letos organiziral po Dravski banovini poverjenike, na katere naj se izvolijo obrniti vsi cenj. reflektanti, ki se jih je pri razpošiljanju vabil prezrlo. Iz posebnih prijaznosti so sprejeli to nalogo naslednje dame oziroma gospodje: Bled: gđ. Belčič Neti, tovarna pletenin. Borovnica: Kobi Srečko, industrijaletec. Bohinjska Bistrica: Bobek Bratodmil. Brežice: Samcin Karel, učitelj. Celje: Pfei-

ter Adolf, uradnik Ljublj. kred. banke. Črna-melj: MUdr. Malerič Boris, jun., zdravnik. Domžale: gđ. Oberwalder Greti. Jesenice: Zabkar Jože, lekarnar. Kranj: dr. Šilar Igo, odvetnik. Kamnik: ga. Ogrinova, soproga srez. poglavarja. Krško: Papež Slavo, sodnik. Kostanjevica na Krki: Belle Marjan, dipl. jur. Kranjska gora: dr. Bregar Stanko, sodnik. Laško: gđ. Elsbacher Anda. Logatec: Kopač Filip, lesni trgovec. Litiija: dr. Štiligoj Stanko, sodnik. Ljutomer: Pressl Mirko, učitelj mešč. šole. Maribor: ga. Minka dr. Šorlijeva, Verstovškova ulica 4-II. Murska Sobota: Peterka Roaul, bančni prokurist, Novo mesto: prof. Fon Danilo. Ormož: ga. Erszy dr. Brodjanjeva. Ptuj: Šestan Josip, učitelj. Planina pri Rakeku: dr. Perpar Stanko, okrož. zdravnik. Rajhenburg: ing. Petrič Pavel. Rakek: Rebek Pravdoslav, višji veterinar. Ribnica: Novak Ivan, dentist. Radovljica: gđ. Vengar Loka. Šoštanj: Natek Franjo, trgovec. Škofja Loka: Kragelj Mirko, žel. uradnik. Trzin: Gruden Oskar, dentist. Trbovlje: ing. Jeglič, Trb. prem. družba. Velenje: Koch Ciril, elektrarna. Vrhnika: gđ. Kunstelj Neli, industrijaletka. Zagorje ob Savi: Adamič, učitelj. Zalec: gđ. Roblek Zdenka. — Ker imajo radi značaja prireditve do-stop samo vabljeni, prosimo vsakogar, ki bi se hotel udeležiti redute in še ni v posesti vabila, naj se obrne na najbližjega poverjenika, nakar mu bo v najkrajšem času ustrezno.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
franko plinarna nudi
Ljubljanska mestna plinarna.

Odprta noč in dan so groba vrata. Po dolgi boleznici je umrla gospa Franja Pollak, soproga veleindustrijalca Karla Pollaka, rojena Peterca. Blaga pokojnica se je mnogo udeleževala v dobrodelnih akcijah in je vsem potrebnim rada pomagala. Kot dobrotnica bo ostala vsem v spominu. Pokopali jo bodo jutri ob pol. 15. iz Dunajske ceste št. 23 k Sv. Križu. — Za vedno je zatisnila oči tudi soproga uglednega ljubljanskega mesarja in posestnika gospa Marija Marčan. Pokopali jo bodo v ponedeljek iz hiše žalosti Rimska cesta 21 k Sv. Križu ob 16. uri. — Po kratki mukepolni bolezni je umrla gosta Viktorija Pristovšek, soproga šol. upravitelja in učiteljica v p. Njo bodo pokopali danes ob 16. uri iz mrtvašnice Stara pot 2 k Sv. Križu. — Umrl je Viktor Hoenigman, 78 let star, čevljar, Poljanska cesta 31. — Pokojnim večni mir, žalujočim naše globoko sožalje!

Bohemski karneval SK Jitrije

7. februarja na Taboru

Materinski večer v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece bo v četrtek 5. februarja t. l. točno ob 20 uri. Vstop prost. Govoril bo g. Puher o ženi in alkoholu.

Zastarane vojne (vojaške takse). Finančno ministrstvo, oddelek za davke, je na neko vprašanje z razpisom z dne 15. decembra 1930, št. 92247/III odločilo, da veljajo odredbe št. 153. zakona o neposrednih davkih, ki obravnava zastarane davkov, povsem tudi za vojnice. — Torej zastara pravica države za odmero vojnice v petih letih od dne 1. januarja onega leta, v katerem je nastala davčna obveznost.

Vodstvo v razstavi Strahlove zbirke slik starinskega pohištva itd. v Narodnem domu bo danes v nedeljo in na praznik, vsakokrat ob 11. dopoldne. Ker bo razstava definitivno zaključena in demontirana v torek zvečer, zato vabimo vse, ki je še niso videli, da si jo ogledajo vsaj v teh zadnjih dneh.

Avtomobilski klub sekcija Ljubljana obvešča: Sporazumno s mestnim knjigovodstvom in mestnim dohodarstvenim uradom je prišel tukajšnji Avtoklub z izdajo novih mitniških potrdil za tekoče leto. Po nalogu dohodarstvenega urada je stara mitniška potrdila takoj izmenjati in se dobe nova v tajništvu kluba, Kongresni trg 1/I. med uradnimi urami od pol 9. do 12. ure in od 3. do 6. ure popoldne.

Kam na Svečnico?

Železničarji Vas vabijo, da pridete na Svečnico (2. II.) vsi v UNION & na veliki železničarski ples.

Igra godba na pihala in orkester ZARJE. Začetek ob 20. uri. Vstopnina Din 10.—.

Vlom in tatvina perila in obleke. Sukač Josip, jurist, podnajemnik pri poštni uradnici Rotovi v Stiški ulici 1, je prijavil, da je bilo vloženo v dva tula zaklenjena kovčka, ki jih je imela že delj časa shranjena njegova stanodajalka v zaklenjeni kletni dvoranici. Iz kovčkov je bilo ukradeno več perila in obleke neznane vrednosti. Kovčka sta last Langhova Fr. trgovskega zastopnika pri tvrdki Peter Angele, ki se mudi sedaj na službenem potovanju v Bolgariji. Poleg teh dveh kovčkov ima Langhof shranjen v isti dvoranici še en kovček, v katerega pa ni bilo vloženo.

Promocija prezidenta Masaryka na naši univerzi

Zgodovinski dogodek, ki mu je prisostvovala v duhu vsa jugoslovanska javnost

Ljubljana, 31. januarja.

Danes ob 11. dopoldne se je vršila v vseučiliški zbornici svečana promocija prezidenta češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryka za častnega doktorja Univerze kralja Aleksandra I. Promocije so se udeležili zastopnik prezidenta Masaryka, izredni poslanik in opolnomočeni minister češkoslovaške republike na našem dvoru dr. Robert Flieger, ban dr. Marušić, podban dr. Pirkmajer, češkoslovaški konzul Sevčik in podkonzul Zihelka, komandant Dravske divizijske oblasti general Ilić, zastopnik ministrstva prosvete, bivši minister dr. Niko Zupančič, župan dr. Puc, direktor Ljubljanske kreditne banke Krotta in njegova soproga, italijanski konzul Rainaldi, francoski konzul Neuville, prosvetni šef dr. Lončar, soproga prvega častnega doktorja naše univerze dr. Majaronova z najodličnejšimi ljubljanskimi damami, podžupan prof. Jare, podpredsednik Odvetniške zbornice dr. Zirovnik, predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar, predsednik Zdravniške zbornice dr. Rus, policijski upravnik dr. Guštin, upravnik Narodnega gledališča Oton Zupančič, višji državni pravdnik dr. Grasselli, predsednik visjega deželnega sodišča dr. Rogina, predsednik Zveze industrijcev Dragotin Hribar in tajnik inž. Šuklje, direktor konservatorija Hubad, državni pravobranitelj dr. Souvan, sreski načelnik dr. Andrejka, podpredsednik jugoslovensko češkoslovaške lige Pustoslavšek, dr. Egon Stare, direktor pošte dr. Gregorič, zastopnik mestnega šolskega sveta nadsvetnik Govekar, dekani vseh fakultet, vseučiliški profesorji ter veliko število visokošolcev.

Rektor dr. Šerko je v svojem pozdravnem govoru poudaril velik pomen slavnosti in pozdravil zastopnika prezidenta Masaryka dr. Fliedra, zastopnika ministrstva prosvete bivšega ministra dr. Zupančiča, bana dr. Marušića, konzularni zbor, divizijskega generala Ilića, župana dr. Puca in vse zastopnike banskih in javnih uradov in korporacij, nakar je nadaljeval:

Rektorjev govor.

Velečastita gospoda!

Težko mi je najti k otvoritvi današnje svečanosti primernih besed, ker se bojim, da bi spričo imena moža, ki mu veljajo, izzvenele v praznoto.

Težko je v kratkih besedah objeti vso veličino moža, ki je koval v usodnih dneh usodo celega naroda in jo dokoval v svobodni suvereni češkoslovaški državi.

Malo je mož, katerih ime bi toliko pomenilo ne samo za naše brate, tam ob Vltavi, Labi in Moravi, ampak tudi za nas, kot pomeni ime Masaryk.

Bila je vojna, bili so težki usodni dnevi, temni in mračni za Slovence na severu in na jugu, ko je svetilo Masarykovo ime v temo naših duš in nam budilo upanje v sreči. Verovali smo vanj, zaupali mu in ga ljubili. Bil nam je znanik nove dobe, prorok prihajajoče svobode, vsaj je bil, ne oziraje se na skoro nepremostljive ovire in ne glede na najtežje osebnostne žrtve, hiteč neutrudno, brez miru in počitka iz ene antantne države v drugo, z brezprimerno energijo in doslednostjo zastavljal vse svoje ogromne duševne potence in sile in vso svojo etično veličino za dosego enega cilja, da reši svoj in naš narod pogina. Bil je mož, kakoršnih se ne rodi mnogo in je uspel. In ko je uspel, ko je zasijalo solnce svobode nam in našim severnim bratom v svobodnih nacionalnih državah, je na čelu svojega osvobodjenega naroda postal in ostal simbol zvestobe in bratstva med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Pa bil nam je še mnogo več. K njemu kot vzor — možu, zagovorniku svobode vesti, brezkompromisne poštenosti in močatosti, je romala naša akademska mladina in se vračala prepojena njegovih idej med svoj narod, ponosna, da ga je smela imenovati svojega učitelja in vodnika. Celi generaciji našega naroda je bil Tomaž Masaryk vzor moške značajnosti in prave svetelnosti. Njegovo ime je zlomilo premoč Dunaja in napotilo naše dijaštvo v Prago in ne nam v škodo. Bili so celi možje, ki so se vračali, se pozivali nanj, se imenovali njegovi učenci in propagatorji njegovih idej. In bili smo in mogli smo biti ponosni nanje.

V najgloblji hvaležnosti za brezprimerno zalogo, ki jih ima Tomaž Masaryk — Washington češkega naroda, za našo kulturno, politično in nacionalno življenje in za neprecenljive zaluge, ki jih ima še posebej kot bivši učitelj naše akademske mladine za naš narod — mu je podelila filozofska fakulteta univerze kralja Aleksandra Prvega častni doktorat kot najvišje odlikovanje, ki ga univerza po svojih fakultetah sploh more dati.

Sklep filozofske fakultete je univerzitetni svet v svečanostni seji dne 6. marca 1930. aklamativno sprejel.

Služajne neprimilike so nanesele, da nam je šele danes moglo opraviti tudi svečani ceremonijel.

Gospod prezident Tomaž Masaryk sam se, žal, ni mogel odzvati naši želji in priti med nas. Sprejeli bi ga bili z vso ljubeznijo in prišrčnostjo, ki smo je sposobni. Nič manj prišrčen pozdrav naj velja zato njegovemu zastopniku, izrednemu poslaniku in opolnomočenemu ministru pri Nj. Velikanstvu kralju, gospodu dr. Robertu Fliegerju, ki ga v imenu naše univerze prosim, da sporoči gospodu prezidentu naše

iskrene želje, da bi ostal še dolgo vrsto let ohranjen svojemu narodu, nam in vsemu slovenstvu.

Dr. Kidrič izvrši promocijo.

Ko je rektor končal svoj govor, je zapel akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta Nelfata slovaško narodno pesem »Teče voda, teče« s krasnim solom prof. Kureta iz Kranja. Nato je rektor pozval promotorja dr. Kidriča, naj izvrši promocijo. Pred promotorja, ki je stal skupaj z dekanom filozofske fakultete dr. Klemeno na podiju pred rektorjem dr. Šerkom, je stopil poslanik dr. Flieger in izjavil v latinščini, da sprejema doktorsko čast v imenu prezidenta dr. Masaryka. Po promociji je spregovoril poslanik dr. Flieger v slovenščini:

Prezidentova poslanica.

Vaša magnificenca! Vaša spektabiliteta! Dame in gospodje!

Doletela me je posebna čast, da zastopam g. prezidenta Masaryka pri promociji za častnega doktorja ljubljanske fakultete in da v njegovem imenu sprejemam to visoko čast, najvišjo čast, ki jo je mogoče podeliti na univerzi kralja Aleksandra. G. prezident Masaryk mi je naročil, naj vam sporočim naslednje njegovo pismo in poslanico:

Že kot študent sem na univerzah na Dunaju in Lipskem opazoval razne slovanske dijake; to opazovanje sem nadaljeval kot akademski učitelj. Prizadeval sem si namreč tudi na ta način spoznati karakterje in nadarjenost posameznih slovanskih narodov; ustvaril sem si nazore o Slovanih in njihovih usodno kulturnih nalogah s študijem njihovih duševnih kvalitiet. Kmalu sem spoznal, da se Slovenci v tem odlikujejo po svoji pridnosti in energiji; tudi sem se prepričal, da so nam Slovenci dali odlične slaviste — oboje mi je služilo pri primerjanju malih narodov in njih poslanju z narodi številčno večjimi in velikimi.

V podelitvi doktorata ljubljanske univerze vidim priznanje za svojo stvarno utemeljeno simpatijo do Slovencev in zahvaljujem se zato tem topleje za izkazano mi čast.

T. G. Masaryk I. r.

Rudarjem preči najhujše

TPD je odpovedala delavstvu kolektivno pogodbo -- Panika med rudarji

Trbovlje, 30. januarja.

II. skupina Rudarske zadrge je prejela od Trboveljske premogokopne družbe pismeno obvestilo, da odpoveduje delavstvu kolektivno pogodbo, ki jo je sklenila 21. oktobra 1929 s vsemi trboveljskimi rudarskimi strokovnimi organizacijami. Kot vzrok navaja družba težak položaj in veliko krizo na premogovnem trgu. Brez dvoma bo ta odpoved delavstvo močno razburila, ker se boji, da je to predznak znižanja mezd. Radi tega bodo delavske strokovne organizacije sklicale v najkrajšem času zborovanja in javne shode, na katerih se bodo posvetovali o ukrepih, ki bodo potrebni, da rešijo težke udarec odvrne, kajti delavstvo je vesled dolgotrajne krize že itak izčrpano, ter bi novega udarca ne moglo prenesti.

Zagorje, 31. januarja.

Med vojno in nekaj časa tudi po prevratu se je v vseh naših rudnikih vpeljal takozvani »Raubbau«. Takrat se je samo kopalo in kopalo, za vsa ostala dela pa, ki tudi prihajajo v poštev pri rednem obratu, ni bilo ne časa, ne zadostnih sredstev. V mirni dobi je bilo treba vse zamujeno nadomestiti. Rudniki so sprejeli veliko število delavstva, ki bi naj nadoknadilo zamujeno. Medtem pa je z veliko naglico napredovala moderna tehnika. Razumljivo, rudarska industrija je segla po njenih ekonomičnih iznajdbah. Tako so imeli fizično silo delavcev in uporabo modernih strojev, kar je imelo za posledico, da so bila vsa v prejšnjih časih neizvršena dela kmalu nadoknadena.

Kmalu za tem so se pojavili prvi glasovi o premogovni krizi. Od leta 1925 ne moremo več govoriti o rednem obratovanju naših premogokopov, kajti od tega časa dalje smo imeli priliko opazovati vsakojake motnje, ki so v povojnem času prvokrat udarile naše delavstvo leta 1926.

Tega leta so se izvršile velike redukcije delavstva-premogarjev. Vzrok temu pa ni bil samo v tem, ker je nastopala kriza v oddaji premoga, temveč v racionalizaciji dela. Rudarjevo delo je podesetoril in še več — stroj.

Pri nas obstaja že dalj časa zastoj v oddaji premoga, kar je povzročilo v letih od 1927 do 1931 nadaljne krize. Vendar se to ne sme istovetiti z raznimi premog izvažajočimi državami, kakor so Nemčija, Anglija, Poljska itd., kajti mi smo premog uvažajoča država. Že dalj časa se vršijo praznovanja »šitov« in redukcije delavstva pri TPD, ki zaposluje približno 7500 rudarjev, vendar radi tega še ne moremo reči, da imamo premogovno krizo v državi, ko vendar vemo, da so ostali premogokopi zaposleni, celo aki, ki vsebujejo premog slabše vrste.

V našo državo se uvažajo ogromna množina inozemskega premoga. Carine prosto si utira pot na Jadransko morje preko Sušaka premog iz Angleske, češko-poljski premog pa se prevajača po Donavi v Beograd. Močno razvito industrijo v Vojvodini pa zalaga pečurjski premog. Rud-

Masarykovo poslanico je poslušalo vse občinstvo stoji. Dr. Flieger je nato izrekel zahvalo za promocijo v češčini s temi besedami:

Prezidentov zastopnik se zahvaljuje.

Vaša Magnificenca, dame in gospodje, dovolite tudi meni osebno, da se kar najtopleje zahvalim v prvi vrsti ljubljanski univerzi Kralja Aleksandra Prvega za čast, ki je bila izkazana našem ljubemu prezidentu, katero mi Češkoslovaki ocenjujemo kot izraz spoštovanja do našega prezidenta, vidimo pa v nji tudi izraz prijateljstva in ljubezni do češkoslovaškega naroda in češkoslovaške države. Zahvaljujem se torej v imenu naroda in države, katero imam tu čast zastopati na dvoru Njegovega Velikanstva Kralja Jugoslavije, v prvi vrsti poklicanim činiteljem univerze za ta krasen čin blagonaklonjenosti in priznanja in zahvaljujem se vsem onim številnim gostom in zastopnikom uradov, ki so danes prišli, da prispevajo k sijaju univerzitetne slavnosti, in na ta način izrazili svoje simpatije k našemu prezidentu in celemu češkoslovaškemu narodu. Končam z željo največjega razvoja ljubljanske univerze Kralja Aleksandra Prvega, z željo sreče in slave vsej slovenski veji jugoslovanskega naroda.

Po poslanikovem govoru je stopil pred njega bivši minister dr. Niko Zupančič in ga pozdravil v imenu ministrstva prosvete.

Zastopnik ministrstva prosvete čestita.

Gospod minister, izvolite izročiti v imenu ministrstva prosvete kraljevine Jugoslavije danes promoviranemu častnemu doktorju ljubljanske univerze g. predsedniku bratske Češkoslovaške republike dr. Tomi Masaryku najprišrčnejše čestitke in slovanske pozdrave. Ministrstvo prosvete si šteje v izredno čast, da je v njegovem območju zabeležen kot častni doktor eden najznamenitejših mož sedanjega dobe, otec češkoslovaške države, svetovno znani kulturno-politični delavec in praktični filozof.

Bodite tudi Vi, gospod minister, ki zastopate g. prezidenta Masaryka pri našem vzvišenem vladarju, a danes tudi tu pri promociji, iskreno pozdravljeni.

Zastopniku prezidenta dr. Masaryka so nato čestitali rektor dr. Šerko in drugi odličniki. Slavnost je zaključil akademski pevski zbor s petjem češkoslovaške in naše državne himne. Vso svečanost je oddajala po svetu ljubljanska radijska postaja.

stran TPD in njenih odjemalcev. V največji meri pa zanima ta stran naše delavstvo, ki je obupano zasledovalo lanskoletna pogajanja med državnimi železnicami in TPD, ki se je držala parole: če ne popustite, vržemo 7500 rudarjev na cesto, naj gredo s trebuchom za kruhom.

Končno pa je lani le popustila TPD. In kakšen je bil efekt pogajanj? Bilo je za 30.000 ton manj naročil, cene so se znižale za 6%, 10000 rudarjev je bilo odpuščenih in uveden se je štiridnevni delovni teden. Ministrstvo drž. železnic si je sicer prihranilo 6% na izdatkih za premog, a rudarji, že itak ubogi, so izgubili 96 delovnih dni. Če računamo en šit 51 Din, je izgubil en delavec okrog 4896 Din, kar znaša za celokupno delavstvo 34.272.000 Din. Te velike posledice je nosil samo slovenski rudar in naše gospodarstvo. Kajti TPD je vsekakor prišla na svoj račun, kakor sedaj, tako tudi v bodoče.

In zopet stojimo pred temi nesrečnimi pogajanj. Sušlja se o veliki redukciji delavstva. Nekateri prerokujejo celo preseljevanje rudarjev. Gotovo so prišli ti glasovi na ušesa TPD, ki pa previdno molči. Naše rudarje pa je strah pred bližnjo bodočnostjo, ves čas jim brli pred očmi strašna beseda — redukcija, a nihče jim ne more dati tolažilnih besed. Slišijo le pozdrav jamskih paznikov: Le glejte, da boste dovolj »lajstali«!

TPD je gotovo pripravljena na boj. Če se ne bo našel sporazum pri bodočih pogajanjih, bo pač toliko in toliko državljanov vrženih na cesto. Posledice bodo občutili zopet najbolj delavci in naše narodno gospodarstvo.

Bodoča pogajanja za dobavo premoga bi se ne smela vršiti samo s trgovskega vidika, temveč naj pred očmi tistih, ki so za to poklicani, lebdijo eksistenca tisočih jugoslovanskih rudarjev in njihovih družin, razvoj in življenje vseh premogokopnih krajev.

Tudi rudar, kri našega naroda, je naš dober državljan in dolžnost vseh je, da pomagamo so-državljanu. Če bo imel naš delavec zasigurano eksistenco, bo lažje prenašal napornosti svojega težkega poklica, vera in ljubezen do očetnjave bo pognala še bujnejše.

Horstnik, 31. januarja.

Beda po naših rudniških revirih postaja venomer hujša. Baje bodo rudarji praznovali že po štiri dni v tednu, zato bodo njih dohodki taki, da bo skoro nemogoče živeti, zlasti onim, ki imajo številnejše rodbine.

Da bi se bedi vsaj nekoliko odpomoglo, namerava baje rudniška uprava odpustiti v enem svojih revirih, kjer je večina delavstva iz vrst manjših in tudi večjih posestnikov, take, ki bi se lahko za silo preživljali s kmetijo, ter jih nadomestiti z delavci, ki so odvisni samo od zaslužka pri rudnikih.

Ne vemo, koliko je na stvari resnice, mnenja smo pa, da bo treba pri event. takih redukcijah velike pazljivosti, kajti marsikdo, ki ima morda par malih njivic ali mal gozdiček, tudi ne bo mogel živeti brez stranskih dohodkov. Je pa to morda res poizkus, ki bi znal omiliti revščino med poklicnimi rudarji.

Rudniški gasilci v Trbovljah

bodo letos proslavili svojo 50 - letnico

Trbovlje, 31. januarja.

V nedeljo popoldne se je zbrala v svojem gasilskem hramu na Vodah naša vrla rudniška gasilska družina, da napravi svoj letni delovni obračun ter si v skupnem posvetovanju zasluje in začrta novo pot, po kateri bodo v bodoče korakali — bližnjemu na pomoč. — Priznati moramo, da vlada v rudniškem gasilskem društvu vzoren red in disciplina, na priznanih načelih bratstva in medsebojne tovariške ljubezni do bližnjega, ki je temelj gasilske organizacije.

Občni zbor, katerega se je članstvo udeležilo v svečanih uniformah, je vodil častni predsednik društva rudniški ravnatelj g. inž. Julij Pauer.

Načelnik tov. Holešek je zatem izčrpno poročal o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Zahvalil se je vsem dobrotnikom.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tov. Ule, posnemamo, da ima društvo 50 rednih, 54 podpornih, 1 ustanovnega in 2 častna člana. Imelo je lani 27 praktičnih in teoretičnih vaj in se je udeležilo vseh oficijelnih državnih in narodnih praznovanj, med drugim je bilo tudi pri sprejemu g. ministrskega predsednika generala Petra Zivkoviča na trboveljskem kolodvoru častno zastopano. Tudi reševalni oddelki je v polni meri izvršil svojo dolžnostjo naloge. Rešilni avto je interveniral v nič manj kot 372 primerih, ko je prepejal težko bolane ali ranjence v bolnico. Ustanovljen je bil samaritanski odsek, ki je priredil za svoje članstvo samaritanski tečaj, ki ga vodi društveni zdravnik dr. Baumgarten, katerega obiskuje

40 žensk. Naloga teh izvežbanih samaritancev in samaritanek bo, da bodo enako, kot gasilci pri požarih in elementarnih katastrofah, tudi oni v najni sili trpečemu bližnjemu na pomoč. Poveljnik tov. Hauptman poroča kratko o delu in napredku na polju tehniške izpopolnitve društva, ki je bilo v preteklem letu omejeno le na najnujnejše nabave. Poročilo tov. blagajnika Rozmana je bilo kratko, toda zadovoljivo, kar priča, da je tudi blagajna pod večjim vodstvom. Sledila so poročila pevskega odseka, ki šteje 12 članov. Načelnik tov. Holešek poroča nato o dopolnitvi pravilnika za zavarovanje ob smrti samaritanek in naraščanja, kot obstoji tako zavarovanje pri članih-gasilcih. Predlog glede dopolnitve je bil soglasno sprejet. Pri volitvah je bil izvoljen odnosno potrjen v celoti stari odbor.

Načelnik poroča nato o nameri društva, da zavaruje svoje članstvo zoper neugode pri požarih in elementarnih katastrofah.

Nato so se določile smernice za delovanje društva v tekočem poslovnem letu. Sklenjeno je bilo, da se priredi 31. maja tombola. 19. julija pa proslavi društvo 50letnico svojega obstoja. Društvo se za to proslavo že sedaj intenzivno pripravlja.

Župni načelnik tov. Guček pozdravlja občni zbor v imenu župe in gasilske zveze izrekajoč zahvalo častnemu predsedniku g. inž. Pauerju.

Končno povzame besedo častni predsednik g. ravnatelj inž. Pauer ter se zahvali načelniku, ostalim funkcionarjem in članstvu za vzorno in požrtvovalno delovanje ter jih vzbudja k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Maribor

m Sokolska prireditev. Sokol Maribor I. priredi danes ob 20. uri zvečer v telovadnici inženjerske podčastniške šole družabni večer. Na sporedu so: predavanje, deklamacija, šaljiva igra »On in njegov kompanjon« ter prosta zabava s plesom.

m Akademija naraščaja Jadranske straže. Pomen morja za naš narod in državo je vsakemu znan, prav tako pomen in namen Jadranske straže. Zaradi tega smo prepričani, da bo Maribor vedel ceniti trud našega naraščaja, ki bo nastopil jutri, na Svečeno popoldne ob 16. uri v Narodnem domu z zares izbranim sporedom. To bo v našem mestu prva prireditev naraščaja Jadranske straže. Kar čuti z našo mladino in za našo domovino, vse v Narodni dom!

m Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo bo imela od danes popoldne ob prihodnje nedelje opoldne lekarna Vidmar »Pri sv. Arehu« na Glavnem rgu.

m Občni zbor zadruge »Pohorska vzpenjača«. V petek zvečer je bil v hotelu »Zamorec« občni zbor zadruge za gradnjo vzpenjače na Pohorju. Zbor je otvoril in vodil predsednik mestni župan dr. Juvan. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Iz teh poročil je bilo razvidno, da akcija vsestransko napreduje, vendar pa letos še ne bo mogoče pričeti z gradnjo. Pri vol. je bil izbran skoro brez spremembe dosedanj odbor. Ob enem je bilo sklenjeno razviti za gradnjo vzpenjače na Pohorje še živahnije akcije.

m Z delovnega trga. Od 25. do 31. januarja je pri borzi dela v Mariboru iskalo zaposlitve 49 moških in 49 žensk. Službenih mest je bilo prostih 57, dela je dobilo 23 moških in 52 žensk. Od 1. do 31. januarja je dela iskalo 937 moških in 312 žensk. 333 službenih mest je bilo prostih, dela je dobilo 111 moških in 156 žensk.

m SSK Maraton. Naslov novega kluba SSK Maraton je SSK Maraton, v roke g. Krambergerja, vodje konskripcijskega urada v Mariboru, mestni magistrat.

m Mariborske mesne cene. Volovsko meso I. vrste se prodaja po 18 do 20 Din kg, II. vrste 16 do 18, meso bikovo, krav in telic 8 do 14, teletina, I. vrste 22 do 35, II. vrste 16 do 20, svinjina pa 14 do 24 Din kilogram.

m Odpoved tekme. Za danes napovedana nogometna tekma med SK Rapidom in SK Zeleničarjem se vsled slabega vremena ne bo vršila.

m Ugotovitev identitete. Tekom petka se je policiji posrečilo, da je ugotovila identiteto ženske, ki je od kapi zadeta umrla v četrtek zvečer v Frankopanski ulici. Pokojnica je bila zašebnica Ivana Marklova, stanujoča v Mlinski ulici, ki je že več časa bolehal.

Celje

*** Gostovanje ljubljanske drame v Celju.** V torek ob 20. gostujejo Ljubljančani v Mestnem gledališču z dramo angleškega pisatelja Somerset Maugham »Sveti plamen«. Igro je režiral g. Skrbinašek. Vstopnice po dramskih cenah v knjigarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

*** »Sveti plamen«.** V torek 3. februarja ob 20. gostujejo Ljubljančani v Mestnem gledališču z dramo angleškega pisatelja Somerset Maugham »Sveti plamen«. Nastopajo Šaričeva, Marija Vera, Danilova, Slavčeva, Lavar, Kralj in Jerman.

*** Mrkonjičev steg skavtov v Celju priredi** v sredo 4. februarja ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma Strossmayerjev večer. Na sporedu so deklamacije, pevske točke ter govor g. prof. Pavliča o velikem Jugoslovancu Strossmayerju. Vstopnine ni.

*** Snežno poročilo.** Na Celjski koči je zapadlo 10 cm snega. Sneženje še traja. Nameravani izlet smučarjev na Celjsko kočo se bo radi novega snega vršil, kakor je bilo prvotno določeno.

*** Smrtna kosa.** 31. januarja je na Lavi št. 26 umrl čevljar g. Lavrenčič Alojzij. Pokojni je bil stodostotni invalid in je imel znano trafiko na Glaziji. Pogreb bo v ponedeljek na okoliškem pokopališču. — V javni bolnici je umrla 31. januarja 30letna Strmčnik Franciška, hči posestnika iz Lob pri Gornjem gradu. — Preostali iskreno sožalje!

*** Izstop iz državljanstva.** Pri sreskem načelstvu je zaprosil za odpust iz državljanstva 25letni, v Hambornu v Nemčiji rojeni in v St. Pavel pri Preholdu pristojni Virant Karol, ker hoče sprejeti nemško državljanstvo.

*** Trgovine in brivnice** ostanejo jutri na praznik 2. februarja ves dan zaprte. Brivnice pa bodo danes, v nedeljo, odprte od 7. do 11.

*** Mestni kino** predvaja še danes in jutri zvočni film: »Ne verujem več nobeni ženi«. Predstave ob 15., 17., 19. in 21.

*** Mesto šoferja** se odda pri avtobusnem podjetju mesta Celja. Natančneje v oglašju v našem listu.

*** Na Obrtniški ples,** ki se vrši nočjo v vseh prostorih Narodnega doma, so vsi prijatelji obrtniškega najljubšeje vabljani. Ta ples je eden najprijetnejših in najprijetnejših v Celju.

*** Občutna izguba.** Gdč. Ježovnik Irma, poslastnica v Grmovju pri Veliki Pireščici, je na Glavnem trgu izgubila 10 bankovcev po 100 dinarjev. Najditelj naj denar proti nagradi odda na predstojništvu mestne policije.

*** Nezgoda.** 3letni posestnik sinček Zupanc Ivan iz Sp. Hudinje se je doma polil s kromom in se močno opeklo po desni roki, desni strani prs in po obrazu. Morali so ga oddati v javno bolnico. To je v dveh dneh drugi slučaj, da se je otrok hudo poškodoval s kromom. Starši bi morali bolj paziti na deco. — 34letna dnarica Zagod Antonija iz Prelazka pri Podčetrtku je med vožnjo padla z voza in prišla pod kolo, ki ji je zdrobilo desno nogo. Prepeljali so jo v celjsko bolnico.

*** Jetnik pobegnil iz bolnice.** Pred dnevi smo poročali, da je ključavničar Stuss Albin v zaprtih celjskega okrožnega sodišča pogotil ročaj žlice in da je bil prepeljan v ljubljansko bolnico. Ze med vožnjo v Ljubljano je hotel skočiti iz vlaka in pobegniti, pa se mu ni posrečilo. Te dni pa je iz ljubljanske bolnice neznanom pobegell.

Pogreb apostolskega pronotarja dr. Lesarja.

Ljubljana, 31. januarja. Danes popoldne se je vršil iz hiše žalosti Pred škofijo 7 pogreb apostolskega pronotarja, prelata dr. Jožefa Lesarja. Pogreba so se udeležili poleg številnega občinstva iz Ljubljane in dežele korporativno bogoslovci, vsi profesorji teološke fakultete z dekanom Slavičem, kanoniki, frančiškani, profesorji škofijske gimnazije v St. Vidu, Lichtenthurnova šola, številna duhovščina iz Ljubljane in okolice, podžupan prof. Jarc, dr. Nallačen in drugi odličniki. Pred škofijo so zapeli bogoslovci »atu slovenske duhovščine« »Beati mortui« v slovo, na grobu pa »Usliši nas, Gospod«. Pogrebni obred je izvršil generalni vikar, kanonik Nadrach.

Obiščite

razstavo Matije Jame!

Tiho in skromno, kakor je umetnik sam, razstavlja danes Matija Jama že tretjo nedeljo v Jakopičevem paviljonu svoje slike. Tiho in brez odmeva gre Ljubljana mimo tega pomembnega kulturnega dogodka, kakor da je pregled dela enega najmočnejših predstavnikov naše upodabljajoče umetnosti ne more zanimati. In vendar je umetniško delo Matije Jame vprav eden najmočnejših dokumentov današnjega slovenskega kulturnega življenja in bi si brez njega kaj težko predstavljali vsa živa stremjenja, ki dandanes nosijo naše mlade generacije navzgor. Ne hodite mimo, obiščite razstavo, ki bo trajala samo še kratek čas!

Novosti iz školjeloškega okoliša

Škofja Loka, 31. januarja. Pa smo ga le dobili! Po krasnih, solčnatih zimskih dnevih je pozdravila petkovo jutro nova zima. Snežilo je vs dan, tja v noč ko so bile vse poljane prekrite z debelo snežno plastjo. Smučarji so kajpak brž pohiteli za grad.

Pravi dirinjak je nastal v Škofji Loki v četrtek na večer, ko sta se oglasila plat zvona in gasilska tromba. Meščani z gasilci vred so hiteli v Kapucinsko predmestje, kjer naj bi bila pomoč potrebna. Ker pa so ogenj medtem že domači pogasili, ni bilo potrebno stopiti gasilec v akcijo. Vse se je v dimniku saje.

Te dneve so odpotali v Učice nekateri školjeloški mladeniči, da se izuče v puškarski šoli. Fantom želimo v njih stremljenjih največ uspehov.

Tatvine v poslednji čas kar nočejo pomehiti. Šolarju Zoranu Kranju je izginila s hodnika v šolskem poslopju lepa suknja, ki jo bo fant prav težko pogrešil. Pravijo, da so dolgotrajne že na sledi. V Lipici pri Škofji Loki je prodajal berač neko otroško suknjo za mal denar; sklepa, da je leta kriv tatvine. Nabiralnika pri Marjiniem znamenju v Starem dvoru se je polotil nekaj mlajši izgubljenec. Dečko pa si je prisvojil komaj nekaj dinarjev, ko so ga zgrabile trde fantovske roke. Mladi tat je bil izročen orožnikom. Izkazalo se je, da je delikvent Ljubljčan, brez svjcev in sredstev.

Bela žena je pretrgala nit življenja ženi Jerici Stanovnikovi na Spodnjem trgu v Škofji Loki. Pokojnica je dolgo bolehal in jo je smrt rešila trpljenja. Zapušta sina edince. V Spodnjem Karlovcu se je preselila med nebeške krilate Anica Pfajferjeva. Preostali naše sožalje!

Združena železniška odbora Domžale in Škofja Loka sta naprosila v daljšem utemeljevanju ministrstvo gradb za izdelavo generalnega in detailnega načrta za progo Sv. Peter—Polzela—Metnik—Domžale—Škofja Loka—Ziri. Ministrstvo obvešča odbora, da sedaj za trasiranje te proge v dolžini 100 km ni kredita. Pripominjamo, da so bili tozadevni prvi načrti — rekonosciranje terena — izročeni na pristojno mesto 7. oktobra 1929; prošnja pa izročena osebno ministrskemu predsedniku g. Zivkoviću.

Spremembe v železniški službi

Postavljen je za stalnega uradnika I/IX: inž. Golob Ivan, progovna sekcija Jesenice; zvanika I/IV: Schlag Feliks, kurilnica Maribor; Weber Evgen, Čakovec; Wergles Anton, kurilnica Maribor; Sinkovec Ludvik, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Zagar Ivan, Rakek; Smrekar Jožef, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Kraševac Stanislav, Ljubljana glav. kol.; Lipoglavšek Jože, kurilnica Maribor; Vever Janez, kurilnica Maribor; Jereb Janez, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Verhovšek Karel, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Fischer Franc, Maribor glav. kol.; Kemperle Ferdinand, kurilnica Maribor; Matuš Francišek, kurilnica Maribor; Repina Jožef, Ljubljana glav. kol.; Habe Maksimiljan, kurilnica Jesenice; Peruzzi Miroslav, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Operčkal Jožef, kurilnica Maribor; Keršmanec Ivan, kurilnica Maribor; Kocjančič Ivan, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Žerjav Josip, kurilnica Maribor; Ipavc Anon, kurilnica Maribor. Zvanika II/III: Rupar Janez, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Vengus Leopold, kurilnica Maribor; Šmodej Franc, Zidani most; Gergič Ivan, kurilnica Maribor; Jevšinek Franc, Grobelno; Goštič Albin, Trebnje; Vožič Mihael, kurilnica Maribor; Imperl Peter, Zidani most; Zavašnik Valentin, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Kolkaj Rudolf, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Zatlir Ivan, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Mastnak Franc, Savski Marof; Nikolič Martin, kurilnica Maribor; Kokalj Francišek, Domžale; Puc Srečko, kurilnica Maribor; Gale Karel, Grosuplje; Hrovatin Ivan, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Pohleven Jernej, Ljubljana glav. kol.; Čojhter Jožef, kurilnica Maribor; Petrovič Fr., kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Petrič Vladimir, kurilnica Maribor; Pirc Maksimiljan, Ljubljana glav. kol.; Potočnik Stefan, kurilnica

Ljubljana II gor. kol.; Puizdar Mihael, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Grgič Anton, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Gajser Anton, Ljubljana glav. kol.; Fabijan Francišek, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Bibič Rihard, kurilnica Maribor.

Prevejanost mladega nepridiprava.

Komaj 15letni deček izvabi na nepošten način 350 Din.

Zagorje, 31. januarja. Zadnje čase čitamo iz raznih krajev poročila o »pokvarjeni mladini«, ki je zagrešila razna kazniva dejanja. V naši dolini je bilo v tem oziru dalj časa dobro. Danes pa se je zgodil nenavaden slučaj zgodnje »zrelosti« komaj 15-letno zapustivšega otroka.

Kmalu potem, ko so zjutraj odprli takozvani Čobalov konzum, se zglasila v trgovini dva fanti — iz prvega razreda zagorske osnovne šole — in predata pastorki g. Čobala pismo, v katerem jo prosi učiteljica gdč. J. I., naj ji posodi 350 Din. Potrebujeta jih nujno, a nima toliko denarja pri sebi. Vsem se je čudno zdelo pismo gdč. učiteljice, osobito, ker je bila »sava« v pismu sila »aba« in pisano s svinčnikom. Po kratkem posvetovanju so fantkoma le izročili zaproseno vsoto denarja, ki sta z njim jačno popihala.

Pastorki g. Čobala pa se je končno »telo van skupaj sumljivo in se je odpravila k učiteljici, ki seveda o vsej stvari ni imela niti pojma. Bili so torej »potegnjenic« za 350 Din Razvarjenj pohitijo na cesto, ko sta baš oba šolarčka, ki jima je bil denar izročen, odhajala z zamudo v šolo. Ko sta zagledala na cesti gospodičun, sta vzela pot pod noge in v tek. Enega so vendar ujeli, ki je po daljšem izpraševanju g. Čobala priznal resnico.

15letni deček N., doma na postaji, ju je p. e. sil, naj poneseta omenjeno pismo v trgovino. Po točnem pouku, kako se morata obnašati in govoriti, da ne bo vzbujalo suma, sta šla, ta si zaslužita nagrado 5 Din. Ves denar, ki sta ga prejela, sta oddala N., ki je čakar v t. ani in jima potem tudi izplačal nagrado.

Goljufijo so naznani orožništvu, ki bo N. gotovo priskrbelo večjo nagrado, kakor pa jo je on »-l ubogima, sicer pridnima dečkoma.

Občni zbor Narodne čitalnice v Kamniku

Kamnik, 30. januarja. V četrtek zvečer se je vršil občni zbor Narodne čitalnice. Zbor je otvoril predsednik dr. Karba in ugotovil sklepčnost. Po prečitanju zapisnika zadnjega občnega zbora se je predsednik spomnil umrlih članov Vanossija, Vivoda in dr. Horvata. Navzoči so počastili njihov spomin z vstajenjem.

Tajniško poročilo je podal učitelj Golob Ivan. Čitalnica stopa letos v svoje 63. leto in šteje 99 članov. V preteklem poslovnem letu so se vršile štiri seje.

Iz blagajniškega poročila g. Bizjaka je razvidno, da je imela čitalnica 45.198 Din prometa. Dohodki čitalnice so predvsem iz gledaliških predstav in najemnine prostorov. Čitalnični dolg se je preteklem letu zmanjšal od 20 na 14 tisoč dinarjev, kar je v prvi vrsti zasluga dramatičnega oddelka, ki je priredil 12 predstav in Miklavžev večer. Vse predstave so bile polnoštevilno obiskane, večinoma pa razprodane. Čitalnica si je zopet pridobila zaupanje kamniške gledališke publike, ki je prej vse predstave skoro bojkotirala. Tudi ansambl se je pomnožil, pri zadnji igri »Rokovnjač« sodeluje skoro 70 oseb.

Z novim letom je pričela zopet po prestanku treh let poslovala društvena knjižnica. Knjižnico bo treba izpopolniti s knjigami iz srbohrvaške in nemške literature, da bodo tudi letoviščarji v sezoni prišli na svoj račun.

Zivahno je bilo tudi delovanje salonskega orkestra v preteklem letu. Od občine je prejel 3000 Din podpore. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor gg.: dr. Rihard Karba, dr. Konrad Jančič, učitelj Golob, Golobil, Joško Klemenčič, I. Bizjak, Emil Rus, Joško Stele, Alfonz Skala, Stane Vedlin, Ciril Vremšak in Jože Grčar. Pregledovalca računov gg.: Anton Vedlin in Maks Koželj. Zastavonoše: Albin Justin, Alojzij Ponikvar, Tomo Homar in Jakob Malovrh.

Odbor se bo konstituiral na prihodnji seji.

Zimski sport v Kranju in okolici.

Kranj, 31. januarja. Končno je le zapadlo nekaj snega. Sicer je to še vse premalo in bi bila ta ped snega dobra podlaga za še debelejšo suho plast. Vendar je mladina že v petek naložila smuči na rame in odšla v bližnje okolice.

V okolici Kranja imamo zelo lepe smučarske terene, ki so pripravljeni za zabavne in izvežbane smučarje. Priporočljiva sta zlasti Sv. Jošt in Sv. Mohor in pa teren med tema hriboma pri Javorniku. Ob nedeljah kar mrgoli tu zlasti dijakov in dijakinj. Obiščejo nas pa tudi Ljubljčanji. Ob delavnikih pa se smučajo najmlajši v »Toljki« pod Šmarjetno goro.

Večina smučarjev je organizirana pri smučarskem oddelku kranjskega Sokola. Oddsek šteje blizu 50 članov. Zeleti bi bilo, da vsi pristojijo k Sokolu, da se zimski šport še bolj poživlji in bodo mogoče samostojne prireditve. Marljivi člani smučarskega oddelka so zgradili na severnem pobočju Šmarjetne gore, nasproti Slavčevi restavraciji zelo pripravnno skakalnico. Skakalnica je 25-meterska, ima 39 m naleta in 100 m izteka. Vsa okolica skakalnice je zelo pripravljena smučarski teren. Smučarski oddsek, ki mu

načeljuje že tretje leto g. Adolf Vran, se pridno pripravlja na društvene, izbirne in župne tekme, ki bodo sredi februarja v Kranju. Če tu ne bo dosti snega, bodo v Mojstrani. Tekme bodo patrolne, vsaka patrola bo štela po tri moše. Start in cilj bosta najbrže v Stražišču kakor predlansko leto, ko se je vršila prva zelo lepo uspeša smučarska tekma v Kranju. Start in cilj sta bila pri šentpeterskem gradu; tekmovali so čez Kučno mimo postaje sv. Jošt. Društvo je poslalo na svoje stroške sedmošolce Marjana Briljija na smučarski tečaj sokolske župe Kranj, ki se je vršil od 5. do 12. januarja v Kranjski gori pod vodstvom inž. Janše in je bil namenjen v prvi vrsti onim bratom, ki sami vodijo po društvi smučarske oddelke.

Marljivi smučarji so tudi skavti. Skavtinje so pod vodstvom pokrovitelja g. prof. Nika Kureta in skavtske tetke ge. Slaparjeve naprville izlet na Martuljek. Izleta se je udeležilo okrog 30 skavtinj-športnic. Dijaki, ki stanejo v konviktu, pa so napravili nekaj smučarskih izletov na Sv. Jošt in Sv. Mohor pod vodstvom prefekta g. Koširja.

Bolje so se obnesli letos drsaleci, ker ni manjkalo ledu. Posebno pripravljeni in priročni izletni točki sta močvirje in Stražišče in ribnik na Brdu. Prostora za gojitev zimskega športa torej v Kranju ne manjka. Samo da bi bilo dosti snega in ledu, pa bodo prišli vsi na svoj račun.

Kranj

Občni zbor obrtne zadruge. Občni zbor »Zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov« bo danes teden v nedeljo 8. februarja.

Danes popoldne bo v Narodnem domu veliki gasilski ples družin s IV. vinskim sejmom.

Lovska vest. S 1. februarjem se začne prepoved lova vseh vrst koristne divjadi. Ker so se v zadnjem času zelo zaredile vrane, srake, šoje, sokoli in lisice, ki delajo veliko škodo lovskim zakupnikom in kmetovalcem, se bo začelo s 1. februarjem s pokončevanjem teh živali v loviščih občine Kranj in Predoslje. Po polju se bo pokladal strup. Lastniki psov naj vodijo pse na polje samo privezane na vrvi.

Obeta se nam zvočni film. Kakor se čuje, si bo nabavil v najkrajšem času g. Fr. Ks. Sajovic najmodernejšo aparaturo za predvajanje zvočnih filmov.

Zagorje

Naš novi roman »Pot nazaj«, delo slavnega romanopisca Remarquea, avtorja svetovno znanega romana »Na zapadu nič novega«, vzbuja zlasti med onimi, ki so doživeli grozote svetovne vojne, mnogo zanimanja. Dovoljemo si opozoriti vse prijatelje »Jugoslovana«, ki na list še niso naročeni, da to store čimprej. Pripominjamo, da dobi oni, ki si list naroči s 1. februarjem tudi vse ostale podlistke od 25. januarja brezplačno. »Jugoslovane« je dobro informiran list, prinaša vse domače in tuje novice ter stane mesečno 20 Din ali v dnevni prodaji po 1 Din, istotako tudi ob nedeljah.

Hripa. Tudi v naši dolini se je pojavila hripa. K sreči so vse obolenja le lažjega značaja, vsekakor pa se je treba paziti pred to zadržatno.

Osebnostna vest. Na osnovno šolo v Zagorju je bila premeščena iz Čadrama pri Konjicah učiteljica gdč. Karla Pahorjeva.

Današnje prireditve. Prosvetno društvo priredi danes zvečer ob 19. uri veselico »Stari in mladi«. — Ob 18. uri ima zagorsko obrtno društvo družabni večer v prostorih gostilne Grčar.

Odprta noč in dan so groba vrata. V petek popoldne so položili k večnemu počitku go. Dr. novšek Jožefo, nekdanj znano gostilničarko. Blag ji spomin!

Hrastnik

Hrastniški radio-poslušalci se v zadnjem času pritožujejo nad izredno slabim sprejemom. Vzrok so izredno močne motnje po motorjih in masaznih aparatih. Motorjev je zlasti okoli rudnika izredno veliko in, kolikor je nam znano, ni niti eden opremljen z napravami za odstranjenje motenj, v zadnjem času nas je pa pričel dražiti še nek visokofrekvenčen aparat, katerega lastnik je izredno brezobziren.

Hripa se je po naši dolini zelo razširila ter so v nekaterih rodbinah vsi člani bolni. Za to boleznijo je doslej umrl samo učence 4. razreda Šošter.

Poskusno obteževanje stavbišča za šolo poleg Roža je izpadlo ugodno; pokazalo je, da je prostor primeren za zidanje.

TPD, ki dobavlja hrastniški zadržni elektrarni električni tok, prekinja tok kar zaporedoma ob nedeljah. Tako je n. pr. zopet v petek sporočila Narodnemu domu, da ne bo v nedeljo do 5. ure pop. električnega toka. Za ta dan je že napovedan kino, napovedano in plakativno gostovanje trbovelj, sokolskega gledališča i. dr. Pa odpovedo tok, in to menda radi nekega droga, ki bo zamenjan. Kdo bo povrnil Narodnemu domu nastalo škodo? Kdo radio-poslušalcem, ki morajo plačati svoje takse tudi za čas, ko jim je poslušanje onemogočeno?? Naj se napravi vendar enkrat red!!

Litija

Jubilej. Danes praznuje 10letni jubilej nadzorniške službovanja g. Ivan Bezeljak, šolski nadzornik v Litiji. Čestitamo!

Pogreb. V torek je bil pokopan na litjski pokopališču g. Anton Bric, strugar državnih železnic. Umril je v najlepši moški dobi in zapustil 3 nepreskrbljene otroke. Pokoj njegovi duši!

Dar. Mesto venca na grob g. Marije Kovačič, matere g. šol. upravitelja v Šmartnem, je daroval šmarni učiteljski zbor v korist CM-družbi 105 dinarjev.

Kolportaža »Jugoslovana«. Dobili smo kolporterja, ki vam bo že danes raznašal »Jugoslovana« po hišah. Tudi nedeljska številka stane samo 1 Din. Ako bi se kdo s 1. februarjem naročil na list, dobi vse dosedaj izišle podlistke brezplačno. Naročila sprejema g. Tavčelj, učitelj v Litiji.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 31. januarja. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Pretežno oblačno, tu in tam bo snežilo, temperatura se bo zvišala, prognoza negotova.

se članice in člani, da se istega sigurno leže.

Pritožbe lastnikov tovornih avtomobilov

Uradni list z dne 15. VI. 1929 je objavil uredbo o zaščiti javnih cest in o varnosti prometa na njih, katerih člen 30. izreka določbo, da je dovoljena uporaba motornih vozil s polnimi gumijastimi platišči le do 1. januarja 1931, a da odtlej taka vozila na javnih cestah ne smejo več voziti. Lastniki tovornih avtomobilov, opremljenih s polnimi obroči, tedaj niso ugovarjali, misleč, da bo uredba v teku časa vsaj v toliko izpremenjena, da se bo rok podaljšal iz razloga, ker bo uredbodajalec sam uvidel krutost uredbe.

To se pa ni zgodilo in stoji danes lastniki takih avtomobilov na podlagi obvesti v časopisju, izšlih sredi januarja t. l., pred dejstvom, da bi morali vsako vporabo takih motornih vozil ustaviti, ker bo ministrstvo za gradnje šele tekom leta 1931 odločilo, katere vrste elastičnih gumijastih obročev se bodo mogle sploh uporabljati.

Pritožbe proti obema uredbama so vsekakor upravičene. Garnitura polnih gumijastih obročev stane približno 30.000 Din in traja razmeroma v uporabi 3—5 let. V slučaju, da je lastnik avtomobila opremil svoj voz z novimi obroči spomladi 1929, znaša njegova škoda v najugodnejšem slučaju 15.000 Din, ker je vporabljal nove obročje le do 50% trajnosti. Povdarjeno bodi, da je to najugodnejši slučaj; res pa je, da zgube na podlagi prve uredbe lastniki avtomobilov v sami bivši mariborski oblasti iz tega naslova približno 1.000.000 Din.

Določba, ki so jo prinesli dnevniki 14. januarja t. l., stavi lastnike tovornih avtomobilov pred alternativo: ali neha obratovati s svojim vozom in utрпи škodo radi neuporabljanja prepotrebne prometnega sredstva, čegar nabavni stroški, vzdrževanja in davki se ne bodo obrestovali in amortizirali, ali pa opremi svoj tovorni avto z drugimi, nepolnimi, elastičnimi obroči, katerih vrsto bo ministrstvo za gradnje šele tekom leta 1931 določilo. Zamena s pnevmatičnimi obroči zahteva pa celo nabavo novih koles! Za novo opremo bi samo lastniki tovornih avtomobilov v področju bivše mariborske oblasti vprabili kapital poldrugega milijona Din, ki bi se seveda uničil, ako ne bi bili elastični obroči taki, kakor si jih bo zamislilo ministrstvo za gradnje v teku leta 1931.

V obeh slučajih bodi pribito, da uredbi ne sledita sistemu dobrega narodnega gospodarstva,

in to celo v času splošne krize, osobito ne iz dejstva, ker ne ostane ves ta ogromni kapital v naši državi, ampak gre v inozemstvo; saj doma ne razpolagamo z industrijo gumijastih obročev.

Uredbama je oporekati iz drugega stališča — postali sta namreč v onem trenutku brezpredmetni, ko se je določil 60% višji banovinski in 50% višji mestni občinski davek (v Mariboru) za tovorne avtomobile s polnimi, kakor za take z zračnimi obroči. Čeprav trajajo polni obroči približno 3 leta dalj kakor zračni, je rentabilnost radi nižjega davka mnogo večja pri zračnih, ki stanejo za polovico manj in se pri tako opremljenih vozilih karoserija v mnogo manjši meri kviri. Vsak lastnik tovornega motornega vozila, ki je količjak računar, bo z ozirom na to dejstvo polne obročje odpravil, a bilo bi prav, da šele tedaj, ko postanejo nerabni in ne s 1. januarjem 1931., ko jih je še mnogo v razmeroma dobrem stanju. Spominjamo se pri tej priliki na dejstvo, da je bil rok za izmene obročev pri navadnih vozovih od ozkih na 6 cm širine določen kar s štirimi leti, za tovorne avtomobile pa traja le poldruge leto, kljub temu, da ni primere v višini izdatka za izmene med prvimi in drugimi.

Razlika v višini davka na motorna vozila s polnimi in zračnimi ali polzračnimi obroči tudi ni utemeljena. Kamijoni s polnimi obroči, ki vozijo največ do 30 km na uro, pokvarijo namreč ceste približno v isti meri, kakor avtobusi, ki brze s 50—60 kilometerskimi urami. To dejstvo naredbodajalcu bodisi ni bilo znano, ali ga je pa spregledal in tudi ni vpošteval dejstva, da vozijo tovorni avtomobili s polnimi obroči navadno le kratke proge (postaja—skladišče in nazaj) ter da se v mnogo manjši meri vporablajo, kakor s pnevmatičnimi obroči opremljena druga motorna vozila. Da so pa grobokopi naših cest, ki niso nikjer zgrajene za težke vozove, hitri avtobusi, čeprav opremljeni z zračnimi obroči, v najmanj taki meri kakor počasni tovorni avtomobili, ve dandanes vsak zemljan.

Jasno je torej iz prej omenjenih razlogov, da se polni gumijasti obroči v bodočnosti ne bodo več uporabljali; želeli bi pa le bilo, da bi se rok za izmeno podaljšal vsaj do 31. decembra 1932, s čimer bi bili lastniki obvarovani preobčutne škode in bi se moglo v tem času ministrstvo za gradnje točno opredeliti za eno ali drugo tip elastičnih obročev.

F. P.

Gospodarske vesti

× Umetna gnojila in krompir. Da se dožene uporabnost glavnih dušikovih umetnih gnojil za spomladansko gnojenje k okopavinam in se kmetovalcem pokažejo na vzgledih uspehi umetnega gnojenja, namerava izvršiti Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos spomladi večje število primerjalnih gnojilnih poizkusov s krompirjem kot poizkusnim sadežem. Postaja bo prirejala te poizkuse za sedaj le na ozemlju bivše ljubljanske oblasti, izvzemši črnomeljski srez, in na področju sedanjega črnskega sresa. Poizkusi bodo merili najmanj 250 in največ 5000 m². Na površinah 250, 500 in 1000 m² se bo napravil le enkratni poizkus, na površini 2000 m² dvakratni, na površini 3000 m² trikratni, na površini 4000 m² štirikratni in na površini 5000 m² petkratni poizkus. Vsak delnih poizkusov bo imel 5 parcel. Kmetovalci, ki imajo resno voljo in resnično veselje ukvarjati se s poizkusi, sebi in svojim sosedom v pouk in zabavo ter imajo za ta namen na razpolago primerna zemljišča, ki leže ob kakih javni poti in želijo obdelati letos ta zemljišča s krompirjem, se pozivajo, da se prijavijo pisмено ali ustmeno Kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani, Dunajska cesta 38. V pismeni prijavi naj prijavitelj navede čitljivo svoje ime in priimek, kraj in hišno številko bivališča ter pošto in železniško postajo. Nadalje mora prijavitelj v pismeni prijavi navesti natančno mero (širino in dolžino v metrih) dotičnega zemljišča, ki ga želi preizkusiti. Pri ustmenih prijavah se ti podatki zabeležijo. Prijave se sprejemajo do sredine meseca februarja t. l. Zamudniki se bodo vpoštevali le tedaj, če bo še kaj poizkusov na razpolago. Postaja bo dala poizkusniku vsa potrebna umetna gnojila na razpolago; delo in sadež za poizkus pa bo moral dati poizkusnik sam.

× Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles v Parizu, ki fungira kot mednarodni urad avtomobilskih industrijalcev, je svojim članom dovolil, da razstavijo svoje izdelke na XI. mednarodnem vzorčnem velesejmu v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 8. junija 1931. Urad avtomobilskim industrijam udeležbo priporoča. S tem je letošnjemu ljubljanskemu velesejmu omogočena avtomobilska razstava, ki bo zelo impozantna, kajti udeležile se je bodo vse večje avtomobilske tovarne Anglije, Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, novejšje pridobitve na polju avtomobilske in-

Francije, Italije, Nemčije, Švice in Združenih držav ameriških. Najnovejše tipe raznih kakovosti in cen bodo omogočile interesentu dober nakup voza, vsem drugim pa vzpogled v najdustrije.

× Situacijsko poročilo o dražbi kož divjadi dne 26., 27. in 28. januarja 1931 v Ljubljani. Na prodaj je bilo mnogo več blaga kakor prejšnja leta. Kakovost kož, vsled mile zime primeroma slaba. Blaga je bilo 40% pa iz ostalih delov države, zlasti iz Hrvatske (lisice), Dalmacije (kune belice) in Bosne (lisice). Kupcev je bilo mnogo več iz Zagreba, Trsta, Inomosta, Dunaja, Leipziga in letos prvič tudi iz Amsterdama. Vendar je bilo povpraševanja malo in še to le za prvovrstno blago. Kupci so se predvsem zanimali za kune belice, jazbece in prvovrstne gorske lisice. Vzrok manjšemu povpraševanju leži v tem, ker Amerika letos ni reflektant za kože in pa vsled splošne gospodarske krize. To je seveda vplivalo tudi na cene, ki so zelo padle. Značilno je, da imata Leipzig in Newyork še vse lanske letne zaloge. Vendar pa so bile v primeri s svetovnimi cenami dosežene še dovolj ugodne cene. Prihodnja dražba se vrši dne 23. marca 1931.

Borzna poročila

dne 31. januarja 1931.

Jugoslovanske devizne in efektne borze danes niso poslovale. V Ljubljani so se v prostem prometu danes imenovala sledeče notacije: Amsterdam 22.795, Berlin 13.4675, Bruselj 790.14, Budimpešta 989.04, Curih 1095.40, Dunaj 796.17, London 275.22, Newyork 56.57, Pariz 222.10, Praga 167.68, Trst 196.69.

Curih, 31. januarja. Beograd 9.27, Pariz 20.28, London 25.1325, Newyork 517.50, Bruselj 72.15, Milan 27.04, Madrid 52.60, Amsterdam 208.—, Berlin 123, Dunaj 72.75, Stockholm 138.45, Oslo 138.35, Kopenhagen 138.40, Sofija 8.7475, Praga 15.315, Varšava 57.925, Budimpešta 90.275.

Zitna tržišča

Novi Sad, 31. januarja. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 15 vagonov, kuruza 25 vagonov, moka 4 vagoni. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta, 31. januarja. Tendence slabša, rž ustaljena, promet miren. Pšenica: marec 14.41 (14.41—14.42), maj 14.76—14.77 (14.77 do 14.75). Rž: marec 10.42—10.52 (10.51—10.52). Kuruza: maj 11.95—12 (11.99—12.01), trans. maj 9.58 (9.58—9.60).

*Prosim Te,
mamica
tudi meni*

DAGMAR-SVILE
JUGOČEŠKA

DAGMAR-SVILA

odlični proizvod
„JUGOČEŠKE“, je samo
tedaj prava, ako ima
označbo
„DAGMAR JUGOČEŠKA“.

Varujte se emitacije! Pazite na
tvrdko, ker proizvaja samo
„JUGOČEŠKA“ pravo

DAGMAR-SVILO!

Obisk pri slikarju Antonu Gvajcu

Obiskovanje je že prastara človeška navada in mnega so jo poznali že v dobi jamskega človeka. Pa tudi med obiski je razlika in so obiski take in drugačne vrste. Nekateri so celo neprijetni in nezaželeni. Vi - v Ljubljani se, kakor berem, često obiskujete, posebno radi pa hodite k pisateljem, slikarjem, igralcem, igralcem, plesalkam in drugim takim umetnjakom in »Slovenčev« s. š. hodi celo v naše mariborske zelnike. Se mehe je nekoč »zraven pritaknil«, kakor Pilata v »Credo«. Pa sem si mislil, da bi

se še mi v Mariboru pričeli obiskovati, da ne zaostanemo za vami, ki ste slovensko središče, metropola, Olimp, Parnas, Hollywood in ne vem še vse kaj. In ubral sem jo lepega popoldneva na obisk k akad. slikarju prof. Antonu Gvajcu. Svojo slikarsko delavnico si je izbral v drugem nadstropju neke hiše v Wildenreinerjevi ulici; številke ne vem, ker teh si nikoli ne zapomnim. Ko so mi odprli vrata in sem stopil v vežo, me je najprej pozdravilo pasje lajanje; mojster Gvajc namreč zelo ljubi živali in cvetice. V njegovem ateljeju so kletke polne pisanih pevcov in lončki s cvetjem in zelenjem. Tako se mi je zdelo, da bi prišel v rastlinjak.

Mojster me je pristrčno in iskreno pozdravil, mi odkazal mesto v naslanjaču, od koder sem hkratu lahko pregledal ves prostor, razsvetljen po dveh velikih oknih in napolnjen z nešteti do vršenimi in nedovršenimi deli. Potem se je pričelo. Mojster Gvajc je stavil slike na stojalo in jih spet spravljal, jaz pa sem gledal, gledal... Le kdaj pa kdaj sem spregovoril katero besedo ali pa vprašal po tem in onem. Tako sem naposled videl vse, kar se je mojstru zdelo potrebno in vredno. Pa je nenadoma prišel na mizo prigrizek s pivom, in moral sem se preseliti k mizi, kjer je že sedel najpopularnejši mariborski reporter in mojstrov sošolec Viktor Kovač. Ogledovanja slik je bilo konec in treba je bilo pričeti pogovor.

Ustrezljivo in lagodno mi je Anton Gvajc pripovedoval zgodbo svojega življenja; kljub vsem križem na hrbtu je njegovo srce še vedno živahno in mladeniško živo. Njegov duh je še zelo zelo mlad in oči so mu neverjetno žive in sijoče. Takole je pripovedoval: »Rodil sem se 1. 1865. v Ljubljani, kjer sem obiskoval tudi ljudsko šolo in realno do mature. Potem sem bil eno leto prostovoljec, pol leta aktiven članik in eno leto na dunajski tehniki. Tam nisem vzdržal. Ljubezen do slikarstva me je tako globoko prevzela, da sem naskrivaj, ne da bi bil doma črnil besedice, preselil na splošno šolo dunajske umetnostne akademije. Ko sem jo po štirih letih dovršil, sem obiskoval dve leti še specialno šolo za zgodovinsko slikanje pri prof. Thürkwaldu. In postal sem to, kar sem še vedno — profesor risanja. Prvo službo sem dobil v naši solnčni Gorici na ženskem učiteljsku in gimnaziju, pozneje pa na realki. Med vojno sem se moral s šolo seliti v Trst, po vojni pa sem prišel sem, v Maribor. Prvo moje mesto v Mariboru je bilo na nemški gimnaziji in realki, drugo na realki in moškem učiteljsku, tretje na moškem in ženskem učiteljsku, a četrto na moškem, kjer sem še vedno. Mimo tega sem od 1. 1923. strokovni nadzornik za srednje šole sedanje Dravske banovine. To so suhi podatki o mojem zunanem življenju.«

Mene pa je še vse bolj zanimalo ono drugo, nevidno, notranje mojstrovno življenje; in poročilo se mi je vprašanje: »Kdaj in kako ste pričeli slikati? Kakšna je bila vaša razvoja pot? Kje ste razstavljali?«

»Slikati, odnosno risati, sem pričel,« je dejal, »ko mi je bilo šele pet let. Vzpodbudo sem dobil od svojega očeta, stavbenega mojstra, ki je zelo ljubil slikarstvo. Najrajši sem takrat slikal cvetice, na realki sem se mnogo ukvarjal z akvareli, za slikarski poklic pa sem se popolnoma odločil šele na dunajski tehniki. Od cvetice sem se obrnil k pokrajinam in portretom in vse to se je potem stalno ponavljalo, spreminjalo in mešalo. Sedaj slikam n. pr. zopet skoraj samo cvetice in tihožitja ter pokrajine. Struj in izmov v dobi moje mladosti ni bilo, zato sem slikal tako, kakor sem čutil in temu načelu sem vedno ostal zvest. Udeležil sem se prvič Prve slovenske umetnostne razstave v Ljubljani, potem sem pa razstavjal v Zagrebu, Beogradu (Prva jugoslovanska umetnostna razstava), Sofiji, Gorici in Trstu. Vse to pred in med vojno. Po vojni sem trikrat razstavil v Mariboru, potem v Hodoninu na Moravskem, v Beogradu in sedaj se pripravljam na razstavo v Ljubljani. Povsod sem tudi gmotno dobro uspel. Moje slike so raztresene povsod, tudi po galerijah (Strossmayerjeva v Zagrebu, Ljubljanska itd.). Krog 200 slik mi je pa med vojno v Gorici odneslo in raztepo vojaštvo. Odvažali so jih baje kar z avtomobili. Slikal sem pravzaprav že vse: portret, genre, živali (mačke, pse, gosi), cvetice, sadje in pokrajine. Rad slikam po razpoloženju, zdaj n. pr. najrajši tihožitja s sadjem. Z grafiko sem se bavil samo tedaj, ko sem še študiral, pozneje ne več. Največje moje slike in kompozicije so »Triglave

(8x6 m), »Madona s Kristusom«, »Marija s Kristusom in sv. Janezom«, »Kristus in Samaritanka«, »Prepozno«, »Zakaj?« itd. Vse so prodane.«

In potem sem želel še izvedeti, kako dela, kako je z naročili in z bodočimi načrti?

»Delam rad in z ljubeznijo, ker mi je delo življenje. Poleti vstanem že ob 4. uri zjutraj in delam ves dan, dokler vidim. Tudi sedaj ne držim rok križem; kakor vidite, sem prav danes pričel novo sliko. Naročena je za neko jedilnico. Naročil imam vedno dovolj, še zmagujem jih včasih ne. Delam pa, kakor mi narava in duša velevali. Voda in hrib me najbolj veselita. Glavno mi je razpoloženje in zelo važna je vselej prva impresija. Približujem se kolikor mogoče naravi, a ne slikam tako, kakor vidim, ker so stvari, ki se ne vidijo in prav te dajejo sliki bistvo umetnine. Prvo je občutje in razpoloženje. Ko slikam, pozabim na vse in če kaj ni prav, me boli. Naslanjam se na nikogar in eksperimente delam v svoji lastni duši. Barve vidim n. pr. vsako leto drugače in kompozicija, tehnika, vse je le produkt mojega lastnega hotenja in čustvovanja. V vseh linijah mojih slik mora biti življenje; tudi tihožitje mora biti razgibano in imeti mora dušo. Kakor sem vam že dejal, slikam sedaj naj-

več tihožitja po naročilih, a mnogo pažnje posvečam tudi pokrajinam. Tako hočem še naslikati vse doline v Sloveniji in vse sadje, ki zori v Jugoslaviji. Del tega programa sem že izvršil in tu ste videli motive iz Dravske, Pesniške, Meziške, Logarske, Krške, Savske in drugih dolin. Kjer so vode in ribe, tam najrajši razpnem svoja platna.«

Pa še eno vprašanje: »Kako sodite o sodobnem slikarstvu in o bodočnosti?«

»Težko je na to vprašanje odgovoriti,« je dejal mojster Gvajc. »Sicer pa: vsaka struja ima nekaj dobrega in to, kar je res dobrega, bo tudi ostalo. Naposled pa se mi po vseh znakih zdi da se bo vse povrnilo k naravi in stvarnosti.«

Tako je bil končan najin pogovor in kmalu tudi obisk. Krozniki so bili prazni, steklenice tudi, cigaretnega dima na oblake. In segla sva si v roke. Po stopnicah me je spremljalo pasje lajanje in zunaj je bil dolgočasen zimski večer. Spotoma pa sem mislil: Kako velika mora biti ljubezen tega človeka do svoje umetnosti, da se po vseh viharjih dolgih desetletij ni prav nič ohladila? Kakšen ogenj mora tleti v njegovih očeh, da še vedno, vedno gorijo?...

R. R.

Jubilej »Srb. književnega glasnika«

V prvih februarjskih dneh poteče trideset let od izida prve številke »Srpskega književnega glasnika« v Beogradu, ki je napovedovala novo pot in strnjeno falango najodličnejših tedanjih srbskih javnih delavcev. Ideja je uspela, vsestranska progresivna rast lista je iz leta v leto vidnejša in že več let je SKG vodilna revija srbohrvaške literature z najbolj rednim izhajanjem pri nas (točno 1. in 16. v mesecu). V naslednjem bom skušal dati kratek pregled njegovega začetka in dela.

Na ovitku prve številke SKG so se podpisali po vrsti: dr. Vojislav S. Veljković, Jaša M. Prodanović, Ljub. Jovanović, Ljub. Stojanović, Svetislav S. Simić in Slobodan Jovanović. To je bila sedmorica njegovih prvih delavcev, ki je pa za tisti čas značila cel program. Program zato, ker je bila koncentracija vseh vidnejših književno-kulturnih stremeljenj na pragu dvajsetega stoletja v srbski zemlji, a ne neka slučajna, prepogosto fraktorska grupacija, ki so danes tako pogoste in ki naprej in naprej osnivajo nove, a kratkotrajne književne revije in revijice. V SKG so se združili predstavniki vseh takratnih vodilnih srbskih književnih listov in institucij in zato ni čudno, če je nova revija že od samega začetka imela čisto svojo linijo in dosleden program, ki se tudi v poznejših letih ni vidno menjal. Poleg omenjenih so bili glavni podporniki SKG v prvih letih še gg. Jovan Cvijić, Jovan Skerlić, Pavle Popović, Radoje Domanović in Draža Pavlović.

SKG so do danes urejevali: Bogdan Popović, Jovan Skerlić, Pavle Popović, Slobodan Jovanović, Vojislav Jovanović, Svetislav Petrović, Miodrag Hrovač in Milan V. Bogdanović, ki ga ureja od aprila 1. 1928.

Ker je radi izbruh svetovne vojne SKG moral prenehati (16. julija 1914) in ni izhajal do 1. septembra 1920, se delo njegovo vidno deli v dve periodi: pred- in poveljno (tkzv. »stara« in »nova« serija).

Stara serija obsega 32 knjig s 323 številkami, 1615 tisk. polami in 25.924 stranmi. Z originalno prozo so sodelovali med drugimi: Srećak, Corović, Cipiko, Vojnović Ivo, Bora Stanković, Božović, Izidora Sekulić, Andjelko Krstić, Kočić, Domanović, Veljko Petrović itd. Med pesniki so zastopana vsa najvrednejša imena (Dučić, Rakić, Šantić, Luković, Rajić, Božić, Pandurović, Danica Marković, Stefanović, Nazor, Begović, Kosov, Korolija). Esejistično-kritične priloge so dajali: Cvijić, Tih. Djordjević, Boža Knežević, Petronijević, Šurmin, Šišić.

Nekaj za Bled in Rogaško Slatino

V modernih ljudskih parkih so že marsikod naredili tudi gledališča pod milim nebom. Sliki nam kažeta dva tipa gledališč v zeleni prirodi.

Berlinski primer (Jungfernheide) povzema obliko antiknega, starogrškega gledališča. Prizorišče za igrokaze, pevske, plesne in rajalne nastope je v krogu z 20 m premera. Sedeži so razvrščeni v kolobarju pred prizoriščem, v ostalo tretjino kroga se izteka dohodni na prizorišče. V ozadju so — skrite med zelenjem — garderobe za igralce, blagajne itd. Orkester in pa svoj prostor na galeriji. To je tudi edina slaba stran tega tipa, ker je tu težavnejše vzdrževati kontakt med igralci in orkestrom. Prostor je tu za približno 3000 gledalcev, torej toliko, kot jih gre v največjo berlinsko opero. Akustika je izvrstna. Gledališče obdajajo goste ograje in kulise iz pristnega zelenja, iznad njih se pa sklanja mogočno drevje, prepleteno tupatam še z ovijalkami, tako da je med temi živimi stenami zares čudovita atmosferska resonanca.

Hamburški primer nam kaže dokaj enostavnejše urejeno prirodno gledališče. Za prizorišče služi rahlo napeta brežina, spredaj pod njo je prostor za orkester, zastrž z živo mejo, na nasprotno stran se pa spenja spet položna brežina za gledalce; tu se v ospredju postavijo stoli, za njimi pa gledalci lahko komodno posedejo po zeleni trati. Ves prostor obdajajo zelene stene in kulise iz strižene žive meje. — Udeležil sem se v Hamburgu neke večerne predstave v tem prirodnom gledališču. Dajali so dve lahki, preprosti igralci s petjem in kupleti, eni se je menda reklo »Roman in der Waschküche«. Ampak je bilo že tako fletno gledati in poslušati! Že zato, ker smo udobno sedeli in ležali na mehki trati: krog nas je šušljalo zelenje, od daleč z neba so se smejale zvezde, tam na prizorišču okrog mogočnih dreves so se pa sukale brhke perice, zehale in razobešale perilo, klepetale in popevale, — zares, kar pristrčno je bilo! Gromska strela, sem si mislil, ali bi se ne dalo kaj

Film iz Prage

Ko sem po dveh tednih spet enkrat šel gledat in poslušat zvočni film, sem bil skoraj presenečen. Videl sem komedijo Lažnega feldmaršala, ki so jo menda po nekem znanem spisu starega avstrijskega humorista Rode Rodde napravili v Pragi. Ko je ta film prišel pred avstrijsko cenzuro in je ta omahovala, ali naj prepove, je Rode Rodde javno nastopil za prepoved, češ: tudi jaz smem pričakovati kakšne majhne usluge od svoje domovine, prosim torej slavno cenzuro, naj moj film prepove in s to dobrohotno gesto povzdigne reklamo zanj. Avstrijska cenzura pa pisatelju ni šla na roko in ni izdala prepovedi, čeprav film na rahel satiriziran način žali stara avstrijska čustva in prikazuje staro avstrijsko armado od take strani, da mora biti nekdanje avstrijske oficirje, ki hodijo to gledat, kar malo sram. To je bil po dolgem času vendar enkrat dostojen film. Občinstvo je po pravici osvojilo predvsem kreacija znanega češkega komika Vlaste Buriana, ki je podal sijajno figuro ubogega, starega, penzioniranega oficirja, ki ne more živeti brez uniforme in se da svojim čustvom zvesti v kočljivo avanturo s feldmaršalsko opravo, dokler se vse srečno ne konča in ga resnični feldmaršal ne reaktivira in povzdigne v majorja. Bil je v resnici čisto lep film iz vojaškega življenja, ki mu je vidno kumovala tudi moderna literatura o svetovni vojni.

Eno vprašanje pa pred človekom vendarle ostane ves čas odprto. Film je delo praške tvrdke, in kakor sem čul, obstoji poleg nemške tudi češka verzija tega dela. Te informacije ni bilo mogoče kontrolirati do zadnje dognanosti; toda spričo usodnega pomanjkanja vsake nacionalne odgovornosti pri načinu, kako se naša javnosti zvočni filmi nudijo, bi se nam ne moglo zdeti povsem nemogoče, da moramo Slovenci od filma, ki ima svojo nemško in svojo češko formo, poslušati nemški izvod.

No, tega pa vendar ne moremo verjeti, tako daleč na nacionalna zavest ljudi, ki imajo v rokah tako močna orodja kulturne vzgoje, kakor so kinematografi, ni mogla otopeti. Mi beležimo te pripombe samo zaradi tega, da se ta stvar razčisti do kraja — v vprašanju kulturne odgovornosti do javnosti ne sme biti nič nejasnega in nedognanega. K tej stvari se bomo o prvi priliki še vrnili.

-r.

Francoščina brez učitelja

Spisal dr. Stanko Leben, založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broširani knjigi 28 Din.

Jugoslovanska knjigarna si je nadela hvalavredno nalogo, da izda celo vrsto slovenskih učbenikov za tuje jezike in obenem še davno nujno potrebne slovarje tujih jezikov. S tem je zamašila obetno vrzel, ki je bila zlasti občutljiva po vojni, ko nam je svoboda odprla nove horizonte, da nismo bili navezani zgolj na nemški kulturni svet. Pred kratkim je izdala Jugoslovanska knjigarna angleški učbenik, sedaj pa francoski, ki je bil še posebej potreben. Pri tem pa je imela Jugoslovanska knjigarna tudi srečno roko, da je poverila s sestavo učbenika za samouke dr. Stanku Lebenu, ki je že s svojo italijansko vadnico dokazal, da zna pisati take knjige. Sedaj je izšel 1. del učbenika, ki na 175 straneh jasno in pregledno podaja osnovne pojme iz francoščine. Kdor se bo vestno ravnal po navodilih, kakor jih navaja avtor v uvodu, ta se bo v kratkem času naučil toliko francoščine, kolikor je rabi v navadnem življenju. Zlasti našim izseljencem bo prišla Lebnova knjiga prav. Lebnov učbenik francoskega jezika toplo priporočamo.

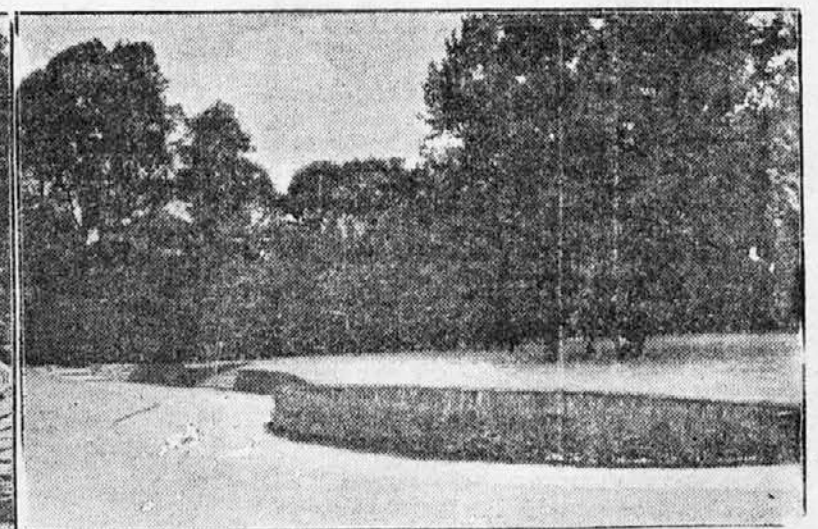
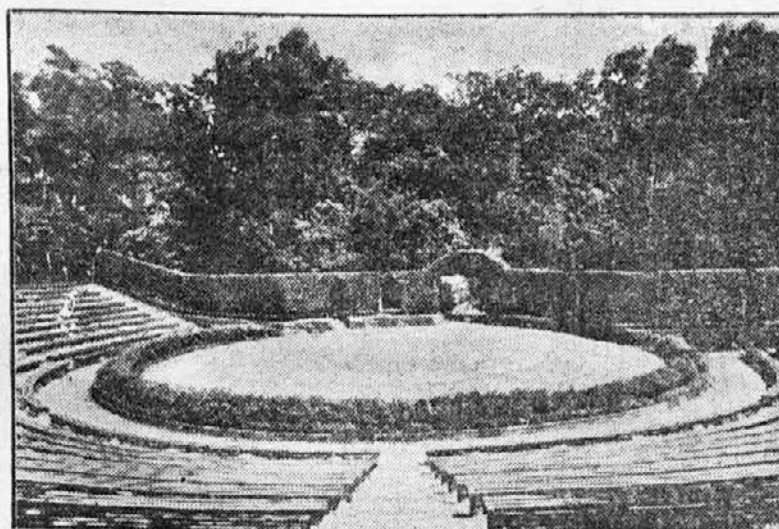
Razširjajte »Jugoslovana«!

takega napraviti tudi pri nas?

Ko sem se konec avgusta vračal iz Nemčije domov, sem spotoma v vlaku bral reklamo za obisk gozdnega gledališča v Weissenburgu za Bavarskem, ki so ga uredili leta 1929. Oglasi so oznanjali, da igrajo tam »Cigana-barona«, Ludwigovega »Gozdarja«, Hauptmanov »Potopljeni zvonec«, Goethejevo »Ifigenijo« itd. — Prvo zeleno gledališče so Nemci napravili leta 1903 v Harru. A danes jih pa imajo že lepo izbiri.

Predlagam posebej za Bled in Rogaško Slatino: ali bi ne mogli tudi pri nas z razmeroma majhnimi stroški ustvariti za letovišarsko sezono takšno gledališče v zeleni prirodi? Lepote in mikavnosti slovenske zemlje nas naravnost kličejo k temu. Mislim, da bi naši gledališki umetniki gotovo radi podprli to idejo; ne samo Šekspir, tudi marsikaj drugega bi potem dobilo novo mikavnost. Bled ali Rogaška Slatina bi pa tako dobila za poletne večere zelo privlačno in zares simpatično zabavišče.

Ing. C. Jeglič.

Na levi: Moderno poletno gledališče v novem ljudskem parku v »Jungfernheide« v Berlinu (po načrtu prof. Bartha). Na desni: Prirodno gledališče v Hamburgu (proj. Linne).

Grobovi govore

Žalostna usoda naših služkinj

In zopet smo v časopisih čitali dve suhoparni poročili — o samomoru dveh naših deklet v Sarajevu in v Zagrebu. Cisto kratki, lakonični vesti: služkinja X. Y. je izvršila samomor. Drugo za drugim se potapljajo v močvirju velikih mest mlada bitja, dekleta iz naših vasi — a kdo se briga za to? Površno prelete oči preko vrst takih novic. Trgovina z dekleti — to se že še prečita v pričakovanju pikantnih podatkov, toda samomor služkinje — zakaj je pa šla v smrt neumnica! — In vendar se mi zdi, da bi bilo na mestu, ko bi novine z velikimi črkami priobčevale take vesti, ko bi se raziskovali in objavljali vzroki, posebno v tistih listih, ki so namenjeni naši kmečki mladini in kmečkim staršem.

Nikdar ne moremo dovolj svariti mater, ki puščajo svoje hčere v svet, ne da bi jih kdo poučil, v kakšno nevarnost se podajajo. Kdor ima le količjak vpogleda v življenje naših deklet v velikih mestih, kjer so prepuščene same sebi, se mora zgroziti nad tem, kar vidi. Popolnoma nepoučena, navadno še vsa otročja pride iz dežele v mesto; mnogokrat je njena prva služba merodajna za vse njeno življenje. Ako pride k dobri, pošteni gospodinj, ki vidi v njej človeka, jo pouči, ji odpre oči ter jo nauči spoznavati novi, nevaren svet, v katerega se je podala, jo privadi k novemu delu ter utrdi v njej dobro seme, ki ga je morda prinesla od doma; takšna lahko reče, da je srečna. Postala bo oprezna, znala se bo izogniti nevarnostim, znala bo izkoristiti znanje, ki si ga je pridobila in ji ne bo težko tudi v tujini iti svojo pravo pot ter si najti pravo mesto v življenju.

Toda koliko jih je tako srečnih? Koliko je gospodinj v velikih mestih, ki bi se tako zavzele za svojega posla, ki bi v njem videle človeka? Saj je že mnogo, če se gospa briga za svojo družino, za svoje otroke, kaj šele za tuje dekletke, ki je prišlo bogve odkod in bogve kaj iskati v tuje mesto. Nešteto krat se dogodi, da mora dekletke, poleg svoje službe v družini, vršiti še drugo službo — biti na razpolaganje gospodinj in morda še sinovom, dokler se gospodinj ne zljubi, da jo vrže na cesto in jo razupije kot vlačugo, ki je zanesla greh v njeno hišo.

Presenljivo je število otrok naših deklet v dečkih domovih v Beogradu, Zagrebu i. dr. Čestokrat sem morala slišati o »propalosti« naših služkinj, čeravno sem prepričana, da niso druge nič boljše, nasprotno, so bolj rafinirane in si znajo privoščiti zabave brez posledic. Naj bo temu kakor hoče, razveseljivo to dejstvo ni. In gorje dekletu, ki si nakopije tako breme, saj še sama komaj izhaja.

Ne majhna nevarnost so našim dekletom v tujini — lastni rojaki. Ti imajo kaj lahek posel z dekletom, ki je samo, brez družine, brez tovarišic, ki je srečno, da sliši svojo govorico; živeča med samimi brezčutnimi ljudmi, je polna zaupanja do domačega človeka. Laska ji, če ji podvori tak mlad gospod, ki bi je doma še pogledal ne. In mladi gospod zna dvoriti na tujem, bolj kakor doma in bolj kakor doma zna zlorabiti zaupanje lahkovernega dekleta.

Skratni čas je, da se začnemo resno baviti z vprašanjem naših službujočih deklet po mestih. Sramota za nas, da mislo še ničesar storile zanje, da mirno gledamo, kako se potapljajo v močvirju, kako se množijo grobovi, ki krijejo te nedolžne žrtve naše brezbriznosti. Ne samo služkinje, tudi naša ženska inteligenca se seli v večja in manjša mesta po vsej naši državi. Te žene, ki zavzamejo včasih v družbi vidna mesta, bi lahko mnogo koristile svojim nesrečnim sestram. Na njih je, da prouče razmere kraja, da opozore dekleta na organizacije, ki bi jim mogle nuditi zaščito in pomoč, da jim pomorejo do lastne organizacije itd.

Predvsem je pa dolžnost vseh merodajnih činiteljev v domačem kraju, da dekletom preprečijo, kolikor se le da, selitev v nepoznane kraje. Posebno bi se moralo preprečiti, da hodijo v mesta iskati službe dekleta, ki so nevedča takemu delu, ker za te je nevarnost največja, da propadejo že takoj v začetku. Dekle, ki ni vajeno meščanskega gospodinjkega dela, mora sprejeti vsako, tudi najnižje delo za neznatno plačilo, s katerim se ne more preživljati v mestu. Pomanjkanje se pa v tujem mestu mnogo težje prenaša nego doma in sili dekleta na napačna pota in končno v pogubo ter, kakor vidimo, neredkokrat tudi v smrt.

Karijera žene

Čestokrat čitamo o umetnikih, velikih industrijih ali visokih državnih svetovnega slovesa, kako so izšli iz najskromnejših razmer in kako so se povzpeli na svoja visoka in najvišja mesta brez vsake šolske izobrazbe in brez vsake tuje pomoči. O ženah smo tudi čestokrat slišali, da so si iz podzemskih stanovanj in iz ulice kmalu pridobile dostop v palače, da so se znale dokopati do bogastva, toda slava, ki jih je obdajala, je bila skoro vedno precej dvomljive vrednosti in tudi trajna je bila redkokdaj. Kakor rakete so se dvignile kvišku, zabliščale in se pogrezle v nič navadno še pred smrtjo ter so svoja stara leta prebile v ravno taki bedi, kakor prva leta svoje mladosti.

Vendar se dogaja v novejši dobi, da si tudi žena pribori vidno mesto v javnosti na isti način kakor moški, s svojo inteligenco in s svojim trudom, čeravno ji ni bilo dano, da bi si v svoji mladosti z zadostno šolsko izobrazbo pripravila pot v življenje. Vzglede take žene je ga. Amalija Seidel, občinska in nacionalna svetovalka na Dunaju, katere bo obhajala v februarju svojo 55letnico.

Kot hčerka ključavničarja je začela svojo življenjsko karijero kot služkinja in pomožna delavka. Zgodaj se je začela udeleževati v socialno demokratičnih krogih in je bila že l. 1893. obsojena radi političnih prestopkov. Po preobratu je bila izvoljena kot mestna svetovalka. Od l. 1920. je član narodnega sveta. Posebno se bavi z mladinskim skrbstvom; tako je med drugim tudi predsednica Zveze za prostovoljno mladinsko skrbstvo in se udeležuje v vseh organizacijah, ki imajo v programu zaščito in vzgojo mladine.

Prehrana mlade matere

Dolžina trupa z vratom in glavo vred je manjša pri ženskah kot pri moških. Pri istem telesnem naporu je temu primerna tudi množina hrane, ki jo rabi ženska, manjša od one, ki jo rabi moški. Obe vsakdanji hrani se razlikujeta za okoli 100 kalorij. Manjša hrana pa ne velja za mlade matere. To dobo ženskega življenja delimo lahko v nosečnost in v dojenje.

a) Srednjeveliki ženskam, ki so v zadnjih mesecih nosečnosti, je treba zvišati kalorično vrednost hrane za 450 kalorij. Ni treba, da ji dajemo posebno hrano, temveč ji le povečamo vse porcije pri posameznih obedah, 450 kalorij da ¼ litra mleka, ali 28 dkg teletine oziroma 12 dkg zelo mestnega mesa, ali ½ kg kruha itd.

Še nedavno so skušali zdravniki omogočiti normalne porode ob koncu normalne nosečnosti ženskam s preozko medenico s tem, da so dajali noseči ženski premalo hrane. Večinoma so se posluževali sadnih diet. Stari zdravniki so pa sistematično dajali odvajalna sredstva ali pa celo puščali kri. S tem so hoteli zadržavati embrijevo rast. Zadnje statistike, posebno iz vojnih časov, so pa pokazale, da oslabi nezadostna prehrana le mater, nikakor pa ne embrija. Zaradi svoje ogromne življenjske sile si namreč jemlje fetus pri prepričani prehrani za svoj razvoj potrebne snovi iz materinih beljakovin, masti itd. — Noseča ženska naj torej v vseh sl. časih je več, ne pa manj kot prej.

b) Razumljivo je, da mora doječa mati več jesti, da vrača svojemu telesu to, kar mu od-

zema z oddajanjem mleka. Koliko in predvsem kaj naj je, v tem so zdravniki-specialisti zelo različnih mnenj. V splošnem se strinjajo v tem, da sme doječa mati jesti vse, kar je navadno zdrav človek, in o čemur ve, da ji ne škodi. Saj tudi zdravim ljudem ne prija močno začimbeni in težko prebavljiva jedila.

S problemom: koliko naj je doječa mati, se je leta 1920. uspešno pečal znani dr. Pirquet na svoji kliniki na Dunaju s sledečim rezultatom: doječa ženska mora jesti poleg hrane, ki jo rabi za svoj telesni razvoj, še toliko, kolikor oddaja z mlekom, in še toliko hrane, kolikor ji da ono množino energije, ki je potrebna za tvorbo mleka iz hrane v sebi. To je, če žena oddaja n. pr. dnevno 1 liter mleka, ne kompenzira te izgube svojega organizma s tem, da pije dnevno 1 liter mleka več, temveč mora piti 1½ liter mleka več kot pred dojenjem. Toliko kalorij, kolikor ji daje ½ litra mleka, rabi namreč žensko telo zato, da presnovi dobljeno hrano v 1 litru mleka. — Seveda pa nikakor ni potrebno, da pije ženska dnevno 1½ litra mleka več, kot pred dojenjem. Saj zna vstvarjati ženski organizem mleko iz vsake prebavljive hrane. V splošnem shaja vsaka doječa mati nalažje tako, če je poleg svoje običajne hrane še polovico več za otrokovo prehranitev. To se pravi, če je sicer zajtrkovala n. pr. 200 g mleka, 2 kosa sladkornja in 90 g kruha, naj je med dojenjem 300 g mleka, 3 kose sladkornja in 135 g kruha. Isto velja za ostale obede.

Izvirne francoske
pastilje »Valda«
zdravijo in uspešno pobijajo vse
boleznih dihal.
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

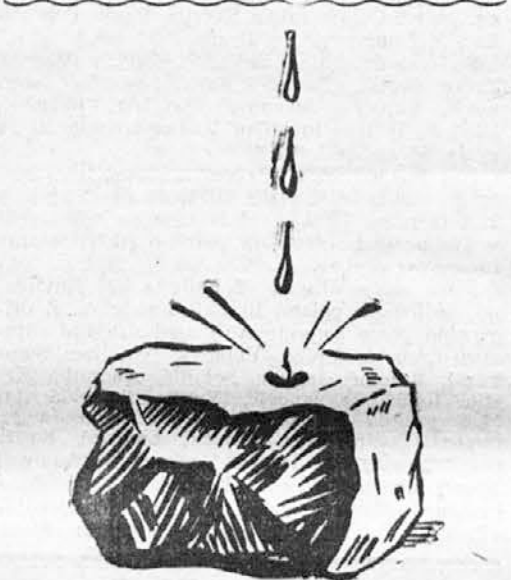
Razgled po ženskem svetu

Češkoslovaška
Znana potovalka po Kitajski in Japonski, gospa dr. Kolar, ki je med drugim žvela dolga leta v Pekingu, je priredila v Pragi veliko razstavo japonskih in kitajskih predmetov, bogato okrašenih kitajskih oltarjev, umetnih vazen, lesorezov, nož ter slovitih vzhodno azijskih del v laku, emajlu in bronu.

Belgija
Državni institut za poljedelstvo v Gemblouxu je podelil prvi ženi diplomu poljedelskega inženjera za kolonije in sicer je diplomu dobila ga. Seyer-Poskin. Pred kratkim se je ukrcala v Antwerpen, ter potuje v Kongo k svojemu možu, kateri se tam tudi udeležuje kot agromom.

Indija
Znana indijska juristka Cornelia Sorabji iz Kalkute potuje ravnokar po Zedinjenih državah ter ima ciklus predavanj. Skoro 20 let deluje v prosih indijskih žen, kot njihova svetovalka; zaposlena kot sodnica. Ima mnogo prilike študirati razmere svojih sorojk. V nasprotju z drugimi indijskimi voditeljicami, ga. Sorabji ne podpira Gandhijevega pokreta ter se ji zdi, da je za ljudstvo boljše, ako ostane pod vodstvom britanske države.

F. Fajdiga sin
Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17
Ustanovljena leta 1879 317

Kaplja za kapljo razje v teku časa najtrši granit,

akoravno moč posamezne kaplje ne pomeni nič. Tudi začetne tvorbe kamenčkov v jetrih, ledvicah in žolčnem mehurju so malenkostne. Domala nevidni drobci apnenca in strupenih izločin, ki se vztrajno nabirajo v teh organih, stvorijo s časom opasne kamenčke in ti lahko izpodkopljejo tudi najtrše zdravje. Preprečite te pojave že naprej ter dnevno redno izpljite 2 do 3 čase Radenske zdravilne vode. 819

Večerna toaleta iz črnega in krem tila, sestavljena iz samih volanic, se do bokov tesno prilaga k životu, spodaj se pa razširi v zvonasto obliko.

Večerna toaleta iz bleščečega belega krepa, apartno ukrojena.

Gospodinjstvo

Sredstvo proti hripi
Zopet vira hripa po vsej Evropi in zahteva tudi mnogo žrtve. Eno najboljših sredstev proti tej zavratni bolezni je baje rdeča pesa, katera je n. pr. na Poljskem zelo uvaževana kot izredna narodna jed. Mnogoštevilna opazovanja po bolnišnicah so dognala, kake velike vrednosti je rdeča pesa za pobijanje hripe. Zelo se priporoča pri nastopu te nalezljive bolezni zavijanje rdeče pese, kuhane ali pečene na poljski način.

Mastni madeži v tkaninah in papirju
Mastni madeži na svili, volni ali na papirju pokrijemo s fino zmleto krojaško kredo ali z lojevcom, položimo na vrh tanek (svilen) papir ter polikamo parkrat z gorkim železom. Nato tkanino stremo in okratčimo. Po navadi izgine madež takoj, včasih je pa potrebno, da to ponovimo.

Lakirani predmeti
Z lakiranimi predmeti moramo biti zelo oprezní, da se lak s suvanjem ali praskanjem ne pokvari. Lakirane predmete moramo čistiti samo z mlačno vodo; ne sme biti voda ne premrzla ne pretopla. Tudi ne smemo izpostaviti takih predmetov solnčnim žarkom, ali toploti peči, ker radi popokajo. Čistimo jih najbolje z mehko krpico, omočeno v olju. Ako so na njih mastni madeži, jih posipujemo z moko, ki jo zribljemo z mehko čunjico.

Mrzle noge
Mrzle noge so zelo razširjeno zlo med ljudmi, ki mnogo sede. Mrzle noge so znak, da je malo krvi v teh od srca najbolj oddaljenih udih, kar izkira iz slabega obtoka krvi, kar samo na sebi ni ravno nevarno, kar pa lahko povzroči marsikatero nevarno bolezen. Zato moramo skrbeti, da imamo vedno tople noge. Predvsem moramo paziti, da so čevlji dovolj veliki; znano je, da vsak pritisk ustavlja obtok krvi, vendar pa toliko grešimo v tem »vici« Noge morajo biti vedno suhe in tople. Nekateri so zelo podvrženi temu, da so jim noge mrzle, ako le malo delj časa sede. Proti temu se najlažje obvarujemo, ako se večkrat pregibljemo; če vstanemo in se 10 do 15 krat zaporedoma vzpnemo na prste vsakokrat ko začutimo, da nam postajajo noge mrzle.

Radio

Ljubljana, nedelja, 1. februarja: 9.00 Jože Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Dr. Ciril Potočnik: Versko predavanje. 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. 11.00 Radio orkester. 12.00 Časovna napoved in dnevne vesti. 15.00 Gdč. A. Lebarjeva: Kmetka žena in stroj v gospodarstvu in gospodinjstvu. 15.30 Plošče. 16.00 Humoristično štivo. 16.30 Harmonika-solo, g. Kokalj. 17.00 Ljudska igra »Užitkarje« (Ljudski oder). 20.00 Samospevi ge. Lovšetove. 20.45 Citre-solo, g. Mezgoj. 21.30 Radio orkester. 22.00 Poročila in časovna napoved. 22.15 Hawai jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 2. februarja: 9.00 J. Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Dr. Ciril Potočnik: Versko predavanje. 10.20 O knjigovodstvu za hotelirje, Ferdo Jelenc. 11.00 Radio orkester. 12.00 Čas. napoved in poročila. 15.00 Gdč. A. Lebarjeva: Resničnost besede, dejanja in vsega bistva. 15.30 Jazz »Zarjec«. 16.30 Humoristično štivo, pisatelj Milčinski. 17.00 Radio orkester. 20.00 VI. Pfeifer: Slovenska narodna pesem, nje razvoj, svetna doba in propadanje. 20.00 Oktet »Ljubljanskega zvonca«, poje narodne pesmi. 21.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 3. februarja: 12.15 Plošče (Slovenska in plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.00 Radio orkester: Saxofon solo. 18.30 Prof. Franc Pengov: Vpliv vrtenja na obliko zemlje. 19.00 Mladinska ura (Lovše Živko: Kako si uredim kemični laboratorij). 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Koncert Radio kvarteta. Prenos iz Kina Dvor. Violina solo. Saljivi prizori: gosp. Simončič. 22.00 Poročila in čas. napoved. 22.15 Hawai jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 1. februarja: 9.00 Prenos tekme iz Bohinja. 13.30 Mednarodne smučarske tekme v Bohinju. 17.00 Komorna glasba. 20.30 Večerna glasba. 21.50 Novice, sneg in vreme. 22.00 Radio orkester.

Zagreb, ponedeljek, 2. februarja: 8.00 Tekme v Bohinju. 17.00 Končni izid tekme v Bohinju. Razdelitev nagrad. 20.00 Književna ura. 20.30 Prenos. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Po tujih postajah.

Zagreb, torek, 3. februarja: 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.30 Glasba. 18.30 Novice. 20.30 Beograd (koncert). 22.30 Novice in vreme. 22.40 Večerna glasba.

Beograd, nedelja, 1. februarja: 9.00 Prenos iz saborne cerkve. 10.30 Poljedelstvo. 11.00 Plošče. 12.30 Opokdanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Zdravstveno predavanje. 17.30 Harmonika. 18.00 Narodne pesmi s kitaro. 19.30 Predavanje. 20.00 Pesmi v sedmih različ. jezikih. 20.30 Iz Vel. Kikinde: koncert. 22.00 Novice. 22.20 Plošče. 22.50 Glasba.

Beograd, ponedeljek, 2. februarja: 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.30 Otroška ura. 16.00 Plošče. 17.00 Citre. 17.30 Predavanje. 18.00 Plošče. 19.30 Francosčina. 20.00 Petje. 20.30 Koncert. 21.00 Dubrovnik in Beograd. 21.30 Predavanje. 22.00 Novice. 22.20 Radio orkester.

Beograd, torek, 3. februarja: 11.25 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Plošče. 19.30 Nemščina. 20.00 Trio. 20.30 Violina. 21.10 Odlomki iz »Prodane neveste«. 22.10 Radio orkester. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Mladí Jugoslovan

Marij Skalan:

Kregajo se lačne vrane

Kregajo se lačne vrane:

»Kra-kra-kra... Kdaj neki mina zima huda? Kdaj posine toplo solnce na poljane?»

Kra-kra-kra... Saj ni vztrpeti več mogoče nam brez jesti. Koščka kruha ni na cesti. Kje bi mogle se ogreti?»

Snež pa pada brez prestanka, nič za vrane se ne zmenj, saj je tudi prav poceni, in — po njem se deca sanki...

Vilinska deklica

Ruska pravljica. Prevedel K. M.

Živela je nekoč deklica, katero so napravile vile iz snega, ki so ga prinesle iz globokega brezna ob svitu junijskega solca. Vetrar jo je oživel, rosa podojila, gora z listjem oblekla, a livada s cvetjem nakitila in okrasila. Bila je bolj bela od snega, bolj rdeča od vrtnice in svetlejša od solca, in se enaka še ni rodila in se tudi nikoli ne bo.

In razglasila je nekega dne, da bo priredila dirkalno tekmo, pa če jo bo kateri izmed lepih mladeničev prehitel, bo postala njegova žena. Glas o tej tekmi se je naglo razširil po vsem svetu in določenega dne so se zbrali tisoči snubcev na iskrnih konjih, drugi lepši in bolj od drugega. Tudi carjev sin se je udeležil tekme.

Mladi jezdeci so se razvrstili na svojih iskrnih konjih, deklica pa je hodila med njimi peš in jim je govorila: »Postavila sem tja daleč na obzorje zlato jabolko in kdor dospe prvi do njega ter ga pobere, bo moj mož. Če pa dospem jaz prva in ga pobrem, vedite, da boste v tistem trenutku vsi mrtvi popadali na tla. Premislite torej, preden odločite!»

Jezdecji so se spogledali, a vsak je trdno veroval v svojo moč in brzino svojega konja, še bolj pa hrepel po prelepi vilinski deklici. In rekli so si: »Vemo, da nas ona peš ne bo prehitela, le nekdo izmed nas bo zmagovalac. Kdor bo — temu bosta pomagala Bog in sreča!»

Tedaj je deklica plosnila z rokama in tekma se je pričela:

Na polovici pota je vilinska deklica vse prehitela, ker razpela je svoje male, dotlej nevidne peroti. Vitezi so se pričeli medsebojno vzpodbujati, spodbodli so konje in deklico zares dohiteli. Ko pa je ta opazila, da bo premagana, si je naglo izpulila iz glave las in ga vrgla na tla. V tistem trenutku je pred mlade-

niči zrastle velika in strma gora, da niso več vedeli ne kod in ne kam.

Jezdecji so ostali daleč za čarobno deklico, a izpodbodli so znova konje in jo dohiteli. Ko je ta opazila, da so ji snubci spet za petami, je naglo potočila solzo, in glej: z vseh strani so prihrumele velike reke, tako, da bi se bili kmalu vsi utopili. Obupali so in obstali, le carjev sin, on edini je splaval na konju za njo. Ko pa je tudi on opazil, da mu bo deklica kmalu izginila izpred oči, jo je trikrat zarotil v imenu božjem, naj obstane.

In res, vilinska deklica je obstala. Carjevič jo je pograbil s svojima močnima rokama in jo vrgel izza sebe na konja. Srečno je potem priplaval na kopno in se preko visoke planine napotil proti domu. Ko je prispel na vrh planine, se je ozrl — a glej: deklice ni bilo nikjer več. Izginila je bila in nihče je poslej ni videl več...

Ezop. — Fr. B.:

Volkovi in osel

(Basen.)

Po gozdu vest se razglasi, da v hlevu osel star leži, bolezen ga trpinči taka, da dneva morda ne dočaka.

Volkovi urno se zbero, za zdravje vprašat tja gredo.

»Očetu mojemu ni nič; vsaj hudo mu tako še ni, kot vaše si srce želi, na vratih reče jim — osli!»

K. M.:

Kaznovani kum

Odpravil se je nekoč mož, da bi obiskal kuma, ki je prav v tistem času pekel s svojo ženo masno kokoš. Ko pa je kum opazil, da se bliža gost njegovi hiši, se je prestrašil, da ne bi opazil kokoši, ker bi ga potem moral pogostiti z njenim mesom. V naglici je skril kokoš v skledo in jo pokril s pokrivačo.

In prav tedaj je vstopil gost.

»Pomagaš ti Bog, kum!»

»Bog ti pomagal!»

»Kaj delaš?»

»Nič...«

Pa ni bilo dolgo in gost je zavohal pečeno kokoš. Čakal je, da mu bo kum z njo postregel, ko pa tega ni storil, se je kratko poslovil in odšel. In ko je stopal sam po cesti, je takole preklel skopuha:

»E, kum, moj kum! Karkoli imaš v pokriti skledi, dal Bog, da bi se spremenilo v krastačo!»

In kakor je dejal in želel, tako se je tudi

zgodilo. Š v tistem trenutku se je kokoš spremenila v — krastačo.

Lahko si mislite, kako se je kum prestrašil, ko je dvignil pokrivačo in spoznal, da je ob dobro in masno pečenko.

Ponekod pravijo, da je tako nastala prva ostudna krastača...

Pesmi o kraljeviču Marku

Prevaža Radivoj Rehar.

Kraljevič Marko in Mina iz Kosturja.

(Dalje.)

Takrat Marko med Arabce plane in na troje vojsko jim razžene:

prvo bje s sabljo okovano,

drugo gazi s silnim konjem Šarcem,

tretjo goni v večno robstvo turško.

Toda ranjen ves je in izmučen;

sedemdeset ran ima krvavih,

sedemdeset ran od pšic arabskih,

da izorpan se pred carjem zgredi.

Vpraša Marka sultan in poočim:

»Moj posinko, kraljevič moj Marko,

so li smrtne, dragi, tvoje rane,

ali mogel bi jih preboleti,

če dobim ti leka in zdravnikov?»

Odgovarja kraljevič mu Marko:

»Gospodar moj, sultan in poočim,

niso silne rane moje smrtne;

mislim, da jih morem preboleti.»

Seže sultan v žepe pregloboke,

pa pokloni tisoč mu zlatnikov,

da gre zdraviti težke rane svoje;

z njim odpošlje še dva sluga zvesta,

da skrbita za njegovo zdravje.

Toda Marko leka si ne išče,

rajši, ježen gre iz krčme v krčmo

in izbira vina si najboljše.

Ko napije dobrega se vina,

zdrave brž so vse njegove rane.

Ali takrat drobno pismo pride,

da podrti vsi so mu gradovi,

vsil podrti, z ognjem vsi požgani,

mati stara s konjem poteptana

in ujeta zvesta žena draga.

Skrusen Marko carju se potoži,

razloži vso svojo mu nesrečo:

»Gospodar moj, sultan in poočim,

vsil podrti moji so gradovi,

pa ujeta žena mi je draga,

mati stara s konji poteptana, dragoceni vzeti mi zakladi.

Vse mi vzel je Mina iz Kosturja... »

Potolazi sultan ga poočim:

»Nič ne maraj, moj posinko Marko,

če podrti beli so ti dvorci;

še vse lepše dal ti bom pozidat,

še vse lepše kot so carski moji.

Če zakladi so ti odnešeni,

bom za harač-ago te postavil,

da še večje si prislužil bodeš.

Če ujeta zvesta ti je žena,

z boljšo bom in lepšo te oženil.»

Odgovarja kraljevič mu Marko:

»Lepa hvala, car ti in poočim!

Ko ti zidal nove bi mi dvorce,

bi prekleli vsi me siromaki:

»Glej trinoga kraljeviča Marka!

Stari so mu dvorci pogoreli —

pusti naj ostanejo mu novi!»

Če postaviš me za harač-ago,

davkov bi iztirjati ne mogel

brez nasilja nad ubogo rajo,

pa spet kleli vsi bi me ubožci:

»Glej trinoga kraljeviča Marka!

Stari so mu zginele zakladi —

pusti naj ostanejo mu novi!»

A kako li z drugo naj me ženiš,

ko še živa prva mi je žena?

Rajši tristo daj mi janičarjev,

vsakemu daj ostro koso krivo,

poleg tega lahko še motiko.

Z njimi pojdem k Mini iz Kosturja,

da otmem spet ženo svojo drago.»

Dá mu sultan tristo janičarjev,

vsakemu dá ostro koso krivo,

poleg tega lahko še motiko.

Pa jim pravi Marko iz Prilepa:

»Bratje dragi, hrabri janičarji!

Pojdite mi ravno Kosturj beli,

pa ko boste pred kosturskim mestom,

radi bodo Grki vas sprejeli:

»Sam nam Bog vas, dninarji poslal je;

cenno boste v nožadih kopali!»

Vi pa s ne vdinjajte pri Grkih,

temveč rajši skupaj ostanite;

sladko žganje, rujno vino pijte,

dokler sam ne pridem v Kosturj beli.»

(Se bo nadaljevalo.)

Uganka

Rdeč je kakor kuhan rak, pa jezé ga cunje rdeče. Včasih velik je junak. Voza nima — voz pa vleče...

Rešitev prejšnje uganke: SANI. Pravilnih rešitev smo prejeli 34. Nagrado je žreb določil Čiriluz Musarju, učencu II. razreda ljudske šole na Zidanem mostu. Rešitev današnje uganke bo sprejemalo uredništvo »Mladega Jugoslovana« v Mariboru, Aleksandrova cesta 24 do srede 4. februarja poldne.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-63.

Robert Browning:

Pid

Na Nemškem, pri znamenitem mestu Hanovru, leži lepa vas, po imenu Hamelin. Blizu nje kumi široka in globoka reka Vizera in vsa pokrajina naokrog je lepa in prijazna.

Pred dobrimi petsto leti je prišla na to lepo pokrajino strašna nadloga.

Miši!

Miši so jo poplavili v velikem številu in lahko rečemo, da so bile njene pravi gospodarji. Borile so se s psi in jih zmagale, ubijale so mačke, grizle so malo deco, spečo v zibelkah, plezale so na koso in večerjo pri pripravljenih mizah ter so polizale vsakršno jed in so včasih pospravile tudi meso in sadje. Potem so tekale celo po posteljah, jih do dobra povsod pomazale ter niso dale prebivalcem do spanja.

Življenje v Hamelinu je postalo strašno. Nekega dne se je vse ljudstvo zbralo pri županu in posvetovalnici, kjer so se pretresavale najtežje zadeve, da bi se posvetovalo o načinu, kako se rešiti strašne nadloge. Vse mogoče paketi so se bile že preizkušale, a vselej zaman, nihče ni več znal, česa naj se lotijo.

Ko so tako premišljali, polni strahu, ter so se skušali domisliti nečesa, kar bi pokončalo to strašno mišjo vojsko, pa se nenadoma začnejo trkanje po vratih. »Top, top, top! — Miši šu, ki silijo še sem! vzklíkne prevažno župan. In še pristavi, kot da jih hoče izzivati: — Kar naprej, kar naprej! —

Vrata so se odprla in na pragu se je pokazala čudna postava moža. Majhen je bil in

suh; imel je dvoje plavih svetlih, svetlih oči in zelo tenek nos. Ni imel ne brk ne brade in njegova koža je bila vsa nagrnjena. Nosil je dolg, dolg suknjič, ki mu je segal od vratu do pete in je bil napol rdeč, napol rumen. Vsi hamelinski občani so ga začeli začudeno motriti. Čuden možak je pristopil z resnim licem tja do prestola, na katerem je sedel župan, in je rekel:

— Jaz sem Pid, godec na piščal. Tu je (in je povlekel izpod suknjiča piščalko, zavito v napol rdečo, napol rumeno ruto!) Vem za čarovanje, ki prepodi vasa živa bitja pod božjim nebom, in jo uporabljam le takrat, ko je treba rešiti ljudi živalske nadloge. Če mi odstejete tisoč goldinarjev, bom rešil vašo deželo vseh miši.

— Tisočak? — je vzkliknil župan. — Ako se vam to posreči, ne dam vam tisoč goldinarjev, ampak petdesettisoč vam jih odstejem. — In vse ljudstvo je s krikom pritrdilo.

Tedaj je Pid stopil na plano, na sredo trga. Vzel je svojo piščalko in začel gosti žalostno, tožečo pesemko. In glej! miške so začele leteti iz svojih luknj in so šle za Pidom, ki je hodil po vasi. Majhne in velike miši, črne in sive, mlade in stare, vse so v gružah sledile Pidmu. Kakor je romal naprej, tako je vrsta, ki mu je sledila, rastla in rastla. Miške — očetje in miške-matere, tete in strici, dedje in dedinje, bratrance in bratranke, sestre in bratje, cele družine so očarane od pismi za vedno zapuščale svoje domove. Nihče se ni mogel ustavljati moči godbe. Ona je pravila njihovim mišjim srcem z glasom, polnim najlepših obljub: — Oh, sledite mi, sledite mi! Tam doli so

neizmerne zaloge svežega sira, velike posode najslajšega sadja, ogromne steklenice presladkega, presladkega olja.

Vse miši pa so romale, romale... In glej! Pid je dospel do brega velike reke Vizere! Stopil je komaj z eno nogo v vodo, kažoč, kot da hoče naprej in je sviral še bolj močno na piščalko. In vse miši, štrbunki! so druga za drugo popadale v vodo. Velike in male miši, bele in črne, mlade in stare, matere, očetje, tete, strici, bratrance, bratje in sestre, vsi so utonili v reki, namesto da bi našli sveže hlebe sira, posode sadja in sladko, presladko olje...

Ne moreš popisati radosti prebivalcev Hamelina, ko so bili končno rešeni miši. Začeli so plesati in peti od veselja in so ženske osnažile hiše, da bi prešel tudi tisti sitni mišji smrad.

Pa je Pid stopil pred župana in mu dejal: — Dajte mi zdaj moj tisočak!

Župan je zavihal nos in odgovoril: — Tisoč goldinarjev! Takemu capinu, ki hodi po svetu, oblečen pol v rdečo, pol v rumeno? Treba mi je tisočaka za druge, važnejše stvari. Moram kupiti dobrega vina... Miške so utonile v reki in ti bi hotel tisoč goldinarjev? Ha, ha! Tu imaš, dam ti jih petdeset, kakor že morem! —

Pid se je razsrjeno obrnil in zakričal: — Vi se šalite z menoj! Bom pa zapiskal drugače na piščal in se še pokesate, da niste izpolnili obljube!

— Piskaj kakor hočeš! — je odvrnil župan in vse ljudstvo je temu pritrdilo.

Tedaj je Pid vzel zopet svojo dolgo piščalko in je zapiskal nekaj tako sladkih glasov, kot jih dotlej ni bil igral še nikdo. In so takrat vsi

otroci od dveh do desetih let, s svetlimi očmi in rdečimi lički, s črnimi in plavimi lasmi ter z zobki kot biseri, stopili iz svojih hiš ter so hitro odšli za Pidom. Zastoj so jih vsi očetje in matere ter vsi sorodniki skušali pridržati, iztrgali so se jim iz rok in so šli za čarobno močjo tiste pesmi. Ona jim je pela o velikih tratah, polnih cvetja, kjer se bodo igrali v prostosti in tudi o drugih rečeh, ki so si jih želeli. Prebivalci Hamelina so bili vsi pobiti od žalosti, ko so videli bežati od sebe nepovratno in za vedno svoje male ljubljence. Klicali so jih zastoj z najslajšimi imeni. Iztegajoč za njimi roke. Otroci, očarani od pesmi, so vedno sledili Pidmu z brzimi koraki in so prispeli do velike gore. V njej so se odprla vrata in so vtonili v njih, da jih starši niso videli nikoli več. Potem so prešli goro in so dospeli na drugo stran, in sledeč vedno Pidmu, so prišli v daljino, daljno deželo. Tjer so zrastle in srečno živeli. Njihovi starši in sorodniki pa so živeli nesrečno, ker so bili izgubili svoje drage, ko niso hoteli odšteti Pidmu obljubljenega denarja.

Stara navodila za izdelovanje zlata

Za razpravo, ki se vodi sedaj proti izdelovalcu zlata Tausendu (o tej smo že poročali, op. ur.) vlada po vsem svetu velikansko zanimanje, kar je čisto umevno v dobi, ko vse visi na denarju in zlatu. Ni pa gospod Tausend prvi, ki trdi, da zna z malovrednih tvarin delati zlato, kajti svet je že zdavnaj pred njim poznal razna skrivnostna navodila za izdelovanje zlata.

V nekem rokopisu iz 14. stoletja beremo n. pr. to-le navodilo:

»Vzemi 4 jajca in jih položi v veliko čašo. Jajcem primešaj nekaj zdrobove moke, potem pa čašo pokrij in jo zakopljaj za 120 dni v ne prehud in preoster gnoj, dokler se »narava jajec« ne izpremeni v živo kri. Potem čašo odpri in prelij vsebino v še nerabljen lonec. Nato razpihaj žerjavico in pusti delovati vročino na vsebino. Ko bo vsebina prepražena, jo zavij v tiogovo pero, ampak pazi, da se z roko ne dotakneš. Potem raztopi en »heksazij« srebra v suh prah in ti se boš čudil. To je tista božja, dolgo iskana skrivnost, ki premaga revščino in premaga sovražnika.«

Cilj je torej tisti, kakor so ga imeli tudi Tausendovi pomagači in podporniki. Napolnili so svoje žepce, da premagajo revščino in da premagajo sovražnika.

Jako pameten slepar te vrste je bil tudi Josip Franc Borro iz Milana. Oče mladega kavalirja je bil ugleden zdravnik. Sin je poskušal svojo srečo najprej v Rimu, kjer je ustanovil novo tajinstveno versko sekto. Ko pa ga je začela kot »krivoverca« preganjati inkvizicija, se je vrgel na izdelovanje zlata. Začel je v Inomestu, kjer je pripovedoval namestniku avstrijskega nad-

vojvode, da zna delati zlato iz raznih prsti, potrebuje pa za svoje namene nekaj denarja. Denar je res dobil; ko pa ga je zapravil, je pobegnil. Gospod namestnik pa je bil za precej cekino lažji, za eno izkušnjo pa bogatejši. L. 1659. se je Borro pojavil v Strassburgu, kjer je s svojimi poskusi prevaril tudi nekaj učenih mož. Ko pa je postal le preveč predrzen, je odšel na saksonski dvor v Draždane, kjer je vladal takrat kralj Jurij. Kakor skoro vsi vladarji tedanje dobe, tako je poskušal tudi Jurij poboljšati svoje finance z umetnim zlatom. Tako ga je Borro kmalu pregovoril, da mu je dal nekaj denarja na razpolago za izdelovanje zlata. Poleg tega pa je Borro prodajal še razna skrivnostna zdravila za drag denar. Ko pa so mu zopet postala tla prevroča pod nogami, jo je zopet popihal.

Tako je v teku let obral skoro vse evropske države, dokler ga ni na Dunaju zalotila inkvizicija. Zaprlj so ga v Rimu, kjer je tudi umrl.

Manj znano pa je, da se je v novejšem času tudi staro-avstrijska vlada zanimala za izdelovanje zlata. Leta 1876. je dala namreč patent za umetno izdelovanje zlata nekemu Antonu Rottiju, ki je trdil, da zna napraviti zlato iz 12 delov cinobra, 8 delov žveplenega antimona in 6 delov živega srebra.

L. 1921 (!) pa je objavil neki Maks Ret-schlag v »Magische Blätter« ta-le recept:

»Vzemi kovinski sulfat in amonklorhidrat. Oboje raztopi v destilirani vodi. V to mešanico prili nekaj amonijaka. Na vrhu tekočine se bo naredila tenka kožica in ta kožica je zlato.«

Kdor ne verjame, naj poskusi!

Radij - radij - radij!

Če bi še danes živel učen Hahnemann, ki je učil, da se da vsaka bolezen najlažje pregnati s tistim strupom, ki bolezen povzroča, samo če zdraviš bolezen z zelo majhnimi količinami istega strupa, bi danes kar vriskal od veselja, ko so iznašli radijske glavničke. To so glavnički, ki imajo v sebi radij — ne radio! — in ki preprečijo izpadanje las oziroma še novi lasje zrastejo onim, ki se češčejo s takimi radijskimi glavnički... Nauk učenega Hahnemanna, ki ga imenujejo tudi »homeopatija«, slavi danes novo slavo!

Proti nahodu uporabljajo dandanes jod v zelo majhnih množinah; jod v velikih množinah namreč povzroča katere sluznice, v majhnih količinah pa ima zdravilen učinek. Tudi pri zastrupljenih pravijo, da je tako.

Tudi z žarki je baje tako. Močni Röntgenovi ali pa radijski žarki povzročajo, da lasje izpadajo. Če pa je teh žarkov malo, morajo biti zdravilo proti izpadanju las. Glede Röntgenovih žarkov je stvar preiskusil dunajski profesor dr. Ullmann. Če pa tudi radij učinkuje proti izpadanju las oziroma da pospešuje novo rast las, se bo šele pokazalo. Radijski glavnik

ima v sebi eno desetstotinko miligrama radija. Silno majhni delci te neznatne količine prehajajo vsak dan na lase, in ta mala količina je dovolj, da zrastejo novi lasje...

Svitar Bürgi je pa učil, da ne učinkujejo razna zdravila, ki jih istočasno rabimo, le kot svota učinkov, ampak še mnogo bolj. Proti revmatizmu imamo staro sredstvo: mačjo kožo. Tja, kjer te trga, položi mačjo kožo, pa bo bolečine konec. Ali je to toplota ali živalski magnetizem ali kaj? Kakor pa je mačja koža staro sredstvo proti revmatizmu, tako je novo sredstvo proti tej nadlogi radij. Z radijem »napolnjen« zemlja, radioaktivno blato in podobni preparati so se izkazali kot posebno dobro sredstvo proti revmatizmu. Pa se je nekdo spomnil na stari izrek: Čokolada je dobra — česen je tudi dober — kako dobra more biti šele čokolada s česnom! In po tem receptu so rekli: Mačja koža je dobra proti revmatizmu — radij je dober proti revmatizmu — kako dobra mora biti šele z radijem pripravljena mačja koža!

Tako znajo izrabljati radij razni fabrikanti »medicin« v »blagor človeštva«, precej bolj pa še v svoj blagor...

Sankanje v Garnischu

Običajne sankaške tekme bodo letos v Garnisch-Partenkirchen-u 8. in 15. februarja 1931.

Bob-tekme za svetovno prvenstvo

V soboto 31. januarja se je pričelo vežbanje za bob-tekme v Oberhofu. Na sliki vidimo nemška tekmovalca Kilona in Huberja pri vežbanju.

99-letni vodja neke sekte turških dervišev
Šejk Essad

Pod vodstvom šejka Essada so se derviši uprli reformam Kemal-paše. Vlada je upor hitro udušila. Šejk Essad in 38 njegovih tovarišev je obsojenih na smrt.

Dohodki filmskih režiserjev

Pri filmu nimajo samo slavni »zvezdniki« in »zvezde« lepih dohodkov, ampak tudi režiserji prav lepo zaslužijo.

Najbolj priljubljeni režiser za filme iz newyorškega podzemnega življenja je George Bancroft. Ta dobi za režijo enega filma po 180.000 dolarjev, »zvrti« pa vsako leto dva. Režiser Josip Sternberg dobiva po 3000 dolarjev na teden, zajamčen pa mu je letni dohodek 44.000 dolarjev. Ernest Lubitsch dela film le za 125.000 dolarjev, ravno tako tudi režiser King Vidor. Drugi, manj sloviti režiserji prejema sicer manjše plače, ampak ravno stradati jim tudi ni treba, ker dobivajo navadno po 1000 do 2000 dolarjev na teden, če so le količjak sposobni.

Zagoneten umor

Pred nekaj dnevi se je odigrala v Newyorški tragedija, ki je še popolnoma nepojasnjena in bo nepojasnjena bržkone tudi ostala.

Pred leti je bil neki Ridley silno znana oseba v Newyoroku. To je bilo tačas, ko v Newyoroku še ni bilo železnice pod zemljo in ne letal in tudi še ne kinematografov. Takrat je odprl nekaj komaj 20-letni Ridley na »Grand Street« svoj prvi bazar. Ko pa se je vzhodni del Newyoroka zaradi vedno večjega števila priseljencev silno razširil, se je razvil Ridley-jevo podjetje tako zelo, da je dnevni izkupiček znašal vedno po več tisoč dolarjev, kar je bilo za takrat jako mnogo. V Ridley-evem bazarju si dobil vse, kar si hotel in ta bazar je postal vzor za vsa kasnejša podjetja te vrste.

Neko »slabost« pa je imel Ridley: on ni mogel prenašati šundra. Zato si je dal v ulici »Grand Street«, kjer je imel svoj bazar, globoko pod zemljo napraviti pod hišo, kjer je stanoval, nekaj sob in se je preselil tja s svojim slugo, nekim Moenchom. Ridley je bil dovolj bogat, da si je to stanovanje uredil kar najbolj razkošno. Električna, zračniki, vodovod — vse je bilo tu. Za vse druge moderne iznajdbe 20. stoletja se pa Ridley ni zmenil. Ne gospod in ne njegov sluga se nista brigala ne za vojno in ne za mir, ne za gospodarski napredek dežele in ne za polome na borzah, ne za radio in ne za kino, ampak sta lepo mirno samotarila pod zemljo.

Pred nekaj dnevi so pa newyorški listi javili, da se je posrečilo nekemu morilcu prodreti v Ridley-ovo stanovanje pod zemljo, kjer je ustrelil starega gospoda in njegovega slugo. Odnese pa morilec ni nič. Do danes nihče ne ve, kdo je morilec in tudi ne ve nihče, kako je našel morilec pot do skritega stanovanja.

Vse za denar

Državni tožitelj v New-yorku stoji pred težko nalogo, da vrne 50 ženam njihovo čast, ker so morale presedeti po več dni v zaporih vsled obtožb newyorške policije, da žive »na sumljivi način«, čeprav to ni bilo res. Če bi bile pa te žene plačale izsiljevalcem višje ali nižje denarne zneske, bi ne bile obsojene. Ves ta škandal pa je zakrivil neki Acuna, ki se je znal ženskam prilizovati tako, da so mu dovoljevale zaželeni nedolžni sestanek, Acuna pa je istočasno obveščal o svojih sestankih policijo, ki je od žene potem zahtevala denar ali pa jih je zapisala, če niso hotele plačati. Če pa je kakšna žena raje plačala zahtevano vsoto, kakor da bi šla v zapor, je dobil Acuna za vsak primer 6 do 10 dolarjev.

Acuna pa se je pripetila nekega dne nesreča, da je sam moral pred sodišče, zaradi neke druge stvari, zaradi česar je bil tudi obsojen. Ta obsodba pa se mu je zdela tako za malo, da se je sklenil maščevati nad policijo in nad sodnijo. Čim je namreč prišel iz zapora, je šel k državnemu pravdniku in mu je vse priznal. Državni pravdnik sprva kar verjeti ni hotel, da je vse res, kar Acuna pripoveduje. Po večmesečni preiskavi pa se je prepričal, da je še več res kakor to, kar je povedal Acuna.

Posebna preiskovalna komisija je ugotovila, kako je »delal« Acuna. Povabil je to ali ono ženo v kako zabavišče ali pa na kakšen izlet. Čim je ta ali ona ženska rekla, da pride, je Acuna obvestil policijo, policija pa je žensko na označenem mestu prišla zaradi sumljivega moralnega življenja. Če se je hotela ženska ubraniti kazni, je morala dobiti ali spričevalo moralnosti, seveda za drag denar, ali pa je morala podkupiti sodnike in policajce. Vse tiste uradnike, ki so pri tem umazanem poslu sodelovali, si je pa Acuna dobro zapomnil in jih tudi vse naznanil. Pri zaslišanju so jih pa spoznale tudi ženske, ki so šle v nastavljen past. Na podlagi te preiskave se bo moralo sedaj zagovarjati pred sodiščem nad 20 višjih policijskih uradnikov, ki so danes vsi premožni, prejemajo obsojene žene pa upajo, da bodo dobile popolno zadoščenje.

Kje je potovanje najcenejše

Nekdo, ki ima dovolj časa, je izračunal, koliko kilometrov daleč se lahko pelješ za 1 dolar po železnici v raznih deželah. Prišel je do teh-le rezultatov: v Jugoslaviji se pelješ za 1 dolar lahko 168 kilometrov daleč, na Grškem 146 kilometrov, v Belgiji 143 kilometrov, na Francoskem 138 kilometrov, na Poljskem 136 kilometrov, na Češkem 130 kilometrov, v Avstriji 112 kilometrov, v Nemčiji 105 kilometrov, v Italiji 96 kilometrov, na Holandskem 92 kilometrov, v Švici 70 kilometrov, na Švedskem pa 60 kilometrov. To velja za osebne vlake. Z brzovlakom pa se pelješ v Belgiji za 1 dolar 143 kilometrov, na Francoskem 138 kilometrov, na Poljskem 108 kilometrov, na Holandskem 82 kilometrov, na Češkem in v Italiji po 85 kilometrov, v Jugoslaviji in na Grškem pa po 82 kilometrov.

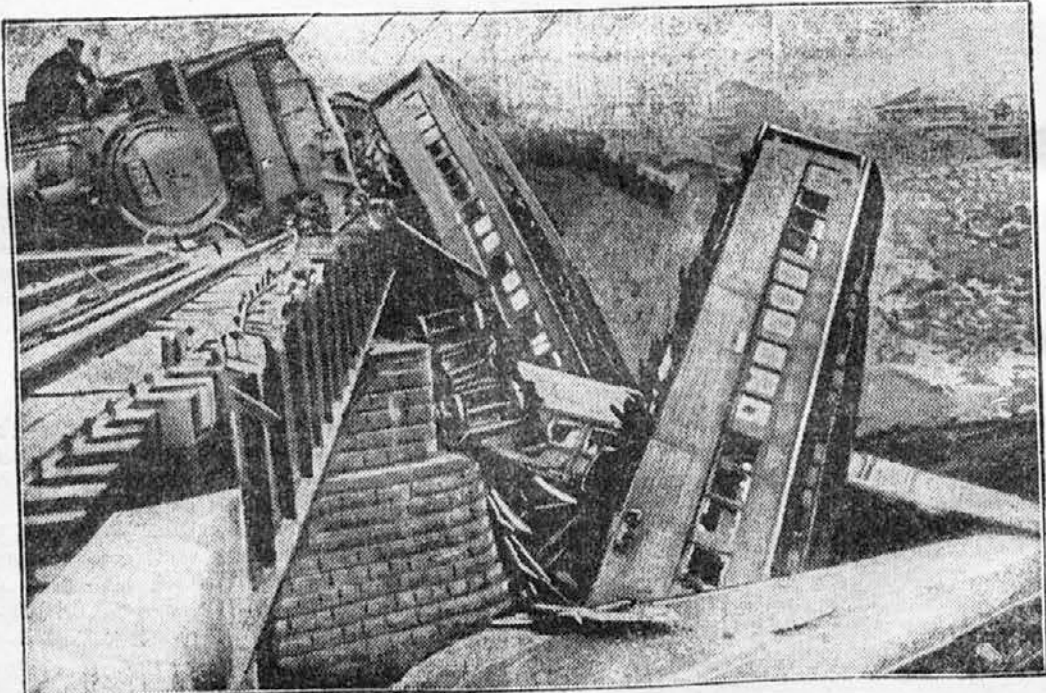

»Vaše veliko premoženje je pač plod ne-
utrudnega dela?«

»Da, da, moj oče so celo življenje delali!«

»Ali so tvoji starši že dovolili, da se vza-
meva?«

»Še ne. Oče še premišlujejo, mati pa čakajo,
da bodo rekli drugače kakor oče.«

Nesreča japonskega ekspresnega vlaka

12. januarja je skočil na mostu blizu mesta Hirošima na Japonskem s tira ekspresni vlak, ki vozi od mesta Tokio do mesta Simonoseki. Lokomotiva in 5 vagonov se je prevrnilo v vodo, 5 oseb je bilo mrtvih, nad 80 pa poškodovanih. — Slika nam kaže razvaline vlaka.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

II. No. 497/2. 264

Razpust društva.

Društvo »Podružnica kršćanske šole v Cankovci« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

Ljubljana, dne 27. januarja 1931.

*

II. No. 471/2. 263

Razpust društva.

Društvo »Podružnica kršćanske šole v Cirkovcih« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

Ljubljana, dne 27. januarja 1931.

*

VI. No. 1774/1-31. 258

Spremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Keržan Bartol, sekundarij bolnice za ženske bolezni v Ljubljani, in dr. Vidmar Roman zasebni zdravnik v Dev. Mar. v Polju, sta bila vpisana v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Iz istega imenika sta bila izbrisana dr. Deže Julij, mestni zdravnik v pokoju v Mariboru, radi preselitve v Zagreb, in dr. Höller Ivan, primarij bolnice v pokoju v Brežicah, ker je 18. 12. 1930. umrl.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

dne 24. januarja 1931.

Po odredbi bana, zdravstveni inšpektor: Mayer, s. r.

*

V. No. 9/12. 259

Razpis.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podlagi čl. 86 do 98 zakona o drž. računovodstvu iz leta 1921 ter vseh njegovih poznejših dopolnitev in sprememb s skrajšanim rokom od 15 dni

I. javno pismeno ofertalno licitacijo

1. za dobavo lomljenega in deponiranja drobljenega kamna (gramoza) v banovinskem kamnolomu v Gornji Bistrici pri Slov. Bistrici v predvideni množini 12.000 kub. metrov in za proračunjeno vsoto Din 432.000—, t. j. Din 36— za 1 m³.

2. za prevzem voženj 12.000 m³ gramoza iz kamnoloma na postajo Bistrica v proračunjeni vsoti Din 300.000—, t. j. Din 25— za 1 m³ prevoženega gramoza.

Licitacija se bo vršila v četrtek 19. februarja ob 11 uri v občinskem uradu v Slov. Bistrici.

Za vsak posel sub 1. ali 2. ločene ter s 100 Din kolkovane ponudbe v obliki odstotnega popusta na enotno ceno za 1 m³ je predložiti določenega dne med 10. in 11. uro v sobi predsednika licitacijske komisije, in sicer v zapečateni kuverti z zunanjo oznako »Ponudba N. N. za prevzem dobave gramoza iz banovinskega kamnoloma v Gornji Bistrici«, ali »ponudba N. N. za prevzem gramoza na postajo Sl. Bistrica mestoc«.

Za posel ad 1) so dobavitelju na razpolago kompresor in drobilni stroj s pripadki.

Podrobnosti so razvidne iz pogojev, ki so med uradnimi urami na vpogled v občinskem uradu mestne občine Slov. Bistrica in tudi pri 1. odseku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1. Pozneje došle ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo upoštevale. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse dobavne pogoje ter mora založiti kavcijo, ki znaša za posel 1.) 44.000 Din za jugoslovanskem, odnosno 88.000 Din za tuje državljanke, za posel 2.) pa Din 30.000 oziroma 60.000 Din.

Kavcija se mora položiti pri davčni upravi v Slov. Bistrici bodisi v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih ali garancijah pisanih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88 zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka B »pogodbe in nabave«. O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično poloznico, ki jo mora z vročitvijo ponudbe predložiti predsedniku licitacijske komisije.

Obenem se mora vsak ponudnik, izkazati s potrdilom pristojne davčne uprave, da je vplačal davke do vstetega tekočega četrtletja. Kraljevska banska uprava si pridržuje pravico, oddati delo ne glede na višino ponudnih vsot, kakor tudi odkloniti vse ponudbe brez vsake obveznosti. Istotako si kraljevska banska uprava pridržuje pravico, predvideno količino kamna (gramoza) zvišati ali znižati, ne da bi smel dobavitelj iz tega naslova zahtevati kako posebno odškodnino.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 27. januarja 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

L 7/30—6. 247

Odločba o preklicu.

Okrajno sodišče v Kostanjevici sklene: Kodrič Franc, posestnik v Znanovcih št. 1, se radi umobolnosti — popolnoma preliče. Stroške preklicnega postopanja mora plačati preklicanec. Odredi se zaznamba preklica radi umobolnosti pri vseh vložkih Kodrič Franceta, pos. v Znanovcih.

Utemeljitev.

Kakor je iz razprave o preklicu iz zaslivanja Burja Janeza in Kodrič Marije, posebno pa iz zaslivanja Kodrič Franceta samega razvidno, je Kodrič Franc duševno težko bolan, ker ne razloči resničnega stanja od prividov. Tako je tudi izvedenec dr. Ivanišević konstatiral, da je Kodrič Franc duševno bolan in svojih interesov ne more zastopati, tako da je potreben popoln preklic.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, odd. I., dne 20. decembra 1930.

*

P 3/31—1.

Razglasitev preklica.

S sklepom okrajnega sodišča na Vrhniki z dne 27. decembra 1930, opravilna številka L 14/30—7, je bil Tominc Jožef, posestnik, stanujoč na Planini št. 16, zaradi pijančevanja in zapravlivosti omejeno preklican.

Za pomočnika je bil postavljen g. Tominc Janez, posestnik v St. Joštu št. 29.

Kr. okrajno sodišče na Vrhniki, dne 19. januarja 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

89. Sedež: Bled.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Mulej & Comp. lesna industrijska in trgovska družba.

Obratni predmet: trgovina z lesom. Izstopil je javni družabnik Papler Alojzij. Vsi deli tega je prenehala javna trgovska družba.

Besedilo firme odslej: Valentin Mulej.

Sedež: Bled II.

Obratni predmet: lesna industrija in parna žaga.

Lastnik: Valentin Mulej, Bled II.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

(Firm 7 — Rg A V 40/5.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

90. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Peter Angelo, družba z o. z.

S spremembo družabne pogodbe z dne 25. novembra 1930. spremenila se je družabna pogodba v odstavku 9. in 10.

Družba ima dva poslovođa, ki jo kolektivno zastopata.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 39 Rg C III 270/5.

*

91. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: »Minerva« Arhar & Kosem. Izstopil je javni družabnik Arhar Anton, vstopil pa je javni družabnik Rojina Josip ml., industrijalec v Ljubljani, Aleksandrova cesta 3.

Pravno razmerje družbe in besedilo trdke ostane neizpremenjeno.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

(Firm. 3 — Rg A VII 33/2.)

92. Sedež: Tržič.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Tovarna lesnih lepenk Charles Moline.

Izbrise se dosednji lastnik trdke Charles Moline, vpiše pa novi lastnik Ernest Schallgruber, industrijalec v Slapu pri Tržiču.

Izbrise se prokuristinja Elizabeta Wright Moline.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

(Firm 28 — Posam. I 242/7.)

*

93. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Amerikan Company, Karol Robaus, družba z omejeno zavezo.

Vpiše se novoimenovani poslovodja inž. Miglič Ernst v Mariboru, Koroška cesta 24.

Družbo na zunaj zastopata odslej dva poslovodja, ki podpisujeta trdke na ta način, da vsak izmed njih na katerikoli način natisnjenu ali kogarkoli napisanemu besedilu trdke samostojno pristavi svoje ime.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm. 39/31 — Rg C I 82/10.

*

94. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Hranilnica Dravske banovine v Mariboru.

Izbrise se član upravnega odbora Gajšek Martin, vpišejo pa novoimenovani člani upravnega odbora Žebot Franc, hišni posestnik in podnačelnik cestnega odbora v Mariboru, Loška cesta 10, dr. Lipold Franc, odvetnik in podžupan v Mariboru, in dr. Rapotec Vinko, odvetnik v Mariboru.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm. 40/31 — Rg A III 109/9.

*

95. Sedež: Murska Sobota.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Kreditna banka, d. d. v Murski Soboti.

Kolektivna prokura se je podelila Hirchl Feridu, bančnemu ravnatelju v Murski Soboti.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm. 37/31 — Rg B I 33/3.

*

96. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Podružnica Ljubljanske kreditne banke.

Izbrise se prokura namestnika ravnatelja Vena Jirouška in Josipa Stergerja.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm 36/31 — Rg B I 3/16.

*

97. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Prva jugoslovanska prekajevalnica, tvornica salam in klobas, družba z o. z.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Besedilo likvidacijske firme: Prva jugoslovanska prekajevalnica, tvornica salam in klobas, družba z o. z. v Mariboru v likvidaciji.

Likvidator: Tavčar Miško, mesar v Mariboru, Frančiškanska ul. 14, dosednji poslovodja družbe.

Likvidator zastopa likvidacijsko trdke in podpisuje njeno firmo tako, da besedilo trdke s pristavkom »v likvidaciji« pristavlja svoje ime.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm. 38/31 — Reg C I 16/31.

Izbrisale so se nastopne firme:

98. Sedež: Lencovo pri Radovljici.

Dan izbrisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Brata Mulej.

Obratni predmet: trgovina z lesom.

Izbrisala se je vsled razdružitve.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 2148 Rg. A V 68/2.

*

99. Sedež: Maribor.

Dan izbrisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Zinauer & Co.

Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom.

Izbrisala se je v registru vsled opustitve obrti.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm 26/31 — Rg A I 70/12.

*

Vpisi v združni register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih združgah:

100. Sedež: Devica Marija v Polju.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Stavbena zadruga pri Dev. Mar. v Polju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 29. decembra 1930 se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji so dosednji člani načelstva: Trtnik Jože, Zg. Kašelj 103, Kamnar Franc, Vevče 91, Smrdu Joško, Studenec 23.

Likvidacijska firma: Stavbena zadruga pri Dev. Mar. v Polju, registrovana zadruga z o. z. v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorji skupno podpisujejo likvidacijsko firmo.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 10. januarja 1931.

(Firm. 22 — Zadr. VIII 73/8.)

*

101. Sedež: Sv. Lenart v Slov. gor.

Dan vpisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Živinorejska zadruga za Slovenske gorice pri Sv. Lenartu v Slov. gor., registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Zadruga pravila so se izpremenila v §§ 19. in 8.

Načelstvo obstoji iz 5 članov in 2 namestnikov.

Vpišejo se novoizvoljeni člani načelstva Petovar Albin, posestnik v Spod. Porčiču, Kramberger Franc, posestnik v Zg. Žerjavcih in Purgaj Andrej, posestnik v Zg. Žerjavcih, izbrisejo pa dosednji člani načelstva Arnuš Jakob, Polanetz Ernest, Aubl Karl, Schönwetter Ivan in Kolarič Janez.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 22. januarja 1931.

Firm. 42/31 — Zadr. III 65/4.

Izbrisale so se nastopne zadruge:

102. Sedež: Selce nad Škofjo Loko.

Dan izbrisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Kmetijsko društvo v Selški dolini, registrovana zadruga z o. z. v likvidaciji.

Izbrisala se je v registru po končani likvidaciji.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 15 Zadr. II 80/48.

*

103. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo, registrovana zadruga z o. z. v likvidaciji.

Izbrisala se je po končani likvidaciji.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 14 Zadr. VI 199/29.

*

104. Sedež: Novo mesto.

Dan izbrisa: 22. januarja 1931.

Besedilo: Gorjanci, lesna industrijska in trgovska družba z o. z. v likvidaciji.

Izbrisala se je po končani likvidaciji.

Okrožno sodišče v Novem mestu, dne 22. januarja 1931.

Firm. 6/31 Reg. C I 38/5.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 102. 233

Razpis

ustne licitacije za dobavo gramoza za proge med km 497.106 do 576.5 državne ceste št. 2 in med km 793.908 do 808.666 državne ceste št. 28.

Po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani od dne 17. januarja 1931, V No 614/1 razpisuje sresko načelstvo v Novem mestu na podlagi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu od dne 6. marca 1921 in njegovih sprememb oz. dopolnitev, objavljenih v »Službenih Novinah« od dne 16. februarja 1922, in pravilnika, objavljenega v »Službenih Novinah« od dne 25. novembra 1921, javno ustno licitacijo za dobavo gramoza za zgoraj označene proge državnih cest.

Licitacija se bo vršila v pisarni tehničnega razdelka in sicer v ponedeljek dne 2. marca ob desetih dopoldne za progo km 534.5 — 576.5 drž. ceste št. 2 in za progo km 793.908 do 808.666 drž. ceste št. 28, v torek, dne 3. marca ob desetih dopoldne za progo km 497.106 — 534.5 drž. ceste št. 2.

Dražitelji morajo predložiti licitacijski komisiji še veljavno potrdilo pristojne davčne uprave o plačanih davkih ter potrdilo (blagajniško poloznico) davčne uprave v Novem mestu o položitvi kavcije v znesku 10 % proračunjene vsote za vsako progo, za katero mislijo licitirati.

Kavcija mora obstajati iz gotovine, iz državnih in od države garantiranih obveznic ali garancijskih pisem denarnih zavodov, izdanih v smislu čl. 88 zak. o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje odredb iz oddelka »B. Pogodbe in nabave«.

Pred pričetkom licitacije morajo dražitelji podpisati izjavo, da poznajo dražbene in dobavne pogoje in da se istim brez pridržka podvržejo.

Za dobavo gramozov so določeni sledeči roki:

za jesenski gramoz 30. september 1931, za pomladanski gramoz 31. december 1931.

Vsak dražitelj mora ostati v besedi 60 dni po izvršeni dražbi.

Uprava državnih cest si izrečno pridržuje pravico, dobavo gramozov oddati ne glede na uspeh licitacije, ter dobavno množino zvišati ali zmanjšati ali dobavo sploh ukiniti.

Pogoji o dobavi gramozov so na vpogled do dneva licitacije med uradnimi urami v pisarni tehničnega razdelka (soba št. 8), kjer se dobe tudi vsa zadevna pojasnila.

Pregled

o nabavi gramozov za državne ceste v območju tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu v Novem mestu za budžetno dobo 1931/32.

Nabavišče	Proga (km)		Proga gre- moza v m ²	Proga eno- linska v m ²	Skupni proračunski stroški Din	Kav- cija Din
	od	do				
Savski prod I	497.106	502.5	320	76	24.320	2.432
Savski prod II	502.5	508.5	430	80	34.400	3.440
Krška vas	508.5	515.5	560	55	30.800	3.080
Vel. Mra- ševo	515.5	519.5	320	55	17.600	1.760
Studena	519.5	523.5	576	80	46.080	4.608
Mal. boršt	523.5	526.5	270	80	21.600	2.160
St. Jernej	526.5	534.5	680	60	40.800	4.080
Mokro- polje	534.5	538	275	60	16.500	1.650
Ratež	538	541.5	475	74	35.150	3.515
Cikava	541.5	547	1.050	75	78.750	7.875
Bršljin	547	550	595	90	53.550	5.355
Daljn. vrh	550	555.5	200	88	17.600	1.760
Sv. Ana	555.5	562.5	289	75	21.675	2.168
Nemška vas	562.5	568.5	708	72	50.976	5.098
Breza	568.5	572	380	70	26.600	2.660
Med- vedjek	572	576.5	120	80	9.600	960
gorjanci	793.908	797	127	83	10.541	1.055
Vinja vas	797	802	290	82	23.780	2.378
Dol. Toč- ka voda	802	805.5	230	80	18.400	1.840
Poganci	805.5	808.555	316	80	25.280	2.528

Sresko načelstvo v Novem mestu,
dne 26. januarja 1931.

*

T. No. 1949/1.

Razglas

o I. javni ofertalni licitaciji o oddaji gradbenih del za povečanje dermatološkega oddelka v splošni bolnici v Mariboru.

Na podlagi odloka kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, V. No. 6487/2 z dne 4. decembra 1930, in na podstavi členov 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910.

in njegovih izprememb, odnosno dopolnitve, se razpisuje prva javna pismena ofertna licitacija o oddaji spodaj navedenih gradbenih del za zgradbo nadzidka za povečanje dermatološkega oddelka splošne bolnice v Mariboru.

Licitacija se bo vršila dne 7. marca 1931, ob polenajstih v prostorih tehničnega razdelka sreskega načelstva v Mariboru, in sicer v sobi št. 49.

Prav tam se dobijo med uradnimi urami tudi vsa potrebna pojasnila in ofertni pripomočki, začeti ob 3. februarja 1931. dalje

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na enotne cene odobrenega proračuna, ki znaša skupaj Din 716.542-17.

Oddala se bodo sledeča dela skupaj ali pa posebej, tako da je dana prilika tudi posameznim profesionistom, da se udeležijo javne licitacije.

1. težakša in zidarska dela v iznosu od Din 318.284-50,

2. vsa tesarska dela v iznosu od 12.975- dinarjev,

3. mizarska dela v iznosu od 42.150- dinarjev,

4. ključavničarska dela v iznosu od 14.840- dinarjev,

5. kleparska dela v iznosu od 6385- dinarjev,

6. slikarska in plesarska dela v iznosu od Din 36.107-,

7. steklarska dela v iznosu od 3715- dinarjev,

8. keramična dela v iznosu od 58.896- dinarjev,

9. elektroinstalacijska dela v iznosu od Din 22.269-,

10. mrzlovodna in plinovodna instalacija ter dobava in montaža predmetov v iznosu od Din 148.187-43,

11. instalacija toplotodne kurjave v iznosu od Din 52.733-24.

Svojeručno spisane odnosno podpisane ponudbe, opremljene s kolkom za 100- dinarjev, priloge pa vsaka s kolkom za 2- dinarja, morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenici v zapечатnem ovitku z zunanjo označko:

»Ponudba za prevzem gradbenih del nadzidka, za povečanje dermatološkega oddelka v Mariboru ponudnika N. N., in sicer neposredno v roke predsednika komisije na dan licitacije dne 7. marca 1931. med poldeseto in polenajsto uro.

Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe, kakor tudi ponudbe, ki bi došle po pošti, se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje, ter mora položiti kavcijo, ki znaša 10% od ponudbene svote za naše in 2% za tuje državljanke.

Kavcija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do poldesetih, in sicer v obliki državnih papirjev (državnega 7% posojila ali ratne števila) po nominalni vrednosti pri oblastni hranilnici v Mariboru.

Vsak ponudnik mora izročiti predsedniku komisije v posebnem nezaprtem ovitku položnico o vplačani kavciji, potrdilo o vplačani davkih in dovoljenje ministrstva za zgradbo, da se sme udeleževati javnih licitacij. Pooblaščenici morajo poleg tega doprinesiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Kraljevska banska uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati dela ne glede na višino ponujene svote, odnosno ponudbe odkloniti brez obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Sresko načelstvo, Maribor, 24. januarja 1931.

*

T. No. 156/1.

234a-2-2

Razglas

o prvi javni ustni licitaciji za dobavo gramozov na drž. Trojanski cesti št. 50 od km 110 do km 154-2, na drž. Ptujski cesti št. 17 od km 0-0 do 60-4 in na drž. Varaždinski št. 47 od km 93-931 do km 103-929.

Licitacija se vrši:

A) za Trojansko cesto:

1. za progo od km 110 do km 128 v ponedeljek dne 2. marca 1931 v prostorih občinskega urada v Slov. Bistrici. Pričetek ob 9. uri zjutraj;

2. za progo od km 128 do km 154-2 v torek dne 3. marca 1931 v prostorih tehničnega razdelka sreskega načelstva v Mariboru, 24. januarja 1931. Pričetek točno ob 9. uri dopoldne.

B) za Ptujsko cesto:

1. za progo od km 0-0 do km 38-0 (Pestniški most) v četrtek dne 5. marca 1931 v prostorih sreskega načelstva v Ptuj (prilicje, desno). Pričetek točno ob 9. uri zjutraj.

2. za progo od km 38-0 do km 60-4 (most na Lipi) v petek dne 6. marca 1931. v prostorih občinskega urada v Ormožu. Pričetek točno ob 9. uri zjutraj.

C) za Varaždinsko cesto:

od km 93-931 (levi breg Mure pri Murkem Središču) do km 103-929 (drž. meja) v sredo dne 4. marca 1931. v prostorih sreskega načelstva v Dolnji Lendavi. Pričetek točno ob 10. uri dopoldne.

Dobave se morajo brezpogojno izvršiti in sicer: jesenskega gramozov do 30. septembra 1931., pomladanskega gramozov do 31. decembra 1931.

Vse natančnejše podatke glej »Službene objave« dnevnika »Jugoslovan« št. 24 z dne 30. januarja 1931.

Tehnični razdelek sreskega načelstva v Mariboru, dne 24. januarja 1931.

*

Št. 791/II.

240-2-2

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 23. februarja 1931 ob enajstih nabavo:

300 m³ jamskega lesa in 10.000 komadov krajnikov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 24. januarja 1931.

*

Št. 513/31.

255

Razpis.

Občina Celje okolica kot samostalna zdravstvena občina razpisuje mesto občinskega zdravnika.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati vse tozadevne pogoje za banovinske nastavnice in imajo tudi za te določene prejemke.

Pravilno kolek vane ponudbe s potrebnimi dokazili je vložiti do dne 15. februarja 1931. na upravo občine Celje okolica.

Zupanstvo Celje okolica, dne 28. januarja 1931.

Štev. R U 471/24-21.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi in uredbi užitnih in gospodarskih pravic na skupnem svetu, ki je last posestnikov iz Stare vasi.

Načrt o nadrobni delitvi, odnosno uredbi užitnih in gospodarskih pravic na skupnem svetu, ki je vpisan pod vl. št. 840. k. o. Gor. Orehova, sodni okraj novomeški, bo na podstavi § 96 zakona z dne 26. 10. 1887, dež. zak. št. 2/1888, od dne 6. februarja 1931 do vstetega dne 19. februarja 1931 v občinskem uradu Orehova razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 10. februarja 1931 v času od 9. do 10. ure v občinskem uradu Orehova.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno, kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 6. februarja 1931 do dne 7. marca 1931, pri podpisnem komisarju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

Komisar za agrarne operacije.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1931.

*

Štev.: R U 437/23

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi in uredbi užitnih in gospodarskih pravic skupnega sveta posestnikov iz Hrušice, Gotne vasi in Velikih Brusnic.

Načrt o nadrobni delitvi, oz. uredbi užitnih in gospodarskih pravic v katastrski občini Hrušica, sodni okraj novomeški, ležečih skupnih zemljišč, vpisanih pod vl. št. 311 iste kat. občine, bo na podstavi § 96 zakona z dne 26. oktobra 1887, dež. zak. št. 2/1888, od dne 6. februarja 1931 do vstetega dne 19. februarja 1931 v občinskem uradu Šmihel-Stopiče razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 11. februarja 1931 v času od 9. do 10. ure v hiši župana g. Brulca v Hrušici.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno, kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 6. februarja 1931 do dne 7. marca 1931, pri podpisnem komisarju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

Komisar za agrarne operacije

V Ljubljani, dne 26. januarja 1931.

Razne objave

246-3-3

Poziv upnikom.

Stavbena zadruga pri Devici Mariji v Polju, r. z. z. o., je stopila v likvidacijo in poziva upnike, da ji prijavijo svoje event. terjatve.

Devica Marija v Polju, dne 29. jan. 1931.

Likvidacijski odbor.

*

261

Objava.

Ukradeno mi je bilo tipno izpričevalo avtomobila znamke »Opel«, glaseče se na ime Tovarna čokolade »Mirne« v Mariboru, izdano od sreskega načelstva v Mariboru, in ga proglašam za neveljavnega. Stern Edmund, s. r., Hoče 31.

Ouida:

Kneginja Zurova

47

»Gospod! Moj soprog želi, da Vas prosim, da nas počastite s svojo navzočnostjo petnajstega prihodnjega meseca v Sviru, ko bomo imeli v gosteh njegovo carsko visokost velikega kneza in prestolonaslednika. Če bi mogli svoje morebitne obveznosti spraviti v sklad z mojo prošnjo, tedaj Vam bom hvaležna za Vaše prijazno poročilo.

Z odličnim spoštovanjem Vera, kneginja Zurova.

Zurov je vzel pismo, ki ga je napisala, se zasmejal in ga raztrgal. »Huj,« je rekel, »temu človeku pišete, kakor bi bil kak čistokrven princ. Tako ni mogoče pisati pevcu. Recite mu, da mu plačamo, kar zahteva. To je zgolj denarno vprašanje in o kakšni hvaležnosti ali uslugi ni govora.«

»Če mu že moram pisati, tedaj mu bom pisala vljudno, gospod.«

»Pisali boste, kakor bom jaz narekoval.«

»Tega ne bom napravila.«

»Ali se mi mislite upreti?«

»Nočem se vam upreti. Toda jaz ne morem žaliti človeka, ki je umetnik po milosti božji.«

Strmel je vanjo bolj presenečeno kakor jezno. »Za vruga,« se je zasmejal, »to je pa nekaj čisto novega. Takoj vzemite pero v roke in pišite.«

»Toda, knez,« se je nekdo oglašil pri sobnih vratih. Kako govorite s svojo soprogo! V resnici ste pravi samosilnik. Draga kneginja ima popolnoma prav. Corréze je velik umetnik, ne pa kakšen šušmar, s katerim je treba trgovati. Če ga hočete imeti pri sebi, ga morate za to prositi kot prijatelj in kot prijatelja svoje žene. Pustite,

da jaz pišem Corrézu. Poznam ga od njegovih prvih nastopov v Parizu. Tudi jaz sem si dobra z njim, ne samo Vera. Jaz mu bom z vso previdnostjo namignila, da bo sprejel dan za dnem šopek rož s tisočakom. Morda bo sprejel, če mu tako obzirno ponudimo plačilo. Ali vam je toliko na tem, da ga hočete imeti?«

»Čemu dvomite?« je odgovoril Zurov, motreč ženo z mračnim pogledom.

Markiza ga je pogledala in se pomembno nasmehnila. »No, da,« je odgovorila resno, »to je velik strošek, in kolikor vem, prestolonaslednik ni posebno navdušen za glasbo.«

Vendar pa je sedla za pisalo mizo, pomohila pero, medtem ko je Zurov besen kakor divja zver korakal gori in doli po sobi, ker se mu je Vera zopet uspešno postavila po robu. Besen je bil, istočasno pa je čutil do nje neko spoštovanje. In baš ta občutek, ki se mu je upiral, je stopnjeval njegov bes. Bržkone ga je markizina navzočnost zadržala, da se ni dejanski znosil nad ženo.

»Prav lepa hvala, gospa markiza. Zelo obžalujem, da vam ne morem ustreči, ker sem drugje zaposlen. Poklon in pozdrav.«

18.

Nekaj tednov za tem dogledkom so bili Zurovi v Sviru. Med številnimi knezovi posestvi je bil svirski grad njegovo najlepše letno bivališče. Sezidal ga je neki francoski stavbenik za časa velike Katarine. Posestvo se je raztezalo od višnjevega Vzhodnega morja daleč v notranjost dežele. Svir je slovel po svojih palmah in konjušnicah, imel je gledališče z odrom. V njegovih neizmernih gozdovih so prirejali love na medvede, mrjase in volkove. Bil je majhen Versaj sredi Rusije in vendar ni bilo kraja na svetu, ki bi ga Vera bolj sovražila. Neprestano pijančevanje in pokolj gozdnih živali sta vzbujala v njej neizmeren stud.

Tako ji je bilo zoprno to divjanje, da je hvalila Boga, če jo je markiza pl. Sonnaz zastopala.

In resnično, prava gospodinja svirskega gradu je bila markiza.

Corrézove svarilne besede niso vplivale na Vero. Niti sanjalo se ji ni, da je bila navzočnost gospe Jeanne v Sviru zanjo ravno tako poniževalna kakor Noisettino na trouvillski slavnosti.

Ko je sprejemala carske goste na vznožju velikega vhodnega stopnišča z velikim šopkom lilij in orhidej v roki, se je njena podoba krasno odražala na balustradi iz slonove kosti in malahita. Zurov sam je moral priznati, da je lepa, toda lepa kakor kip.

Gospa Jeanne se mu je pozneje posmehovala. »Ubogi Sergij, saj ste hoteli imeti baš tako ženo.«

Zurov ni vedel, kaj bi na to odgovoril. Zares, zakaj jo je neki vzel, se je vprašal.

»Resnično, nič ji ne imponira,« je začela vnovič gospa Jeanne, »vsaj dokler, saj — ste že čuli, knez,« je pristavila zavratno, »ali niste tudi vi slišali, da ravno taki značaji, kot je Vera, ki jim nič ne imponira, so zmogni najgorostnejših dejanj. — Pozor!« je vzkliknila.

Ta pogovor se je vršil v nekem velikem drevoredu zraven gozda, iz katerega je odmeval pasji lajež in lovski rog. Tedaj je pridrl iz gozda v drevored velik medved ter zakorakal naravnost proti njima.

»Pozor!« je vzkliknila gospa Jeanne. Zurov je hotel zgrabit svojo puško, toda ona jo je že nastavila, pomerila in v naslednjem hipu se je žival zvrnila v pesek. Krogla jo je pogodila v čelo.

»Vi ste sijajna ženska,« je vzkliknil navdušeno Zurov. »Vas bi bil moral vzeti, markiza, vas in nobene druge.«

»Oho,« se je zasmejala, »ne vem, če bi bila napravila dobro kupčijo, prijatelj. Za moža pa imam že rajši svojega dobrega Pavla.« In oba sta se iz srca nasmejala.

Zahvala

K svojemu dvojnemu jubileju sem prejel od vseh strani toliko pismenih in ustmenih čestitk, da mi je nemogoče, da bi se mogel vsakemu posebej zahvaliti. Naj mi bo torej dovoljeno, da izrazim vsem, ki so se me spomnili s svojimi čestitkami svojo najiskrenejšo zahvalo.

Dolžnost me veže, da še posebe izrečem toplo zahvalo vsem svojim uslužbencem za lepo prireditve, katere čisti dobiček je bil namenjen za podporo siromašnim učencem. Posebna hvala gre plačilnemu natakarju g. Nečimru, ter kapelnikom g. Monei, ki je sprožil misel o prireditvi dobrodelnega koncerta, Hradeu in Neratu. Srčna hvala tudi gg. Kuncu in Ivančiču, ki sta podprla to plemenito akcijo s tem, da sta dala blago za siromašno deco po izredno znižanih cenah.

Hvala tudi vsem posetnikom dobrodelnega koncerta in vsem onim, ki so s preplačili pripomogli prireditvi k še lepšemu uspehu.

V Ljubljani, 31. januarja 1931.

Fran Krapeš
kavarnar in restavrater

Brez posebnega obvestila.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem nad vse tužno vest, da je naša srčno ljubljena soproga, predobra mama, stara mama, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Marija Marčan

soproga mesarja in posestnika

dne 31. t. m. po kratki, mukopolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, na Svečnico, dne 2. februarja t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rimska c. št. 21 na pokopališče k svetemu Križu.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

Andrej Marčan, soprog.

Draga, Marica, Slavka, Ida, Bogomira, hčere. — Josip, Dragotin, sinova.

Jožica Podkov, sestra.

Ela Marčan, Darinka Marčan, sinahi. — Ivo Filipčič, mag. ph. Bortič Jakša,

Vilko Berdajs, zetje,

Mestni pogrebni zavod.

Priporočila se

Modno krojaštvo

za civilne obleke in uniforme

Julij Šemrl, Ljubljana, Kelečarska 26.

Točna postrežba — cene zmerno

Št. VI 3466/31—1.

Razpis.

Načelstvo mesta Ljubljane razpisuje

oddajo ključavničarskih del

za napravo nove železne ograje ob novo projektirani pešpoti na Grad.

Razpisni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu, Šolski dvorovi 2/II, med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti do dne 9. februarja 1931 do 11. ure istotam.

Mestno načelstvo v Ljubljani,

dne 30. januarja 1931.

596

Objava

Uprava državnih monopolov održaće na dan 17. februara 1931. g. III. ofertalno licitaciju za prodaju 3 demontirana petroleum-ska rezervoara, točionice, mreže, cevi i skrojenih dasaka za izradu sanduka za petroleum-ske kante u Stovarištu petroleum-a v Beogradu.

Uslovi se mogu dobiti u Industrijskom Odeljenju I. M. br. 305. Štampana je u Službenim Novinama br. 17 od 24. I. t. g. (541)

Prodaj takoj in zelo ugodno ključavničarsko delavnico

v sredini mesta, z dobro klijentelo in malo najemnino. Poizve se: 1090
J. Slanović, Ljubljana, Gajeva ulica št. 2.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga in srčno dobra mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Viktorija Pristovšek

soproga šolskega upravitelja in učiteljica v pokoju

dne 30. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 1. februarja 1931. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 31. januarja 1931.

Globoko žalujoča rodbina Pristovšek
in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod Ljubljana

Brez posebnega obvestila

V globoki žalosti potrft naznanjam, da je danes zjutraj gospa

Franja Pollak

roj. Peterca

po daljšem bolehanju, večkrat previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se bo vršil iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 23, v ponedeljek, dne 2. februarja ob pol 3. uri popoldne.

Ljubljana, dne 31. januarja 1931.

Karl Pollak st., soprog

Karl, Jean B. in Pavel Pollak, sinovi

Helena ing. Remec-ova, Meta dr. Megler-jeva in Spelka dr. Miličič-eva
hčere

Luigia roj. Fogar, Ema roj. Jelovšek in Anuška roj. Jarc, sinahe, ing. Vladimir Remec, dr. Vendelin Megler in dr. Ivo Miličič, zeti, Franc Peterca, Terezija dr. Trtnikova Josefina Peterca in Ana Ribič, brat in sestre

Vsi vnuki in ostalo sorodstvo

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž 463
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

Stanovanje
3 sob in pritlikin
iščem. Ponudbe na ogl.
odd »Jugoslovane« pod
»Takoj stanovanje«.

„JAVOR“
lesna industrija v Lo-
gatu ima svoj lokal
za pohištvo
tudi v Ljubljani, v novi
palači Vojkove
varovalnice 397

Pozor! Plesalci!

Za plesno sezono Vam
nudi
trajno ondulacijo,
plesne bele lasulje
ter **šminkanje**
po ugodni ceni
damski salon

„POLAN“
Kopitarjeva ulica 1
pri Jugoslov. tiskarni

**POZOR GG. TRGOV-
CI. TAPETNIKI!**

Vse vrste pohištvenih
vzmeti vam nudi po
konkurenčnih cenah
prva ljubljanska tvor-
nica pohištvenih
vzmeti in posteljnih
vložkov
Andlovic - Strgulac
Ljubljana
Komenskega 34

Lokal
na prometnem
kraju Ljubljane
išče večje podjetje
za takoj. Lokal
mora biti v Pre-
šernovi ulici, Ma-
rijinem trgu, Se-
lenburgovi ulici,
Aleksandrovi ali
Dunajski. Ponudbe
na upravo Jugo-
slovana pod »lep
trgovski lokal«.

Za soboslikarska,

plesarska in črkoslikarska dela se priporoča

Tone Malgaj

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

Sanatorij

v Mariboru, Gosposka ul. 49

Telefon 2358

Lastnik in vodja: **primarij doktor**
Čerňič, specialist za kirurgijo.

Sanatorij je najmodernejši urejen za
operacije in opremljen z zdravilnimi
aparati: višinskim solncem za obse-
vanje ran, kostnih in sklepnih vnetij;
tonizatorjem za elektriziranje po po-
škodbah in ohlapelosti čreves; diater-
mijo za električno pregrevanje in elek-
trično izžiganje; žarnico „hala“ za
revmatična in druga boleča vnetja;
„enterocleaner“—jem za notranje čre-
vesne kopeli pri zapeki, napihovanju in
za splošni telesni podvig. Cene zmerne.

La DALMATINSKI PORTLAND-CEMENT

tvornice

LAVOCAT & CIE, SPLIT

Generalno zastopstvo za Slovenijo: „Splošno
gradbeno društvo“ Ljubljana, Gluška ulica 7.
517 Zahtevajte oferte!

Zdrava deca — največja sreča!

Nepravilno držanje telesa škoduje
zdravju. Otroci nimajo veselja do
igre ter zaostajajo v rasti. Po upo-
rabi patent

STOA CORREKTOR

se njih stanje vidno izboljša,
pospeši pravilno dihanje in krvna
cirkulacija ter jači muskulatura.
„Corrector“ je iznajdba ortopeda
Dr. Nyra pa ter se ne dá primerjati
z nobenim drugim ravnodržilcem.
Pravi „STOA CORREKTOR“
dobite le v ortopedični delavnici

R. AHČIN, Ljubljana

Poljanska c. 31 584

L. MIKUŠ

Ljubljana - Mestni trg 15

Telefon št. 2282

Ustanovljeno 1839

Na malo! Na veliko!

Agitirajte za Jugoslovane!

Tovarna pohištva IVAN MATHIAN

arhitekt za interiere

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14,

priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega
pohištva s priznanim prvotno izde-
lavo, kakor tudi vsa tapetniška dela po naj-
nižjih cenah.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrealno 6—8 mm, masinsko 4—6 mm,
portaino, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 81 OSIJEK

OKVIRJI!

Največja zaloga najmodernejših
okvirjev vseh vrst. Izdelovanje
lesenih lestencev ter vsako-
vrstnih rezbarstev in pozlatskih
del. — Izdeluje solidno in poceni
trdka

A. GÖTZL, Ljubljana

Dunajska cesta 17 345

Jakob Fligl

Turjaški trg št. 5

kleparska delavnica in vodovodna
instalacija se priporoča sl. občin-
stvu za vse v to stroko spadajoča
dela 321

S spoštovanjem
JAKOB FLIGL

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek
na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga, r. z. z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35/1.

Uradne ure od 8.—12. in od 14.—18.

Pravila proti plačilu Din 5.— v znamkah
Za odgovor prosimo znamko.

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski
banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in
okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din
in dobivajo za to brezplačno strokovni list

„KMETOVALEC“

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila
za umno gospodarstvo. Družba dobavlja
članom tudi razne kmetijske potrebščine.

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

To so bencinski motorji
angleški jim **Lister** glavar!
Neomejeni so v delu, tekleni,
jim truda in znoja ni mar!
Meljejo, mlatijo, režejo,
povsod se radi zaprežejo.
Kos so igranje nalogi vsaki,
to so angleški motorji junaki,
da takih — nikoli nikdar!

Če režejo les ali mlatijo žito,
je njihovo delo vselej temeljito.
Natančni so in dragoceni za Vas,
ker štedijo olje, gorivo in čas.
Lister-motorji, to so sloviti,
ki boljše pač res ni moči dobiti,
ker takih — nikoli nikdar!

Težave premagati njihov je čar.
Pod njihovo silo udar na udar
pojo transmisije, brnijo jim pile,
bobne črpalke, da je od sile.
Vedno besne od dela in truda,
neznana sta jim oddih in zamuda.
Lister-motorji so to čudoviti,
ki moraš zato si takoj jih kupiti,
saj takih — nikoli nikdar!

496

Lister-motor, ta najcenejša delovna moč je

FRANC STUPICA železnina in zaloga LJUBLJANA
poljedelskih strojev Gorosvetska c. 1

Ženini in neveste

Žimnice (modroce) peresnice, posteljne
mreže, otomane, divane, žimo, cvilih in
blaga za preobleko pohištva dobite naj-
ceneje pri **F. SAJOVIC, Ljubljana,**
Stari trg 6 462

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Najmodernejši vzorce ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur
veže najfineje in najceneje trdka

Matek & Mikeš

Ljubljana, Dalmatinova 13

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

Od dobrega najboljši je le 423

Gritzner-Adler

šivalni stroj in kolo

Šivalni stroj

kot damski pisalni stroj. Le pri

Jos. Petelinc
Ljubljana

za vodo, blizu Prešernovega spomenika
Zmerne cene tudi na obroke! Tel. int. 2913